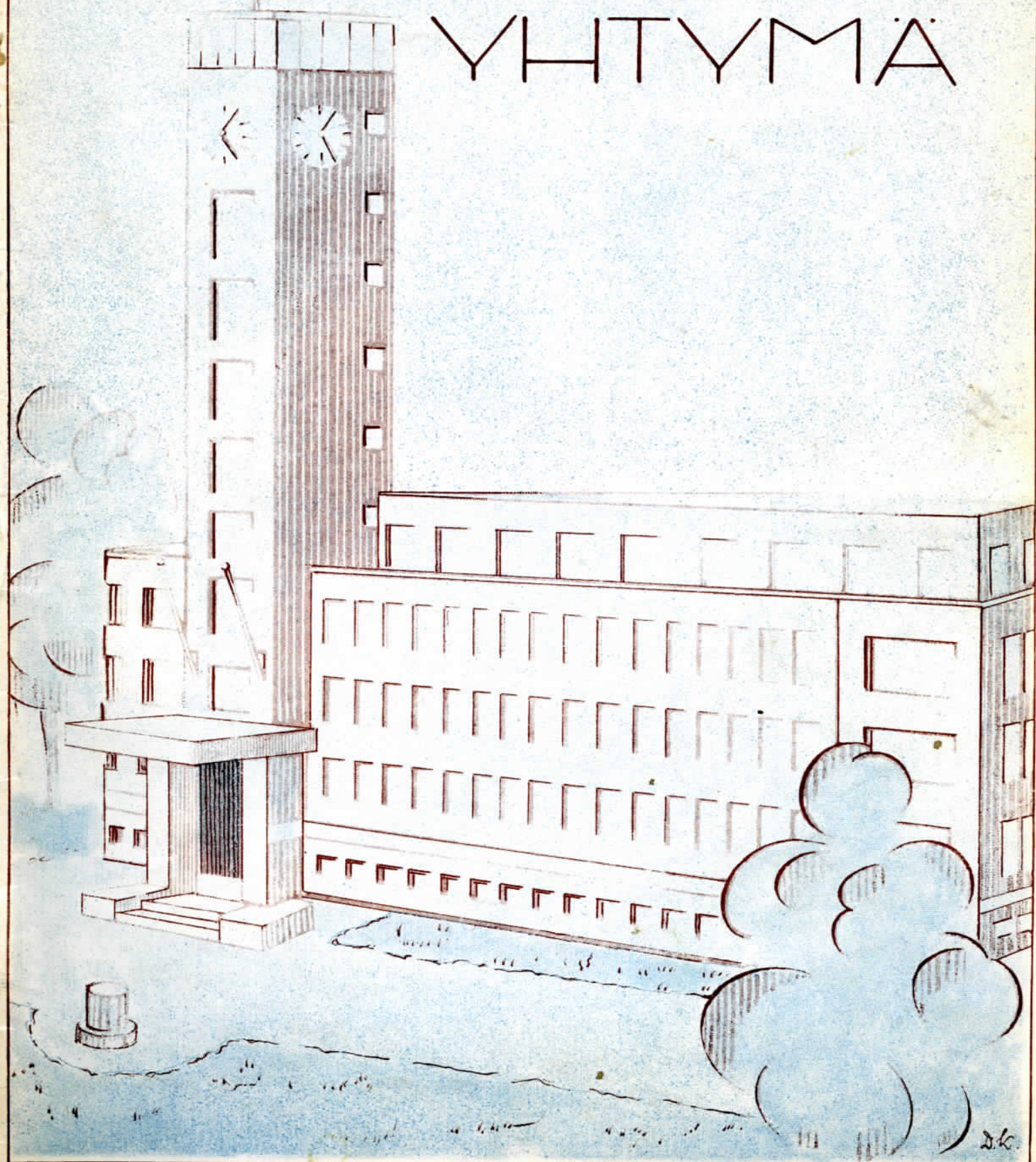

KYMI- YHTYMÄ

N:o 1 · 1936.

Ensimmäinen vuosikerta.

TÄMÄN JULKAISUN TARKOITUS.

Tämän lehden palstoilla löytyy järempänä selostus kaikista niistä yhtiöistä ja yrityksistä, mitkä kuuluvat Kymi-yhtymään. Tästä selostuksesta voimme havaita, että yhtymällä, puhumattakaan metsistä, mitkä ulottuvat aina Kuusamoon asti, on tehtaita maan eri puolilla, länessä Högforsin tehtaat, mitkä sijaitsevat Riihimäeltä vielä länteenpäin, idässä Läskelän tehtaat Laatokan pohjoisrannalla, etelässä Hallan tehtaat Suomenlahden rannalla ja pohjoisessa Juantehtas Kuopion seutuvilla. Yhtymän toimintaa harjoitetaan siis monella alalla ja eri tahoilla, mutta siitä huolimatta on se kuitenkin saman ylimmän johdon alaisena, muodostaen yhden kokonaisuuden, jonka toiminnan tarkoituksena on sama yhteinen etu. Tämän julkaisun tarkoituksena onkin juuri sanotun yhtenäisyyden korostaminen ja yhteenkuuluvaisuustunteen herättäminen yhtymän palveluksessa olevien henkilöiden keskuudessa.

Nykyajan teollisuudelle ja erittäinkin suurteollisuudelle on ominaista yhä laajeneva ja useammalla eri alalla esiintyvä huoltotoiminta. Huoltotoiminnan avulla pyritään parantamaan työläisten asemaa ja tekemään heidän työ- ja muut olonsa mahdollisimman viihtyisiksi, sillä on havaittu, että tällaisesta järjestelystä on hyötyä sekä työnantajalle että työntekijöille. Ilmeistä on, ettei eri paikkakunnilla voida harjoittaa huoltotoimintaa aivan samalla tavalla, sillä paikalliset olosuhteet vaativat tietenkin erilaisia toimintamuotoja. Tämän julkaisun palstoilla aiotaan erikoisesti käsitellä yhtymän eri yrityksissä harjoitettua huoltotoimintaa ja sen yhteydessä olevia seikkoja, ja toivottavaa olisi, että yhtymän eri tehtaat tämän lehden avulla juuri huoltotoiminnan alalla tulisivat läheiseen kosketukseen toistensa kanssa, että eri tehtait-

ten tekemiä aloitteita ja saavuttamia kokemuksia käytettäisiin hyväksi myös toisilla tehtailla ja että koko huoltotoiminta mahdollisimman suuressa määrässä saataisiin yhdenmukaiseksi.

Tämän julkaisun avulla pyritään niinikään tekemään yhtymää ja sen harjoittamaa liikettä tunnetuksi yhtymän palveluksessa oleville virkailijoille ja työläisille. Lukuunottamatta sitä tosiseikkaa, että useat toimihenkilöt eivät voi täysin tarkoitustaan vastaavalla tavalla hoitaa tehtäviään tuntematta yhtymän toimintamuotoja, niin kiinnostaa varmasti monia heistä tarkempi tuntemus siitä, minkälaisen yhtiön palveluksessa he todella ovat. Tarkoitus ei kuitenkaan ole ylpeillä suurilla numeroilla osoituksena yhtymän laajuudesta, vaan päämääränä on herättää oikeutettua luottamusta yhtymää kohtaan sen palveluksessa olevien henkilöiden keskuudessa.

Tulkoon vielä mainituksi, ettei tämä julkaisu tavalla tai toisella tule edustamaan mitään poliittista suuntaa, vaan lehden tarkoituksena on olla täysin puolueeton eikä sen avulla millään tavalla yritetä vaikuttaa lukijoiden enempää yhteiskunnalliseen kuin valtiolliseenkaan katsantotapaan.

Julkaisu jaetaan maksutta kaikille yhtymän vakinaisessa palveluksessa oleville henkilöille. Julkaisun toimittamista aiotaan jatkaa, jos huomataan, että se kykenee lukijoitaan kiinnostamaan ja että siitä tosiaan on tarkoitustaan vastaava hyöty. On suunniteltu, että lehti aluksi ilmestyisi kaksi kertaa vuodessa, myöhemmin mahdollisesti neljä kertaa.

Tällä pienellä alkupuheella pyytää lehti saada sulkeutua lukijoittensa suosioon.

Kuusankoskella huhtikuun 28 päivänä 1936.

Toimitus.

KYMI-YHTYMÄ JA SEN KEHITYS.

Kirjoittanut johtaja Julius Polin.

Viime vuosisadan keskivaiheilla talouselämän alalla tapahtuneella nousukaudella ja ulkomaiden koneteknillisten saavutusten laajentuneella tuntemuksella oli valtava merkitys meidän teollisuutemme kehitykselle. Suomen suuret ja koskemattomat metsärikkauudet eivät ainoastaan houkutelleet sahatarvaiden vaan myöskin puumassan, selluloosan ja paperin valmistamiseen. Erittäinkin Saksan ja Ranskan välisen sodan jälkeen tapahtunut nousukausi oli monessa suhteessa merkityksellinen maamme talouselämän kehitykselle, varsinkin juuri puunjalostusteollisuuden alalla.

Näitten suotuisien olosuhteiden vallitessa perustettiin silloiset Kymmene Aktiebolag ja Kuusankoski Aktiebolag vuonna 1872. Juuri mainitut yhtiöt sekä vuonna 1897 perustetut Voikkaan tehtaat ovat, kuten tiedettäneen, nykyisen Kymi-yhtymän todelliset emätehtaat, joiden pohjalla yhtymä vähitellen on kehittynyt nykyiseen laajuuteensa.

Silloisen Kymmene Aktiebolagin perustajat olivat tehtaanomistaja A. W. Wahren, kauppaneuvokset C. M. Dahlström ja G. A. Lindblom, tuomari A. Stålström, pormestari H. Höckert sekä insinöörit C. G. Hult ja J. Hult.

Kymin tehdasta perustettaessa rakennettiin, maaliskuun 2 päivänä 1872 saadun erikoisoikeuden nojalla samana vuonna Kuusankosken itärannalle Valkealan pitäjään Viipurin läänissä aluksi yhdellä paperikoneella varustettu paperitehdas sekä puuhiomo. V. 1882 laajennettiin sekä paperitehdasta että hiomoa m.m. ottamalla käytäntöön toinen paperikone apukoneineen. V. 1886 ryhdyttiin rakentamaan sulfiittiselluloosatehdasta, joka pantiin käyntiin seuraavana vuonna. Kolmas, Pohjois-Amerikasta tilattu paperikone, asetettiin tehtaaseen vuonna 1896. Osakepääoma oli alkuaan 400.000 markkaa, ja vuonna 1904 4.600.000 markkaa.

Kuusankoski Aktiebolag perustettiin kreivi Carl Mannerheimin aloitteesta ja muina perustajina olivat m.m. vapaaherrat S. W. von Troil ja G. von Haartman. Huhtikuun 17 päivänä 1872 myönnetyn erioikeutuksen nojalla rakennettiin insinööri G. A. von Friesendorffin joh-

*Vuorineuvos
EINAR AHLMAN,
Kymi-yhtymän nykyinen
pääjohtaja.*

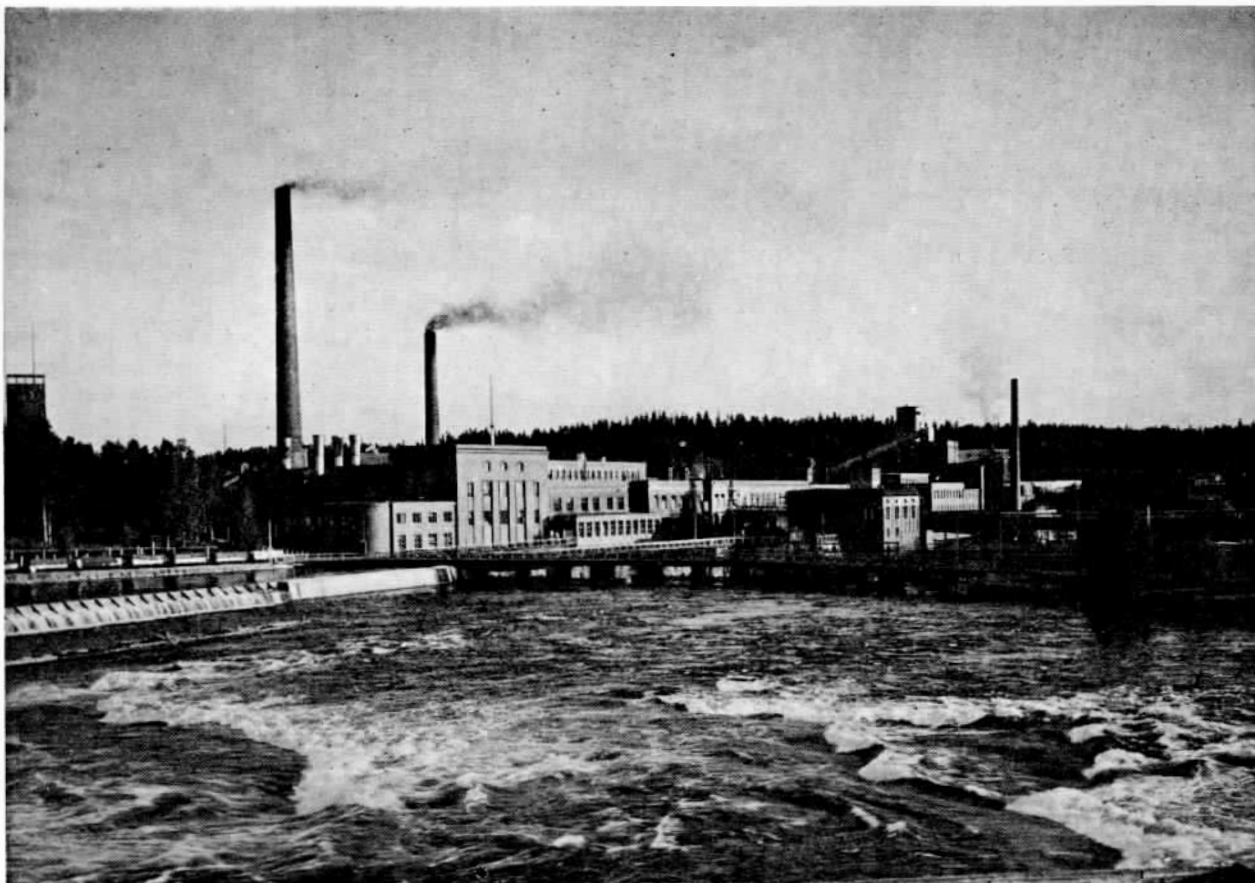
dolla samana vuonna Kuusankosken Myllysaareen Valkealan pitäjään puuhiomo ynnä paperitehdas, johon hankittiin yksi 12 tonnia viikossa valmistava paperikone tarpeellisine apukoneineen. Tulipalon toukokuussa 1881 tuhottua koko tehtaan rakennettiin ainoastaan puuhiomo uudestaan. V. 1885 rakennettiin sulfiittiselluloosatehdas, ja 1890 tuli uudelleen lisäksi paperitehdas, jossa oli aluksi 1 ja vuodesta 1895 lähtien 2 paperikoneetta. Tehtaan kaikki talous- ja asuinrakennukset teetettiin Kuusankosken länsirannalle Iitin pitäjään Uudenmaan läänissä.

Vuonna 1892 Tammerfors Takfältfabriks Aktiebolag-niminen osakeyhtiö, minkä osakkeet olivat Rudolf Elfvingin hallussa, osti Kymijoen Valkealan pitäjässä sijaitsevan Voikankos-

ken itärannan, mihin maamme ainakin silloin suurinta paperitehdaslaitosta, Voikan tehdasta, ryhdyttiin rakentamaan, sittenkun lupa voimankäyttöön 3 p:nä lokakuuta 1896 oli myönnetty. Ensiksi rakennettiin yhdellä paperikoneella varustettu paperitehdas ynnä puuhiomo. Kohdakkoin sen jälkeen, kun tehdas oli tullut käyntiin, hankittiin yksi ja myöhemmin vielä kaksi paperikoneetta. Vuonna 1901 rakennettiin sulfiittiselluloosatehdas.

Näiden kolmen yhtiön keskinäinen kilpailu sekä tarvepuiden hankinnassa että tuotteiden myynnissä samoin kuin muut siitä aiheutuvat haitat, että tehtaat sijaitsivat toistensa välittömässä läheisyydessä, saattoivat ajattelemaan niiden yhdistämistä yhteiseksi yritykseksi, ja toukokuun 18 päivänä 1904 tapahtuikin yhteenliittyminen siten, että yhtiöitten „Kuusankoski Aktiebolag” ja „Tammerfors Takfältfabriks Aktiebolag” kaikki varat ja velat siirtyivät „Kymmene Aktiebolag” yhtiölle, jonka osakepääoma korotettiin 13.600.000 markkaan. Yhtiön johtokuntaan valittiin 1904 vuorineuvos Rudolf Elfving puheenjohtajaksi.

Selvästi käsittäen sen, että pysyttämällä tehtaiden koneisto kehityskulun tasalla ja huojentamalla tuotantokustannukset mahdollisimman alhaisiksi oli tämä teollisuuslaitos ajanmittaan varmasti menestyvä, yhtiön johtokunta ryhtyi yhteenliittymisen tapahduttua toimenpiteisiin,

KYMIN PAPERI- JA SELLULOOSATEHTAAT

joilla yhtiön tulevaisuuteen nähden oli suuri merkitys. Vanhempain tehtaitten osittain vanhentuneet koneet uudistettiin, puuhiomoja ja selluloosatehtaita sekä Kuusankosken ja Voikankin voimalaitoksia laajennettiin, paperikoneita hankittiin lisää kaksi Kymiin ja yksi Voikkaalle, yhtiön jo ennestään melkoista metsäalaa laajennettiin taloja ostamalla j.n.e.

Valitettavasti nämä yhtä tarmokkaat kuin päämäärästään tietoiset pyrkimykset kohtasivat vastoinkäymisiä. Jo syksyllä 1904 keskeytyi toiminta joksikin ajaksi yhtiön kaikissa kolmessa tehtaassa työlakon johdosta, jonka jälkimainingit lakon päätyttyäkin monet ajat vaikuttivat epäedullisesti tehtaitten työtulokseen; kesäkuussa 1906 sattui Voikan paperitehtaalla tulipalo, joka tuhosi koko paperitehtaan, kahta paperikonetta lukuunottamatta, ja miltei kokonaiseksi vuodeksi riisti kaiken voiton yhtiön suurimman tehtaan liikkeestä sekä pakotti hankkimaan tuntuvia pääomia tehtaan uudelleen rakentamiseksi, ja syksyllä 1907 ilmeni niin suuri tilausten puute, että yhtiön täytyi, välttääkseen varastojensa ylen suurta lisääntymistä, vähentää tuotantoa ja tammikuussa 1908 seisauttaa Kymen sekä paperi- että selluloosatehdas.

Viimeksi mainitun asianlaidan johdosta järkytti vähentyneen tavarantuotannon aikaansaama tulojen ja menojen välinen epäedullinen ero aikaisemmin tehtyjä kustannuslaskelmia, ja maaliskuulla 1908 täytyi johtokunnan lakkauttaa etuoikeudettomien saamisten maksaminen sekä kutsua yhtiön saamamiehet koolle neuvottelemaan ja päättämään yhtiön liikkeen jatkamisesta. Yhtiö päätettiin asettaa saamamiesten hallinnon alaiseksi. Hallintoaikana toimitettiin tehtaissa erinäisiä järkipäin ja taloudellisen tehdaskäytön vaatimia täydennystöitä ja parannuksia ja yhtiön asioita hoidettiin suurella varovaisuudella niin menestyksellisesti, että yhtiö vuoden 1915 lopussa vapautui saamamiestensä määräämisvallasta.

Mutta yhtiöllä oli vielä monta muutakin vaikeutta voitettavanaan. Maailmansodan johdosta syntyi tietenkin suuria liikennevaikeuksia ja yhtiön tuotantoa oli senvuoksi tuntuvassa määrässä supistettava. Vuosien 1917—1918 järkyttävät tapaukset maassamme, Venäjän vallankumous ja siitä aiheutuneet sikäläisten paperimarkkinain ja yhtiön Venäjällä olevan suuren omaisuuden menetys olivat niinkään vaikeita vastoinkäymisiä. Kaikista näistä vaikeuksista huolimatta yhtiön asema levottomuuksia

KYMIN JA KUUSANKOSKEN TEHTAITA

seuranneina rauhallisina vuosina vakiintui ja sen tuotanto laajeni.

Kuten ylläolevasta selviää, omistaa Kymi-yhtiö nykyään Kuusankosken kunnassa kolme täydellistä puunjalostustehdasta, nimittäin Kymmin puuhiomon, selluloosatehtaan ja paperitehtaan, Kuusankosken puuhiomon, selluloosatehtaan ja paperitehtaan sekä Voikkaan puuhiomon, selluloosatehtaan ja paperitehtaan.

Vertailun vuoksi mainittakoon muutamia yhtiön tuotannon nousua osoittavia numeroita. Vuonna 1904 valmistettiin yhtiön yllämainituissa Kuusankoskella sijaitsevilla kolmessa tehtaassa yhteensä

15.477 tonnia	puumassaa,
11.532	„ sulfiittiselluloosaa sekä
21.913	„ paperia.

Merkillepantavaa on kuitenkin, että suurin osa puumassasta ja selluloosasta käytettiin paperin valmistusta varten, joten puumassan ja selluloosan myynti oli aivan vähäinen.

Nykyään on näiden samojen tehtaiden tuotantokyky seuraava:

128.000 tonnia	puumassaa,
125.000	„ selluloosaa ja
155.000	„ paperia,

joista määrästä 90.000 tonnia selluloosaa ja 25.000 tonnia puumassaa myydään ulkomaille, loput käytetään raaka-aineena paperinvalmistusta varten. Sen lisäksi valmistetaan klooritehtaassa 3.000 tonnia klooria ja 3.700 tonnia kaustik soodaa sekä sahassa noin 4.000 standerttia puutavaraa.

Nämä luvut osoittavat yhtiön nykyisen tuotantokyvyn. Tämän vuoden kuluessa otetaan kuitenkin rakenteella oleva uusi paperikone Voikkaalla käytäntöön, mikä kone vuosittain valmistaa 35.000 tonnia sanomalehtipaperia; samaten tulee Kuusankoskelle uusi Yankee-paperikone, joka vuosittain valmistaa pyöreän luvuin 5.000 tonnia korkeampaa laatua olevaa paperia, joten Kuusankosken kunnassa sijaitsevien paperitehtaitten kokonaistuotanto piakkoin tulee nousemaan miltei 200.000 tonniin, mikä on 36 % koko maan, vuoden 1936 lopussa 550.000 tonniin arvioidusta paperituotannosta.

Vesivoimalaitoksista mainittakoon, että Kymmin-Kuusankosken voimalaitos kehittää 15.130 rakennettua hevosvoimaa ja Voikkaan laitos samoin 21.750.

Kuusankoskella sijaitsevilla tehtaissa on työläisiä nykyään noin 3.200. Näistä asuu noin

VOIKAN TEHTAAT (lentokuva)

40 % yhtiön omistamissa rakennuksissa, muut asuvat suurimmalta osalta omissa asunnoissaan, mitkä sijaitsevat joko omalla maalla taikka yhtiön tai kunnan omistamilla alueilla.

Yllä on mainittu ainoastaan yhtymän Kuusankosken kunnassa omistamista tehdaslaitoksista, niiden kehityksestä ja tuotannosta. Vuosien kuluessa on yhtiö kuitenkin ostanut monta muuta yritystä, jotka sitten ovat liittyneet yhtymään, niin että tästä vähitellen on muodostunut todellinen suuryritys. Kymi-yhtiön tytäryhtiöt ovat seuraavat: entinen Halla Aktiebolag Kotkan kaupungissa, Verlan puuhiomo Jaalan pitäjässä, O/Y Kissakoski A/B Hirvensalmen pitäjässä, Juantehtas O/Y Juankosken pitäjässä, O/Y Läskelä A/B Harlun pitäjässä, Högforsin Tehdas O/Y Karkkilan kauppalassa, Star Paper Mills Ltd- ja Yorkshire Paper Mills Ltd-nimiset paperitehtaat Englannissa, Hyvinkään—Pyhäjärven Rautatieosakeyhtiö, Kotkan Tiilitehtas Osakeyhtiö ja Salon Valimo O/Y Salon kauppalassa. Näiden lisäksi yhtiö omistaa osake-enemmistön Hiomakiviosakeyhtiö Sampo-nimisessä yhtiössä sekä on osakkaana O/Y Rouhiala A/B-nimisessä voimayhtiössä y.m.

Näistä yhtiöistä perustettiin Halla eräiden norjalaisten suurtilallisten, muun muassa Sætermoen'in ja Berger'in toimesta, ja heidän anomuksestaan vahvistettiin vuonna 1875 yhtiön säännöt, joiden mukaan yhtiön tarkoituksena oli omia metsiä ja ostettua puutavaraa hyväksi

käyttää harjoittaa sahateollisuutta ja muuta samantapaista liikettä Halla-nimisellä saarella Kymin pitäjässä. Vasta perustetun yhtiön haltuun siirtyi norjalaisen toiminimen Otterstad & Co:n omistama Hallan saha, jolla liikettä aloitettiin harjoittaa. Vuonna 1895 ostettiin Hallan sahan läheisyydessä sijaitseva Jumalniemen saha ja vuonna 1904 Saksalan saha Mikkelin läheisyydessä. Kaksi vuotta myöhemmin osti yhtiö Gust. Ranin'in perillisiltä Karhunsaaressa Kuopion läheisyydessä pääasiallisesti senvuoksi, että kauppaa seurasi laajat metsäalueet. Vuonna 1902 yhtiö perusti Hallan saarelle Suomen ensimmäisen sulfaattiselluloosatehtaan. Halla-yhtiö omisti suuret metsäalat Päijänteen ja Saimaan vesistöjen rannalla. Niiden yhteenlaskettu pinta-ala oli yhtiön osakkeiden vuonna 1916 siirtyessä Kymi-yhtiölle noin 118.000 ha.

Yhtiö harjoittaa nykyään sahaliikettä Hallan, Jumalniemen ja Saksalan sahoilla sekä vuonna 1917 ostetulla Mäntyharjun sahalla. Karhunsaaressa ei nimittäin ole pidetty käynnissä ja yhtiön aikaisemmin omistama Otavan Koivusaaha on myyty. Sahojen yhteinen tuotantokyky on tätä nykyä pyöreän luvun 45.000 standardtia sahatuotantotavaraa ja selluloosatehtaan tuotanto noin 16.000 tonnia sulfaattiselluloosaa vuodessa. Yhtiön vakinaisessa palveluksessa olevien työnjohtajien ja työläisten lukumäärä nousee noin 1.400. Halla-yhtiö on nyt-

HALLAN SAHA

temmin purettu ja sen liikettä on vuodesta 1932 alkaen jatkettu Kymin Osakeyhtiön nimissä.

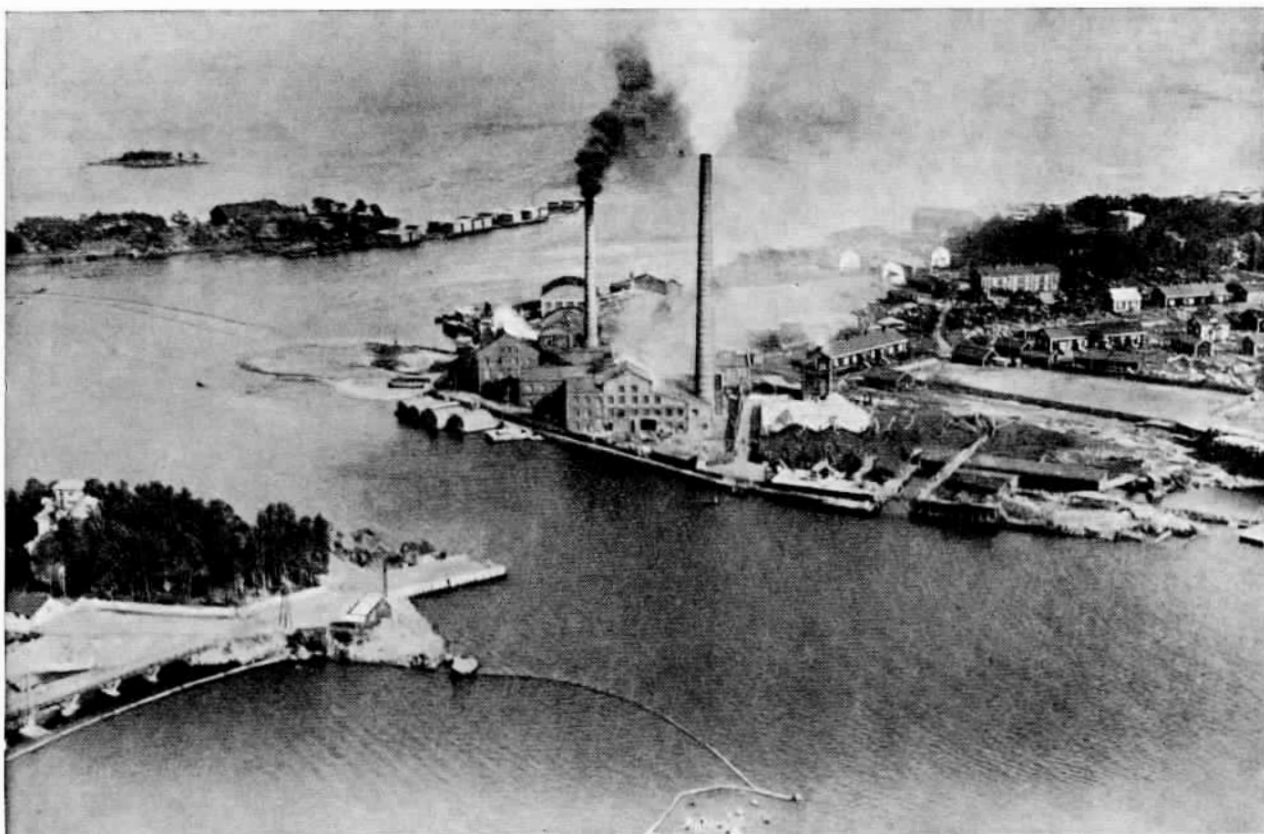
Jo v. 1871 rakennettiin Verlan kosken rannalle Jaalan pitäjässä pienehkö puuhiomo, minkä kuitenkin tulipalo hävitti v. 1876. Viipurilainen liikemies W. Dippel rakennutti v. 1882 samalle paikalle uuden puuhiomon, mikä samana vuonna aloitti toimintansa. V. 1890 alettiin tehdasta laajentaa ja vuonna 1895 täytti puuhiomo ajan silloiset vaatimukset. Yritys muodostettiin osakeyhtiöksi vuonna 1906. Vuonna 1912 tuhosi tulipalo jälleen kuivaushuoneen, joka kuitenkin rakennettiin uudelleen niin nopeasti, että jo seuraavana vuonna voitiin aloittaa pahvin valmistus.

Vuonna 1920 yhtiön osakkeet siirtyivät O/Y Kissakoski A/B:lle, ja kun Kymi-yhtiö kaksi vuotta myöhemmin osti viimeksimainitun yhtiön osake-enemmistön, niin tuli Verlan puuhiomostakin Kymi-yhtiön tytäryhtiö. Verlan puuhiomon nykyinen tuotanto on noin 2.500 tonnia kuivaa puumassaa ja saman verran kartonkia, yrityksen palveluksessa on noin 130 työläistä ja voimalaitos kehittää 1.300 hv.

O/Y Kissakoski A/B perustettiin vuonna 1907 ja sen tarkoituksena oli hankkia Kissakosken putouksen partaalle Hirvensalmen pitäjään selluloosa- ja paperitehdas voimapaperin valmistamista varten. Alunperin suunniteltiin paperi-

tehtaan tuotanto 1.500 tonniksi, mutta kun havaittiin, ettei näin pieni tehdas voisi tulla kannattavaksi, päätettiin perustaa 2.500 tonnin paperitehdas kaikenlaisia, paino-, väri-, tapettiy.m. papereita varten. Kun koneet oli asetettu paikoilleen, havaittiin, että koneisto oli onnistunut niin hyvin, että paperitehtaan tuotanto voitiin nostaa 3.200 tonniin. Keväällä 1912 hankittiin taas uusia koneita, niin että yhtiön tuotanto nousi 4.800 tonniin. Vuonna 1920 tehdas paloi perustuksiaan myöten ja sijalle rakennettiin puuhiomo, minkä tuotantokyky on noin 5.000 tonnia puumassaa. Vuonna 1932 rakennettiin voimalaitos.

1700-luvun keskivaiheilla rakennettiin 7,2 metrin korkuisen Juankosken varrelle kan-kirautamasuuni ja kaksi pajaa. Raaka-aineena käytettiin tehtaan lähellä olevista järvistä saatua suomalmia. Tämä yritys, joka sai nimen Juantehdas, menestyi huonosti, johtuen se suurimmalta osalta vaillinaisista liikenneyhteyksistä pitkän matkan päässä sijaitseviin kulutuskeskuksiin. Yrityksen omistajat vaihtuivat alituisesti. Vuoteen 1900 asti oli yritys venäläisten omistajien käsissä. Vuosien kuluessa tehdasta laajennettiin ja sen yhteyteen perustettiin valssilaitos, valimo ja rautapaja. Vuonna 1904 yritys joutui vapaaherra Anton von Alftanin haltuun ja hän huomasi heti, että paikka

HALLAN SELLULOOSATEHDAS

oli sopiva hiomon perustamista varten. Kaksi vuotta myöhemmin hän rakennutti puuhiomon kosken varrelle ja vuonna 1912 ostettiin kone kartonkivalmistusta varten. Yritys, joka vuonna 1911 oli muodostettu osakeyhtiöksi, tarjottiin vuonna 1915 Kymi-yhtiön ostettavaksi. Kymi-yhtiö katsoi kaupan edulliseksi, erittäin kun otetaan huomioon, että kauppaa seurasi 17.000 hehtaaria metsämaata. Juantehtaan tuotanto on nykyään noin 6.000 tonnia puumassaa ja 6.000 tonnia kartonkia ja sen palveluksessa on 350 työläistä. Rautatavaroiden valmistus on nyttemmin lopetettu ja pajaa käytetään ainoastaan omaa tarvetta varten.

Läskelä on muodostunut teollisuuskeskukseksi etevän teollisuusmiehen Nils Ludvig Arppen aloitteesta. Vuonna 1860 hän nimittäin osti Venäjän Tykistöhallitukselta Läskelän kosken siinä jo olevine sahoineen ja harjoitti liikettä hyvällä menestyksellä. Arppen kuoltua hänen perillisensä laajensivat liikettä. Niinpä v. 1875 perustettiin naulapaja ja 1898 rakennettiin Laatokan rannalle yksiraaminen höyrysaha. Samoihin aikoihin päätettiin ryhtyä toimenpiteisiin Läskelän kosken vesivoiman käyttämiseksi puuhiomoa varten. Rakennettiin voimalaitos, mistä saatu voima kuitenkin alussa käytettiin ainoastaan Välimäen vuorikaivoksia varten. Vuonna 1903 rakennettiin puuhiomo, minkä tuo-

tanto oli 6.000 tonnia vuodessa. Kaksi vuotta myöhemmin siirtyi Läskelän koski tehdasrakennuksineen ja vuosien varrella hankittuine maatiloiineen Läskelä Bruks Aktiebolag-nimisen yhtiön haltuun, mikä yhtiö heti alkoi laajentaa puuhiomoa sekä ryhtyi asettamaan paikoilleen paperikonetta ruskean paperin valmistamista varten. Puuhiomon tuotanto oli aina vuoteen 1920 asti sangen epämääräinen, johtuen tämä vedenpuutteesta, mutta sittenkun sanottuna vuonna oli rakennettu pato koskeen, on vedenkäyttöä voitu säännöstellä ja tehtaita sen mukaan laajentaa. Läskelän puuhiomon tuotanto on nykyään n. 21.000 tonnia ja paperitehtaan tuotanto noin 20.000 tonnia.

Vuonna 1924 oli Läskelän Tehtaitten läheisyydessä sijaitsevien Leppäkosken tehtaiden taloudellinen asema maailmanmarkkinoilla vallinneen epävarman tilanteen johdosta käynyt niin heikoksi, että katsottiin hyväksi yhdistää sanotut tehtaat Läskelä-yhtiöön. Leppäkosken tehtaat perustettiin v. 1893 valtioneuvos Valdemar von Frenckellin aloitteesta. Ensin rakennettiin 7½ metriä korkean Leppäkosken rannalle puuhiomo ja vuonna 1899 laajennettiin se paperitehtaaksi. Vuosina 1902, 1904 ja 1906 asetettiin tehtaaseen uusia paperikoneita ja vuonna 1905 muodostettiin liike osakeyhtiöksi. Vuonna 1908 paloi koko puuhiomo ja hollanteri-

KISSAKOSKEN PUUHIOMO

laitos, mutta niiden sijalle rakennettiin heti uudet tehtaot kivistä. Sittenkun Leppäkosken tehtaot olivat joutuneet Laskelä-yhtiön haltuun, perustettiin sekä Laskelän että Leppäkosken paperitehtaita varten Leppäkoskelle vuonna 1926 sulfiittiselluloosatehdas, jonka tuotantokyky on noin 26.000 tonnia. Leppäkosken paperitehtaan tuotanto on noin 3.600 tonnia.

Laskelän ja Leppäkosken tehtailla on yhteensä noin 1.000 vuosityöläistä. Sanotut tehtaot siirtyivät Kymi-yhtiölle vuonna 1935.

Ne laajat teollisuuslaitokset, jotka nykyään omistaa Osakeyhtiö Högforsin tehdas, ovat saaneet alkunsa Pyhäjärven pitäjässä (U.L.) olevan Karkkilan kosken partaalle 1800-luvun alkupuolella perustetusta masuunista. Eri oikeuskirjan masuunin perustamiseen saivat Keisarikunnan Majesteetin nimessä toukokuun 17 p:nä 1820 tehtaan johtaja Johan Jakob Dreilick ja hovioikeuden ylimääräinen notario Arvid Henrik Bökman, saaden samalla oikeuden valmistaa harkkorautaa Kulonsuomäki-nimisestä paikasta tuodusta rautamalmista, joka samassa pitäjässä sijaitseva paikka oli heille joutunut marraskuun 1 p:nä 1817 annetun vuorikaivoslupakirjan nojalla. Sulatto, joka edellä mainitussa erioikeuskirjassa sai nimen Högfors, oli silloisiin olosuhteisiin nähden hyvin huomattava laitos, joka hankki harkkorautaa useille väkivasaroille maassamme, muun muassa Svartån tehtaalle. Vuonna 1821 tehdas siirtyi yhtiölle, joka myi

elokuun 3 p:nä päivätyn kauppakirjan mukaan Högforsin tehtaan Suomen sotaan 1808—1809 osaaottaneelle kapteeni Joseph Bremerille. Kapteeni Bremer, joka omisti Högforsin tehtaan kuolemaansa saakka, eli vuoteen 1874 ja teki herkeämättä työtä tehtaan edistämiseksi ja kehittämiseksi. Niinpä perusti hän valimon ja sen yhteyteen työpajan rauta-, metalli- ja puuvalmisteiden tekemistä varten. Bremer ryhtyi toteuttamaan filosofianmaisteri Carl Henrik John'in valssilaitoksen rakennussuunnitelmaa ja hän pääsikin niin pitkälle, että lokakuun 3 päivän 1849 keisarikunnan julistus antoi luvan ja oikeuden perustaa Karkkilan putoukseen putlauslaitoksen kaksine putlausuunineen sekä keittouunin, siihen kuuluvine väkivasaroineen.

Valssilaitoksen tuotanto ei ollut alussa kovin suuri, vuonna 1858 ainoastaan 690 kippuntaa vuoripainossa, mutta nousi sittemmin niin, että kankirautaa voitiin viedä Venäjälle. Valimo, joka samoin kuin valssilaitoskin käytti tehtaan sulatossa valmistettua harkkorautaa, oli ensimmäisenä kehitysaikanaan jokseenkin vähän huomattava. Siinä tehtiinkin ainoastaan tärkeimmät kauppa- ja rakennusvalualan tavaroista. Mekaaninen työpaja valmisti etupäässä maanviljelyskoneita, joista erityisesti mainittakoon siirrettävät puimakoneet, joille kapteeni Bremer kesäkuun 28 päivänä 1850 sai patentin.

Kapteeni Bremerin kuoleman jälkeen, joka, kuten sanottu, tapahtui 1874, muodostivat hänen perillensä yhtiön nimellä „Högforsin Teh-

JUANTEHDAS

das Osakeyhtiö", jonka tarkoituksena oli toukokuun 1 p:nä vahvistetun yhtiöjärjestyksen mukaan, ostettuaan Högforsin tehtaan, pitää käynnissä sulattoa, valimoa, putlaus- ja valssilaitosta, sahaa, myllyä, naulatehdasta y.m. teollisuuslaitoksia maanviljelyn ohessa. Sanottu osakeyhtiö, jonka toimeenpanevana johtajana oli vuori-intendentti, valtioneuvos Walfrid Bremer, laajensi tehdasta yhä, perustaen osaston väkinaulojen ja päätenaulojen valmistamista varten, mutta myi jo vuonna 1885 Högforsin Tehtaan siihen kuuluvine alueineen lakitieteen kandidaatti, sittemmin vuorineuvos Wolter Ramsaylle. Vuorineuvos Ramsay alkoi heti oston jälkeen laajat uudistustoimensa. Niinpä antoi hän suurentaa ja järjestää valimon nykyaikaiseksi. Högforsin Tehtaan omisti vuorineuvos Ramsay aina vuoteen 1894, jolloin se huhtikuun 29 päivänä tehdyn kauppakirjan nojalla joutui nykyisen omistajansa, Osakeyhtiö Högforsin Tehtaan, haltuun, jonka säännöt vahvistettiin huhtikuun 13 päivänä 1894.

Äskenmuodostunut osakeyhtiö rupesi valmistamaan niittokoneita ja hevosharavia, jota varten tehtaalle perustettiin uusi „mitisuuni" harkkoraudan notkeaksi tekemistä varten. Tätä

työtä jatkettiin muutamia vuosia, kunnes se vuonna 1896 sai väistyä lämmityslaitoksen paikoilleen asettamisen ja niihin tarvittavien aineiden valmistamisen tieltä. Tätä liikettä, joka alallaan on ollut uran uurtajana, harjoitettiin aina vuoteen 1911, jolloin yhtiö jätti lämmityslaitosten asettamisen ja alkoi suurin määrin valmistaa aineksia, kuten lämminvesi- ja höyrypannuja, radiaattoreja, valurautaisia lämmityspattereita, kamflenssiputkia, venttiilejä y.m. lämmityslaitoksia varten. Paitsi teollisuutta harjoittaa yhtiö maanviljelystä ja on se ostamalla uusia tiloja huomattavasti suurentanut maa-alansa.

Högforsin tehtaitten nykyinen tuotanto on n. 7.000 tonnia valutavaraa ja yhtiön palveluksessa on pyörein luvuin 800 työläistä. Kymi-yhtymään siirtyminen tapahtui v. 1933.

Oman lukunsa ansaitsisi Kymi-yhtymän metsätalous, sillä omistamalla noin 420.000 hehtaaria metsämaata, joka vastaa noin 1 $\frac{2}{3}$ % koko maan metsäpinta-alasta, on Kymi-yhtymä valtion ja valtiolle kuuluvan Enso-Gutzeit-yhtymän jälkeen suurin metsänomistaja Suomessa. Mainittakoon tässä yhteydessä, että saha- ja puunjalostusyhtiöt Suomessa ja Ruotsissa omis-

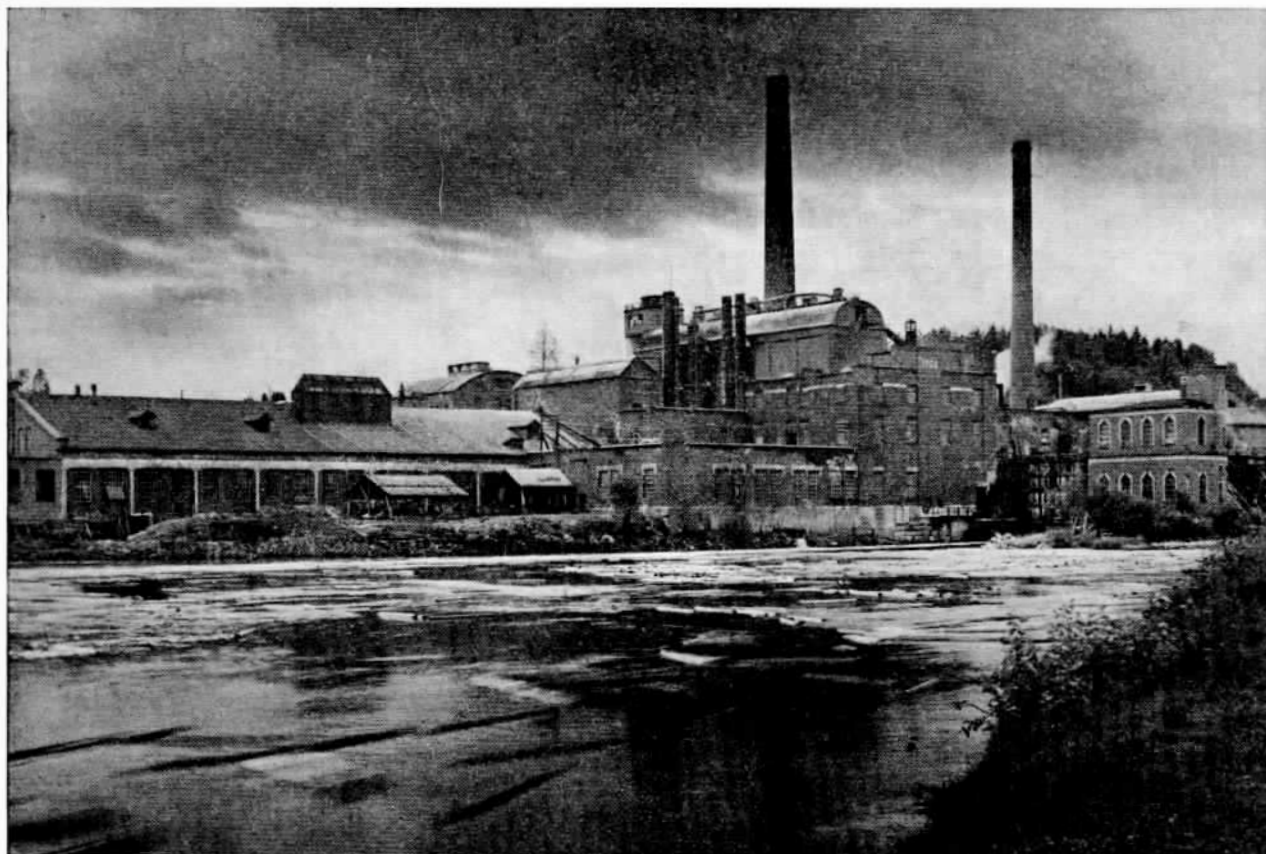
LÄSKELÄN TEHDAS.

tavat 1,9 ja 7,2 miljoonaa hehtaaria metsämaata, vastaten se 7,5 ja 29,0 % näitten maitten metsäpinta-alasta, joka kummassakin maassa käsittää noin 25 miljoonaa hehtaaria.

Niistä koko maalle hyödyllisistä toimenpiteistä, joihin Kymi-yhtymä on ryhtynyt metsätalouden ja metsänhoidon alalla, mainittakoon m. m. soistuneiden metsämaiden ojittaminen, puun (varsinkin männyn) siementen kylväminen sekä kuusen, männyn ja muittenkin taimien istuttaminen omista taimistoista, minkä kautta keskimääräinen lisäkasvu viimeksi kuluneena kymmenvuotiskautena on kohonnut runsaalla puolella kuutiometrillä (kiinteää mitta) vuotta ja hehtaaria kohti. Edelleen on yhtymä viimeksi kuluneitten 30 vuoden aikana asutustarkoituksiin myynyt omistamiltaan metsätiloilta noin 1.500 kantatila ja torppaa alle 500 markan keskihintaan hehtaaria kohti, rakennukset mukaan laskettuina. Helpottaakseen järkipäistä puunottoa suurilta aloilta, jotka useinkin ovat kaukana toisistaan, on yhtymä järjestänyt asuntoja vakinaisille metsätyöläisille sellaisilla paikkakunnilla, missä on esiintynyt säännöllistä työväen puutetta. Tällaisia asumuksia on nykyisin noin 450, ja uusia syntyy tarpeen mukaan. Lisäksi on järjestetty satakunta asumusta yhtymän tutkinnonsuorittaneille metsänvartijoille.

Näitten kuivien asiatiöiden taakse, jotka eivät luultavasti kiinnosta maallikkoja ja joiden sisällyksen käsittävätkin tavallisesti vain metsänhoitomiehet ja ne, jotka työskentelevät puunjalostusalalla, kätkeytyy kuitenkin kansantaloudellinen, vuosikymmenien kuluessa suoritettu isänmaallinen työ. Ja niin järkipäisesti kuin Kymi-yhtymän metsätaloutta hoidetaan, on sillä harjoittajallensa tuottaman suoranaisten hyödyn lisäksi myös suuri yhteiskunnallinen merkitys työn antajana tuhansille perheille sellaisina aikoina, jolloin muuta tvötä on vain vähäisessä määrässä saatavana. Vaikka tähän seikkaan ei näihin asti ole kiinnitetty huomiota, ja vaikka maan hallitsevat piirit ovat pitäneet sitä vähäarvoisena, on siitä kuitenkin koko maalle varsin arvokasta suoranaista hyötyä.

Samanlaista huomiota kuin metsätalouteen, on yhtymä kiinnittänyt myös maanviljelykseen, jota harjoitetaan pääasiallisesti keinona elintarpeiden hintojen säännöstelemiseksi. Omaa käyttöä varten hoitaa yhtymän maanviljelysosasto suurta määrää maanviljelystiloja, joiden yhteinen peltopinta-ala käsittää 1.319 hehtaaria. Sitäpaitsi hoitaa metsäosasto voutiensä ja pehtooriensa avulla 2.383 hehtaaria viljeltyä maata, kun taas metsänvartijain ja vakinaisten metsätyöläisten käytettävänä on yli 1.065 hehtaaria. Eri osissa maata on yhtymä antanut jär-

LEPPÄKOSKEN TEHTAAT

jestää maataloilleen parikymmentä mallitaloa.

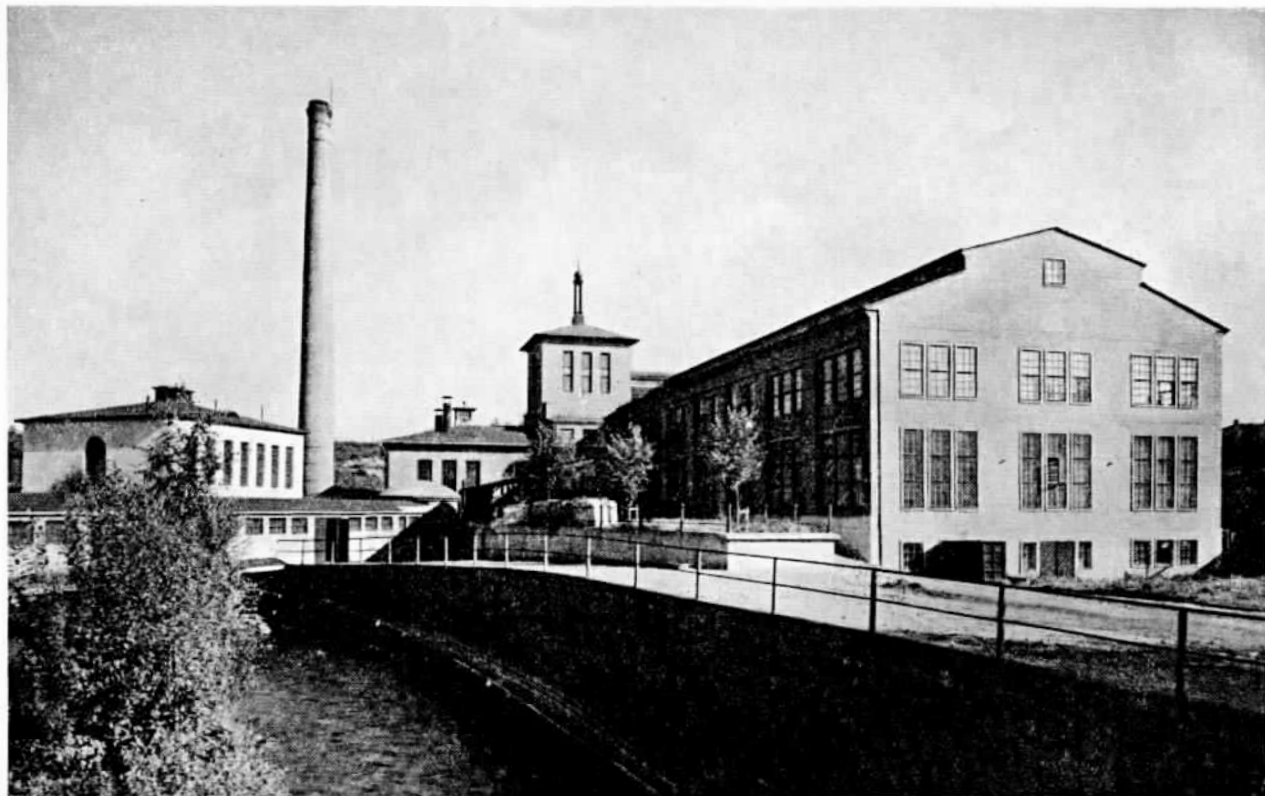
Kymi-yhtymän pääjohtajina ovat olleet nykyinen vuorineuvos Gösta Serlachius v. 1908—1913, kauppaneuvos Gösta Björkenheim v. 1913—1918 ja vuorineuvos Einar Ahlman vuodesta 1918 edelleen.

Kymi-yhtymän monisäikeistä sivistyksellistä ja yhteiskunnallista toimintaa ei ole tahdottu mahduttaa tämän selostuksen puitteisiin. Siitä tähän nimittäin kerrotaan osittain muissa tämän julkaisun kirjoituksissa ja tullaan kertomaan myös julkaisumme vastaisuudessaakin ilmestyvissä numeroissa. Sanottakoon kuitenkin tässä yleisenä periaatteena, että jonkin verran käytännöllistä ihanteellisuutta yhtyneenä tarpeellisiin hyötynäkökohtiin ja oman edun valvomiseen täytyy aina olla suurteollisuusyrityksen johdolla, sillä tunnoton omanvoitonpyynti on tuomittu ennemmin tai myöhemmin kantamaan karvasta hedelmää. On aivan yksinkertaisesti työnantajan helposti ymmärrettävän edun mukaista luoda palveluksessaan oleville se viihtyisyyden ja siedettävien elinehtojen ilma-kehä, jota ilman eivät edes suuret palkat voi estää kytevää yhteiskunnallisen levottomuuden tilaa, ylen suurta eroavien ja työhön otettavien työläisten vaihtelua y. m. s., mikä on kiitollinen maaperä kaikenkaltaisille yhteiskuntaa kumo-

ville opeille. Kun nyt näkee, että yllämainitun laatuinen itsekkyyks voi tuottaa niin tyydyttäviä tuloksia kuin se Kymi-yhtymässä on tuottanut, niin voi myöskin ymmärtää, miksi yhtymä yksinpä taloudellisesti vaikeinakin aikoina on epäroimättä tehnyt huomattavia uhrauksia tämän työrauhan, tämän kaikille yhteisen viihtyisyyden aikaansaamiseksi. Tulkoon myös sanotuksi, että sillä työnantajain ja työntekijäin luottavaisempaan yhteistyöhön johtavalla tervehtymisellä, joka jo useita vuosia on ollut ilmeinen, näyttää olevan edellytyksiä kehittyä yhä suuremmaksi ymmärtämykseksi siihen nähden, mikä tässä epätäydellisyyden maailmassa on mahdollista, mikä ei.

Paperipuiden kuorimo Voikalla

HÖGFORSIN TEHDAS

Osa uutta tehdasrakennusta, jota kesällä 1935 laajennettiin niin, että rakennuksen pituus, mikä kuvassa on 60 m., on nykyisin 120 m.

Robert Henrik Erolin.

60 VUOTTA

Kymin Oy:n palveluksessa tulee heinäkuun 25 p:nä tänä vuonna olleeksi vuoromestari Robert Henrik Erolin. Hän on syntynyt kesäkuun 7 p:nä 1865 Lappeenrannassa. Yhtiön palvelukseen tullessaan oli hän iältään vasta vähän yli 11-vuotias. Silloisen lain mukaan saatiin tehtaaseen ottaa töihin vähintään 12-vuotiaita, mutta lakia ei ainakaan tässä suhteessa niin kovin tarkkaan noudatettu. Erolin joutui aluksi työskentelemään leikkuukoneella, mistä siirtyi paperikoneelle prässipojan hommiin. Siitä hän sitten vähitellen kävi läpi eri asteet kohoten koneenhoitajaksi, ja vuodesta 1906 lähtien on hän toiminut vuoromestarina ensin Kymintehtaan ja myöhemmin Kuusankosken paperitehtaalla.

Mestari Erolin, joka iästään ja harvinaisen pitkästä palvelusajastaan huolimatta on yhä erinomaisissa ruumiin ja sielun voimissa, kertoi hauskalla tavallaan edustajallemme, joka kävi häntä haastattelemassa, mielenkiintoisia asioita niiltä ajoilta, jolloin hän ensimmäisiä vuosiaan näillä main vietti. Tehtaita oli Kymin puolella silloin vain kaksi, nimittäin paperitehdas ja

puuhiomo. Edellisessä oli yksi paperikone, jälkimmäisessä 5 pientä hiomakonetta. Tuotantokaan ei ollut suuren suuri, vain noin 500 tonnia paperia vuodessa. Paperi kuljetettiin hevoskyydillä Kouvolaan kahdesti päivässä ja tällöin oli liikkeellä kokonainen hevoskara vaani. Kuljetushommissa oli yhtiön omien hevosmiesten lisäksi mukana useita Ruotsulan ja Niskalan kylien talollisia.

Tehtaissa työskenneltiin kahdessa vuorossa 12 tuntia kerrallaan. Kahdeksan tunnin työpäivästä ei silloin vielä voitu uneksiakaan. Muissa töissä oli työpäivä vieläkin pitempi, nimittäin 12 ½-tuntinen. Työt alkoivat klo ½ 6 aamulla ja päättyivät klo ½ 8 illalla. Välillä oli puolen tunnin aamiais- ja yhden tunnin päivällistauko. Palkkakin oli toisenlainen kuin nykyisin; niinpä sai Erolin palkkaa kokonaista 60 penniä päivässä eli 5 penniä tunnilta. Elintarpeitten hinnat olivat vastaavasti yhtä alhaiset eikä vaatetukseenkaan mennyt suuria summia. Räättäli teki tilauksesta puvun — 7 markalla!

Pääkonttorina oli pienehkö, melkein koppimainen rakennus. Siinä työskentelivät silloinen isännöitsijä, insinööri August Palmberg ja kasööri Karl Teodor Galle. Tehtaitten henkilökunta oli pieni, joten sitäkään varten ei tarvittu monia asumuksia. Sekatavarakauppoja oli vain yksi, jota paitsi „pulla-Kaisa” kaupitteli vehnästä ja kannuolutta.

VAPAA HUOLTOTYÖ KUUSANKOSKEN TEHTAILLA.

Kirjoittanut Sylvi Sillanmaa.

Iloisia kerholaisia kesäleirillä.

Menneet ovat ne ajat, jolloin tehdastyöntäjä katsoi velvollisuutensa työväkeänsä kohtaan täytetyksi maksaessaan sille palkan runsaan päivätyön jälkeen. Osaksi lainsäädännöllistä, osaksi vapaaehtoisuuden tietä ovat suhteet työnantajan ja -tekijän välillä käyneet yhä moninaisemmiksi. Muuan uusimpia muotoja tällä alalla on tehtaanjohdon vapaaehtoisesti harjoittama huoltotyö tyväestön keskuudessa. Se on pukeutunut moninaisiin muotoihin. Se tähtää niin hyvinkin kotien hyvinvointiin ja viihtyisyyden parantamiseen kuin yksityisen työntekijän aineellisen ja henkisen tason kohottamiseen ja kehittämiseen.

Mutta nuorna vitso väännettävä. Huoltotyö kohdistaa huomionsa jo aivan pieniin uusiin maailmankansalaisiin ja tahtoo alusta pitäen edistää heidän ruumiillista hyvinvointiaan ja tervettä kehitystään. Neuvonta-asema on paikka, jonne äidit saavat tuoda pienokaisiaan punnittaviksi ja tarkastettaviksi. Määräajoin on siellä diakonissan apuna lääkäri, joka ottaa vastaan kaikki sinne tuodut pikku lapset, terveet ja vahvat, kuten heikot ja huonotkin,

Olot olivat muutenkin patriarkaaliset ja kaikki yhtiön palveluksessa olevat henkilöt muodostivat kuin yhden perheen. Esimerkiksi juhannusaattoisin kokoontuttiin yhteisille kokkojuhlille, joilla kestitys oli järjestetty yhtiön puolesta. Ne olivat mukavia aikoja, vakuuttaa mestari Erolin lopuksi. Mutta ajat muuttuvat ja ihmiset ajan mukana.

Onnittelemme puolestamme pitkän päivätyön suorittanutta, joka edelleenkin esimerkillisellä velvollisuudentunnolla hänelle uskottua leiviskää hoitelee.

ja tutkii heidät ja neuvoo äitejä oikein hoitamaan pienokaisiaan.

Kun nämä lapsukaiset varttuvat ja alkavat taapertaa omilla jaloillaan, tuottaa heidän hoitamisen äidille, joka tahtoo käydä päivisin työssä, vaikeuksia. Silloin tarjoaa lastenseimi apuaan, ottaa lapset haltuunsa varhain aamulla, ruokkii heitä, askarruttaa ja opettaa heitä kaiken päivää, kunnes äiti tulee kotiin palatessaan noutamaan lapsen pois. Surkea olisikin monen pikkuisen kohtalo, ellei seimi kiltteine täteineen ottaisi sitä haltuunsa pitkäksi päiväksi.

Lapset varttuvat ja tulevat kouluikänsä. Silloin ottavat heidät vastaan lukuisat kansakoulut, osaksi kunnan, osaksi tehtaan ylläpitämät, ja johdattavat heitä opin ensi taipaleelle. Siitä se ura sitten urkenevi. Lapsi kasvaa, ikää karttuu ja myös tietoja. Koulu vaatii osansa lapsen ajasta, mutta liikeneehän siitä sentään muuhunkin. Iltaisin on usein vapaata aikaa, ja lapsen edistynyt henkinen kehitys herättää hänessä mielenkiintoa muitakin harrastuksia kohtaan kuin koulu. Moni koti on ahdas ja lapsia on useita. Mielellään sieltä lähtee iltahetkinä muualle virkistymään ja uutta näkemään. Tätä kasvavien luontaista harrastusten kaipuuta tahtoo nuorten kerhotoiminta käyttää hyväkseen. Kerhot palvelevat nuorisoa hyvien, oikeiden ja hyödyllisten harrastusten herättäjänä ja ylläpitäjänä. Turhasta teillä maleksimisesta ja joutenolosta kutsuvat kerhot nuoria lauluin, keskusteluin, leikein ja käsitöin viettämään iltahetken kerran viikossa. Siihen liittyvät talviset hiihtoretket ja kesäiset ulkoleikit ja retkeilyt ympäristöön. Erikoisen ja nuorten ehkä eniten suosima työmuoto on leiritointa kesäisin, jolloin kerhonjohtaja saa kiin-

Keittokurssin päättäjäiset.

teän ja eheän otteen johdettaviinsa, ja kesäiset leiripäivät kuluvat työn ja huvin vaihdellessa liiankin nopeasti. — Talvipuheina valmistetut askartelutyöt kootaan sitten aika ajoin myyjäispöydille ja vedotaan vanhempien ja muiden aikuisten hyvään tahtoon sekä aineellisesti että moraalisesti tukea nuorten innostusta kerhotoimintaan. Pienet lastenjuhlat silloin tällöin antavat kerhotoiminnalle eloisuutta ja vaihtelua.

Paitisi kerhoja kutsuvat myös partiojärjestöt nuoria riveihinsä. Partioiminen on reipasta, monipuolista nuorisotoimintaa, jossa nuorten omatoimisuuden halua johdetaan korkeitten, ylväitten ihanteiden mukaan ripeään, älykkääseen sekä tietopuoliseen että käytännölliseen työhön. Jos mikään, niin partioiminen on todellista kansalaiskasvatusta sanan parhaassa mielessä, sillä puhdasmielinen, reipas, toiminnanhaluinen ja -kykyinen nuoriso on maan paras pääoma.

Kerhot ja partiojärjestöt haluaisivat pitää nuorison hallussaan mahdollisimman kauan, mutta valitettavasti ote heltyy useinkin jo silloin, kun sitä parhaiten tarvittaisiin. Elämän muutokset ja uudet kohtalot ovat syynä eroon. Ammattikoulu erinomaisine koulutuksineen kokoaa useimmat seudun nuoret suojiinsa, milloin nämä eivät jatka koulunkäyntiä oppikoulutietä, ja koulun ajan pysyvätkin nuoret järjestöissään, mutta sitten erkanee toisen tie oikealle, toisen vasemmalle ja elämä kutsuu nuoria uusin äänin. Ehkä sentään kerholaiset ja partiolaiset vievät mukanaan elämänsä matkalle jonkin kylvetyn siemenen lapsuutensa harrastuksista, siemenen, joka näkymättömänä itää ja kantaa ajallaan hedelmää.

Huoltotyö ei pääty tähän. Nyt alkaa toiminta kotien hyväksi. Koti on yhteiskunnan sydän; niiden mukana se seisoo tai kaatuu. Kotitalousneuvoja huolehtii kotien aineellisesta kehityksestä: järjestää ruoanlaitto-, säilyke- y.m. kursseja, opettaa naisia kankaita ja mattoja kutomaan, opastaa puutarhojen hoidossa, neuvoo keittiökasvitarhojen viljelemisessä. Kauniit puutarhat, joissa alkukesällä lukemattomat omenapuut kukkivat lumivalkeina, todistavat osaltaan tämän neuvonnan tuloksista.

Paikkakunnalle pyydetty eri alojen puhujat ja esitelmäitsijät, huoltotarkastajan pikku luennot erilaisista tehtaan naisista kiinnostavista aiheista, kotikäynnit ja henkilökohtaiset neuvot tahtovat syventää tehdasyhdyskunnan jäsenten käsitteitä kodista, sen hoidosta, terveydellisistä kysymyksistä y.m. yleisinhimillisistä seikoista. Näin pyritään luomaan siltä yli kuilujen ja osoittamaan jokaiselle omakohtaisen velvollisuudentunnon ja kaikkien yhteistyön tarpeellisuutta onnellisen elämän saavuttamiseksi.

Kuusankoski ympäristöineen on rikas harrastuksista. Paikkakunnalla toimii yleissivistyk-

sellisten rientojen ylläpitäjänä työväenopisto. Vilkas suojeluskunta- ja lottatoiminta ovat huomattavia tekijöitä. Kymi-yhtiön perustamat ja ylläpitämät lukusalit ja kirjastot, joita kaiken kaikkiaan on 12 Kuusankoskella, tarjoavat henkistä ravintoa hyvinlaiteiluista kirjavarastoistaan. Voimistelu- ja urheiluseurat tarjoavat sekä talvisin että kesäisin tilaisuuksia reippaaseen ruumiinharjoitukseen. Nämä ovat muutamia poimintoja tehdasyhdyskunnan moninaisista harrastuspiireistä.

Paljon tehdään työtä ja monella vainiolla uurastetaan. Suurten tehtaiden läheisyys aineellisen toimeentulon ja leivän antajana tuhan-sille ihmisille luo myös oman ilmapiirinsä henkisten harrastusten ja rientojen alalla. Se eroaa monessa suhteessa sekä kaupungin kuumaisen kiireisestä että rauhallisen maaseudun tyynestä ilmapiiristä. Mitä paremmin työnantaja tällaisella seudulla vaistoaan ne tarpeet, jotka sen suuressa työläisjoukossa ovat hereillä ja pyrkii niitä sosiaalisella mielellä tyydyttämään, sitä työkykyisempi, varmempi ja uskollisempi työväestö sillä on oleva ympärillään.

Erland Virtanen.

Maaliskuun 16 päivänä kuoli kotonaan Juantehtaalla mestari Erland Virtanen. Hän oli syntynyt 4. 3. 1873 Sääksmäellä. Vuonna 1913 hän tuli Juantehtaan Oy:n palvelukseen oltuaan sitä ennen m. m. Valkeakoskella, Äänekoskella sekä Pankakoskella ja pari vuotta Amerikassa. Mestari Virtanen oli innokas suojeluskuntamies ja oli mukana harjoituksissa milloin vain oli tilaisuutta. Aina hyvätuulisena ja suurena humoristina oli hän pidetty sekä tehtaan johdon että työläisten kesken, ja tullaan häntä aina muistelevaan varsinkin tehtaassa, jossa hän uutterasti aherteli, kunnes ei enään millään jaksanut tulla työhön, vaikka kuinka olisi yrittänyt.

Ville Härmä.

70-VUOTTA

täyttää kesäkuun 30 p:nä Jumalniemen lautatarhan työnjohtaja Ville Härmä. Hän on ollut yhtiön palveluksessa vuodesta 1878 lähtien. Lautatarhan työnjohtajaksi hänet nimitettiin v. 1913. Härmä on innokas palokuntamies. Hallan palokunnan Jumalniemen osaston päällikkönä hän on toiminut 10 vuotta. Hallan VPK:n muistomitalin hän sai v. 1934.

Korkeasta iästään huolimatta on työnjohtaja Härmä vielä mitä parhaimmissa voimissa ja hoitaa edelleenkin tarmokkaasti tehtäviään.

HALLAN, KYMINTEHTAAN JA VOIKAAN

välisen ensimmäisen hiihtokilpailun voitti Halla. Kymintehdas tuli toiseksi ja Voikka kolmanneksi.

Maaliskuun 22 p:nä suoritettiin Kuusankoskella Hallan, Kymintehtaan ja Voikaan välinen ensimmäinen hiihtokilpailu, johon kullakin mainitulla tehtaalla oli valmistauduttu suurella huolella. Halla ja Voikka valitsivat edustajansa erikoisten karsintakilpailujen perusteella, kun taas Kymintehdas asetti tuleen työosastojen välisissä hiihtokilpailuissa parhaiten kunnostautuneet lylynlykkijät. Viime hetkessä täytyi kuitenkin kaikkiin edustusjoukkueisiin sairaus- y. m. syitten takia tehdä erinäisiä muutoksia. Niinpä jäivät Hallan joukkueeseen valituista pois V. Suntio ja A. Veijalainen, Kymintehtaan joukkueesta V. Liikkanen ja Voikaan joukkueesta L. Tommola, joitten tilalla hiihtivät varamiehet. Edustajia saivat muuten kilpailuun lähettää Halla ja Voikka kumpikin 11, joista 8 parhaan keskitulos otettiin huomioon. Kymintehtaan edustusjoukkue oli sensijaan määrätty 15-miehiseksi ja näistä huomioitiin 12 parhaan keskitulos.

Kilpailupaikalla oli oikeata suurkilpailujen tuntua, eikä ihmekään, sillä osanottajaluettelossa oli nimiä, joitten kantajat ovat menestyksellä osallistuneet huomattaviin arvokilpailuihin, vieläpä talviolympialaisiin, kuten Liikkanen, joka Los Angelesin 50 km:llä tuli Saarisen jälkeen toiseksi. Vahinko, ettei Liikkanen nyt kuitenkaan voinut kipeän jalkansa takia olla mukana näissä kilpailuissa. Edelleen oli osanottajien joukossa V. Sipilä, joka Salpausselän viidelläkymppillä sijoittautui 6:nneksi, TUL:n Kymenlaakson piirin mestari V. Kirjavainen, Kymintehtaan työosastojen välisen hiihtokilpailun monivuotinen mieskohtainen voittaja U. Niemi j. n. e.

Kilpailuja suosi kaunis, aurinkoinen keväthalven sää, ja niitä oli seuraamassa väkeä arviolta noin 2.000 henkeä. Torvisoittokunta puhalteli säveleitään ja kohotti siten osaltaan tunnelmaa.

Hiihdettävä rata oli 10 km. pituinen. 5 km. kohdalla se teki mutkan takaisin lähtöpaikalle, joten katsojat olivat tilaisuudessa toteamaan, miten hiihtäjät olivat alkutaipaleesta selviytyneet. Miehet lähetettiin matkaan minuutin väliajoin ja ensimmäisenä lähti Hallan Roos, joka paineli sinnikkäästi eikä päästänyt ketään ohitseen. 5 km:llä olivat parhaat väliajat seuraavat: Hallan Kirjavainen 18,30, Kymintehtaan Rossi 18,43, Hallan Vuori 18,54, Hallan Sipilä 18,59, K:tehtaan L. Pasi 19,03, K:tehtaan Niemi 19,11, K:tehtaan Erkki Mauno 19,27, K:tehtaan Villberg 19,28, Hallan Volanen 19,35, Hallan Hytönen 19,39, Hallan Roos 19,50, Hallan Koistinen 19,57 ja Hallan Viikari 19,58. Lop-

pumatkalla tapahtui kuitenkin miesten kesken muutoksia, toiset olivat sivuuttaneet, toiset taas jääneet. Ensimmäisenä saapui maaliin, kuten jo mainittu, Roos, joka oli ensimmäisenä lähtenyt, mutta vaikka hänen aikansa olikin niin hyvä kuin 41,47, oikeutti se kuitenkin vasta 16:nteen sijaan. Toisena tuli Niemi, sivuuttaen siten matkalla kolme kanssakilpailijaansa. Aika 39,06 erinomainen. Niemen jälkeen porhalsi häntä minuuttia aikaisemmin lähtenyt Volanen, jonka ajaksi merkittiin 40,43. Etupään miehiä siis hankin. Saapuu sitten 9:ntenä Kirjavainen ja hänen aikansa 38,49 alitti kaikki edellämäinitut. Jo tulee Rossikin toistaiseksi kolmanneksi parhaalla ajalla 39,16. Sitä eivät pystyneetkään enää alittamaan muut kuin Vuori, joka jäi ajassa vain 10 sekuntia Kirjavaisesta, sijoittuen siten toiseksi. Vuoren jälkeen päättyi maaliin L. Pasi, joka vuorostaan hävisi Rossille 6 sekuntia, jääden siten viidenneksi. Alle 40 minuutin hiihti matkan vielä Sipilä, nimittäin 39,44. 37:stä taipaleelle lähteneestä keskeytti vain 3, hekin suksen rikkoutumisen takia.

Mieskohtainen järjestys muodostui seuraavaksi: 1) V. Kirjavainen Ha 38,49. 2) T. Vuori Ha 38,59. 3) U. Niemi Kyt 39,06. 4) L. Rossi Kyt 39,16. 5) L. Pasi Kyt 39,22. 6) V. Sipilä Ha 39,44. 7) Erkki Mauno Kyt 40,16. 8) M. Villberg Kyt 40,30. 9) V. Volanen Ha 40,43. 10) H. Perälä Kyt 41,10. 11) E. Hytönen Ha 41,11. 12) T. Laine Kyt 41,15. 13) H. Koistinen Ha 41,29. 14) M. Hyypiä Ha 41,33. 15) N. Viikari Ha 41,44. 16) P. Roos Ha 41,47. 17) Eino Mauno Kyt 41,56. 18) A. Virtanen Vo 42,19. 19) K. Hasari Kyt 42,43. 20) V. Nikulainen Kyt 42,50. 21) V. Lommi Ha 42,58. 22) A. Pasi Kyt 43,36. 23) P. Vähänen Vo 43,40. 24) A. Mussalo Ha 43,57. 25) K. Villberg Vo 44,03. 26) L. Ellonen Kyt 44,10. 27) V. Häkkinen Kyt 44,28. 28) V. Salmi Vo 45,05. 29) A. Utti Vo 45,32. 30) M. Sokura Vo 45,34. 31) E. Lonka Vo 46,16. 32) P. Mäkinen Vo 46,54. 33) V. Lehtinen Vo 48,16. 34) O. Muuronen Kyt 49,04.

Kun rata oli tehty mahdollisimman vaikeaksi ja kun kelikään ei ollut parhaita, voidaan tuloksia pitää suorastaan loistavina.

Tehtaitten välisen kilpailun voitti Halla kahdeksan edustajan keskituloksella 40 m. 31,5 sek. 2) Kymintehdas, 12 edustajan keskitulos 41 m. 20,9 sek. 3) Voikka, 8 edustajan keskitulos 41 m. 55,3 sek. Jos Kymintehtaan edustajista olisi vain kahdeksan parhaan keskitulos otettu huomioon, olisi se voittanut kilpailun ajalla 40 m. 21,4 sek.

Hiihtokilpailujen päätyttyä suoritettiin

KYMIN OY:n VIRKAILIJAIN ELÄKELAITOS.

Tietoja eläkelaitoksen toiminnasta v. 1935.

Kuten oheisesta voitto- ja tappioutilista sekä omaisuustaseesta 31. 12. 1935 ilmenee, on eläkelaitoksen toiminnasta nyt kuluneena kolmantena tilivuotena saatu tulos edullinen ja johtanut 133.100: 40 markan ylijäämään. Vertailun vuoksi on mainituissa tileissä sulkumerkkien sisällä mainittu vastaavat numerot vuodelta 1934. Kuten tästä vertailusta ilmenee, ovat sekä eläkelaitokseen suoritettut eläkemaksut että sen Vakuutusosakeyhtiö Varmalle suorittamat perhe-eläkevakuutusmaksut lisääntyneet huomattavasti, mikä on johtunut osittain siitä, että Högfors Bruk A. B:n, O. Y. Hyvinkää—Pyhäjärvi Järnvägs A. B:n ja Kouvolan Kirja- ja Kivipaino Osakeyhtiön virkailijat tilivuoden alusta lukien ovat liittyneet eläkelaitokseen, ja osittain siitä, että 37 eläkelaitoksen jäsenelle on hakemuksen perusteella myönnetty heinäkuun 1 päivästä alkaen oikeus korottaa aikaisemmin ilmoittamaansa eläkettä, jonka johdosta nämä siitä lähtien ovat suorittaneet korkeampia maksuja.

Jäsenistö.

Eläkelaitoksen jäsenluku, joka joulukuun lopussa 1934 oli 317, on vuoden kuluessa lisääntynyt 392:ksi. Uusia jäseniä on liittynyt 85, joista suurin osa on yllämainittujen kolmen yhtiön virkailijoita, kun taas eronneitten luku nousee 9:ään ja yksi virkailija on kuollut.

Kuten tunnettua, osti Kymen Osakeyhtiö viime syksynä O. Y. Läskelä A. B:n osake-enemmistön, mutta kysymystä mainitun tehtaan virkailijoiden liittymisestä eläkelaitokseen ei vielä ole ratkaistu.

Eläkkeet.

Vuoden päättyessä nauttivat perhe-eläkettä 5 kuolleen jäsenen jälkeenjättämät kuolinpesät,

yhteensä 48.600 mk. vuodessa, kun taas kaksi jäsentä nautti työkyvyttömyyseläkettä, toinen 10.000 mk. vuodessa koko vuodelta ja toinen 4.167 mk. elokuun 1 päivästä vuoden loppuun.

Takaisinostot ja vapaakirjat.

Eronneista jäsenistä oli 7 kuulunut eläkelaitokseen yli 2 vuotta ja siis sääntöjen 3 §:n 2 momentin mukaisesti olivat oikeutettuja joko jäämään eläkelaitoksen jäseniksi maksamalla yksin maksunsa korotettuna taikka saamaan suorittamiensa maksujen perusteella vapaakirjan eläke-eduista. Yhdessä tapauksessa näistä kysymyksessä oleva jäsen ei kuitenkaan ole itse suorittanut mitään osaa maksusta, vaan on yhtiö suorittanut sen kokonaan, jonka johdosta tälle jäsenelle ei ole myönnetty vapaakirja-oikeutta eikä yksilöllistä jatko-oikeutta. Toisessa tapauksessa, jossa jäsen on erotettu rikoksen takia (ei toimessa) — odotettaessa oikeuden tuomiota — päätöstä ei vielä ole tehty. Jällellolevista viidestä on yksi saanut vapaakirjan, kun taas eläkelaitos on muilta neljältä takaisinostanut heidän saavuttamansa oikeudet siinä yhteensä 6.504 markalla.

Vakuutusmaksusäästö.

Poiketen aikaisempien vuosien tuloksesta, vuonna 1935 eläkelaitos ei ole voinut saada säästöä Varmalle maksetuista vakuutusmaksuista suorittamalla ne Suomen valtion 5 1/2 %:n obligatioissa. Näiden obligatioiden markkinakurssi on näet koko vuoden ollut yli nimellisarvon.

Kustannukset.

Kustannusten kokonaismäärästä, 41.060:— mk., on Varma kantanut 39.278:— mk. sopimuksenmukaisena korvauksena eläkelaitoksen hoidosta.

mäenlaskukilpailut,

joissa oli mukana 13 osanottajaa. Tulokset olivat seuraavat: 1) P. Kasari Kyt 216,3 pist. 2) U. Takanen Vo 205,2 pist. 3) J. Tirkkonen Vo 203,8 pist. 4) P. Kivikoski Vo 198,8 pist. 5) P. Moberg Kyt 191,8 pist. 6) O. Pesu Kyt 191,7 pist. 7) H. Evonen Vo 189,9 pist. 8) O. Niinimäki Kyt 181,4 pist. 9) V. Luostarinen Vo 180,1 pist. 10) O. Inkeroinen Kyt 152,4 pist. 11) I. Vidgren Vo 129,7 pist. 12) O. Telkkinen Vo 110,8 pist. 13) R. Ikonen Ha 108,9 pist.

Pisimmät hyppy 25,5 m. tekivät P. Kasari ja O. Inkeroinen. Viimeksimainittu kaatui toisella hypyllään ja menetti siten mahdollisuutensa,

sillä kaksi hyppyä arvosteltiin. Muussa tapauksessa olisi hän ylivoimaisesti voittanut kilpailun.

Palkintojen jako

toimitettiin kilpailujen päätyttyä Kuusankosken Seuratalossa, missä kilpailujen osanottajille ja toimihenkilöille tarjottiin yhtiön puolesta päivällinen. Tilaisuudessa piti paikallispuhemies P. Andersen puheen, korostaen siinä erikoisesti tällaisten kilpailujen suurta merkitystä.

Yleisenä toivomuksena on lausuttu, että nämä kilpailut vastaisuudessa yleistettäisiin kaikkia Kymi-yhtymään kuuluvia tehtaita käsittäviksi. Silloin niitten arvo ja merkitys tulisi vieläkin huomattavasti kohoamaan.

Vuosiylijäämän käyttäminen.

Eläkelaitoksen sääntöjen 22 §:n mukaisesti on eläkelaitoksen liikkeestä saatu mahdollinen yli jäämä siirrettävä vararahastoon, kunnes se nousee 5 %:iin vakuutusrahastosta, jonka jälkeen edelleen siirretään vararahastoon 25 % ja jäännös käyttörahastoon. Kun vararahasto vuoden lopussa jo oli suurempi kuin 5 % vakuutusrahastosta, ehdotti hallitus huhtikuun 27 p:nä pidetylle eläkelaitoksen vuosikokoukselle, että yli jäämä siis mainitun pykälän mukaisesti käytettäisiin seuraavasti:

- 1) Varmuusrahastoon siirretään 25 % yli jäämästä Smk. 33.275: 10, jolloin tämä rahasto nousee 132.682: 85 markkaan;
- 2) Jäännös ” 99.825: 30 siirretään käyttörahastoon, joka sen kautta nousee 248.616: 80 markkaan.

Yhteensä Smk. 133.100: 40

Eläkelaitoksen hallitukseen ovat kuluneena vuotena kuuluneet: puheenjohtajana vapaaherra Knut von Troil, sihteerinä prokuristi Th. Wiklund, kumpainenkin Kymin Osakeyhtiön hallituksen valitsemina, sekä revisori M. Sohlman Kymin—Kuusankosken tehtailta, insinööri T. Wiklund Voikan tehtailta, insinööri L. Kanto Hallan tehtailta, insinööri T. Timgren Juankosken tehtailta, konttoripääll. Y. Helenius Kissan tehtailta, herra T. Ilmonen Werlan tehtailta ja herra Nils Hinnerichsen Högforsin tehtailta.

KYMIN OSAKEYHTIÖN VIRKAILIJAIN ELÄKELAITOS.

Vuoden 1935 voitto- ja tappiotili.

Menot: (1934)

Vakuutusmaksuja perhe-eläkkeistä	528.599: 60	(439.369: 70)
Invaliidieläkkeistä	14.167: —	(12.500: —)
Perhe-eläkkeistä	43.880: —	(15.717: —)
Kulunkeja	41.060: —	(33.453: —)
Siirto vakuutusmaksurahastoon	717.855: —	(503.115: —)
Takaisinosastoista maksettu	6.504: —	(13.565: 50)
Ylijäämä	133.100: 40	(158.232: 45)
Smk. 1.485.166: —	(1.175.952: 65)	

Eläkemaksuja:	Tulot:	(1934)
Jäseniltä	597.716: 55	(481.139: 45)
Yhtiöiltä	716.443: 05	(602.789: 45)
Smk. 1.314.159: 60	(1.083.928: 90)	

Korkoja	121.879: 40	(69.700: 75)
Varma maksanut takaisinost.	4.272: —	(6.606: —)
Varman suorittamat eläkkeet	43.880: —	(15.717: —)
Agio obligatioista	975: —	(—: —)
Smk. 1.485.166: —	(1.175.952: 65)	

UUTTA KUUSANKOSKEA.

Virkailijain asuinrakennus Kuusankoskella

Kuusankoskella valmistui keväällä yllä kuvattu Kymin-yhtiön rakennuttama kaunis ja ajanmukainen asuntotalo, joka sisältää huoneustot 12 virkamiesperheelle. Asunnoista on 4 neljän huoneen, 4 kolmen huoneen ja 4 kahden huoneen ja keittiön huoneustoa ja ovat ne varustetut kaikilla nykyajan mukavuuksilla aina sähkökeittiötä ja jääkaappeja myöten. Rakennus, joka sijaitsee ammattikoulun vierellä, lautalle johtavan tien varrella, on 4-kerroksinen ja rakennettu tiilestä. Sen piirustukset on laatinut arkkitehti B. Liljequist.

50 VUOTTA

David Sihvola.

Kymin Oy:n palveluksessa tulee tänä vuonna olleeksi työmies David Sihvola. Hän on syntynyt joulukuun 25 p:nä 1863 Valkealassa. Tuli yhtiön palvelukseen v. 1886 ja on siitä lähtien työskennellyt eri osastoilla, viimeksi Kuusankosken puuhiomossa, missä on nykyisinkin toimessa.

Tasetili per 31.12.1935.

Varat: (1934)

Kassa	—: —	(175.156: 35)
Obligatioita	2.450.930: 80	(1.400.710: 80)
Eräntyneitä korkoja ...	38.088: 65	(23.026: —)
Smk. 2.489.019: 45	(1.598.893: 15)	

Velat: (1934)

Vakuutusmaksurahasto ..	1.975.314: —	(1.257.459: —)
Säästö jälleenvakuutusmaks.	93.234: 90	(93.234: 90)
Vararahasto	99.407: 75	(50.779: 60)
Käyttörahasto	148.791: 50	(39.187: 20)
Varma	39.170: 90	(—: —)
Ylijäämä	133.100: 40	(158.232: 45)
Smk. 2.489.019: 45	(1.598.893: 15)	

TYÖOSASTOJEN VÄLISET HIIHTOKILPAILUT KUUSANKOSKELLA.

Kymintehtaan selluloosatehdas voitti sekä miesten että naisten hiihdon. Ikämiesten kiertopalkinnon sai haltuunsa talousosasto. Prosenttipalkinnon voitti omakseen klooritehdas.

Vuodesta 1927 saakka on Kuusankoskella toimeenpantu työosastojen välisiä hiihtokilpailuja, joista on muodostunut talven keskeisin urheilutapahtuma paikkakunnalla. Nämä kilpailut, jotka muuten ovat herättäneet tavatonta innostusta osanottajissa ja keränneet kilpailupaikalle tuhattamäärin yhtä innostuneita katsojia, ovat monessa suhteessa olleet suuresta merkityksestä, sillä niihin osallistuu henkilöitä eri piireistä, joilla kaikilla on sama tavoite, oman työosastonsa voittoon vieminen. Kun poliittiset y.m. erimielisyydet tahtovat vieroittaa ihmisiä toisistaan, on edes joskus löydettävä sellaisia kosketuskohtia, jotka kykenevät heitä lähentämään toisiinsa tavalla, jonka vaikutus ei rajoitu vain kilpailutilaisuuteen, vaan ulottuu sen ulkopuolellekin. Ja täytyy myöntää, että nämä työosastojen väliset kilpailut ovat sekä siinä että puhtaasti urheilullisessa mielessä saaneet paljon hyvää aikaan.

Vuonna 1927 osallistui työosastojen välisiin miesten hiihtokilpailuihin 183 osanottajaa, mutta jo seuraavana vuonna kohosi kilpailijain lukumäärä 560:een. Väkeä oli hiihtoradan varrelle ja päätepaikalle kokoontunut jännittävää kilpailua seuraamaan noin 3,500 henkeä. Talvella 1929 oli osanottajia suunnilleen yhtä paljon kuin edellisenäkin vuotena, nimittäin 570. Tällöin voitti Kymintehtaan korjauspaja kiertopalkinnon kolmannen kerran perästyksen ja sai sen omakseen. Seuraavan kiertopalkinnon sai lopullisesti haltuunsa rakennusosasto, minkä jälkeen hankittiin kolmas palkinto, jonka kaiken todennäköisyyden mukaan Kymintehtaan selluloosatehdas voittaa ensi talvena kolmannen kerran.

Kilpailujen järjestelystä on koko ajan huolehtinut Kymintehtaan—Kuusankosken VPK, eikä järjestelypuolta vastaan ole kukaan ollut moitteita sanottavana.

Kuluneena talvena pidettiin työosastojen väliset miesten hiihdot maaliskuun 1 p:nä. Osanottajia oli ilmoitautunut 380, joista ikämiehiä, s.o. 40-vuotiaita ja sitä vanhempia 98. Lähtöpaikalle saapui kuitenkin vain 316 kilpailijaa, joista raskaan kelin y.m. syiden takia tavallista useammat keskeyttivät. Erikoisen huomattava oli

Hiihtäjiä saapuu maaliin.

mieshukka n.s. kuumassa sarjassa, kokonaista 52. Vanhimmat osanottajat olivat 72-vuotiaita.

Kilpailijat lähetettiin taipaleelle viiden miehen ryhmissä ollen väliaika 1 minuutti. Ensin lähtivät ikämiehet ja sen jälkeen nuoremmat. Kummallakin sarjalla oli eri rata, sillä alle 40-vuotiaat hiihtivät tällä kertaa 10 km. ja sitä vanhemmat vain 5 km. Lähtö- ja tulopaikka oli molemmilla sama.

Työosastojen välisessä n.s. kuumen sarjan kilpailussa

otettiin huomioon kunkin osaston 7 parhaan edustajan yhteistulos. Kilpailun voitti aivan ylivoimaisesti Kymintehtaan selluloosatehdas ajalla 5 t. 16 m. 30 sek. Sillä on siten kaksi perättäistä kiinnitystä nykyisin kilpailtavaan kiertopalkintoon. Voitta-neessa joukkueessa hiihtivät U. Niemi, L. Rossi, Erkki Mauno, M. Villberg, Eino Mauno, L. Pasi ja K. Hasari. Toiseksi tuli rakennusosasto, jonka aika oli 5 t. 54 m. 45 sek. Muitten työosastojen järjestys oli seuraava: 3) Metsäosasto 6 t. 05 m. 45 sek. 4) Kymintehtaan paperitehdas 6 t. 15 m. 48 sek. 5) Korjauspaja 6 t. 27 m. 56 sek. 6) Kuusankosken paperitehdas 6 t. 38 m. 02 sek. 7) Klooritehdas 7 t. 06 m. 13 sek. 8) Raitiotiet 7 t. 19 m. 16 sek. Poisjäämistä ja keskeyttämisenä takia ei toisilla osastoilla ollut täyttä joukkuetta.

N.s. ikämiesten kiertopalkinnosta syntyi sensijaan tasaväkisempi kamppailu. Tässä kilpailussa otettiin huomioon kahden alle 40-vuotiaan, yhden 40—45-vuotiaan, yhden 45—50-vuotiaan ja kolmen yli 50-vuotiaan yhteistulos kustakin osastosta. Erikoisesti ikämiestensä ansiosta sai kiertopalkinnon vuodeksi haltuunsa talousosasto ajalla 4 t. 29 m. 59 sek. Sen joukkueessa hiihtivät alle 40-vuotiaista T. Laine ja M. Aarnio, 40—45-vuotiaista J. Kainulainen, 45—50-vuotiaista E. Klemola sekä yli 50-vuotiaista K. Aarnio, E. N. Nora ja A. Frilander. Toiseksi tuli rakennusosasto, aika 4 t. 35 m. 38 sek. 3) Kymintehtaan selluloosatehdas 4 t. 39 m. 29 sek. 4) Kymintehtaan paperitehdas 4 t. 45 m. 28 sek. 5) Metsäosasto 5 t. 05 m. 54 sek. Rakennusosasto on muuten voittanut kaksi edellistä kiertopalkintoa omakseen, mutta tällä kertaa keskeytti talousosasto sen voittokulun hankkimalla ensimmäisen

kiinnityksen uuteen kiertopalkintoon, joka on siis kolmas järjestyksessä.

N.s. prosenttipalkinto joutui klooritehtaan omaisuudeksi, joka voitti sen nyt kolmannen kerran. Klooritehtaan henkilökunnasta olikin kokonaista 94,6 % kilpailussa mukana. Kun aika ei tullut kysymykseen, eivät monet klooritehtaan miehistä pitäneet erikoisempaa kiirettä, kuten mieskohtaisista tuloksista järempänä käy selville. Prosenttipalkinnosta kilpailtiin ensimmäisen kerran v. 1928 ja kuutena vuotena perätysten oli Kymintehtaan aseman henkilökunnasta prosenteissa laskettuna enimmän miehiä ladulla. Molemmat aikaisemmat kiertopalkinnot joutuivatkin näin ollen ainaaksi aseman hyllylle. Kolmas kiertopalkinto hankittiin v. 1934 ja on senkin kohtalo nyt selvä.

Vielä oli kilpailtavana kauppias E. Kari-vainajan lahjoittama kiertopalkinto parhaalle palokuntaan kuulvalle hiihtäjälle. Sekin meni tällä kertaa „kolmesta poikki” ja kuuluu nyt lopullisesti Eino Maunon palkintokokoelmaan. Hänen aikansa oli 46,28. Tästä kiertopalkinnosta on kilpailtu 9:nä talvena ja oli siihen myös L. Bymanilla ja A. Askolalla kaksi kiinnitystä.

Mieskohtaisen kilpailun voitti jälleen ylivoimaisesti U. Niemi erinomaisella ajalla 40,49. Seuraava mies jäi hänestä lähes 3 minuuttia.

Mieskohtaiset tulokset.

N.s. kuuma sarja.

1) U. Niemi Ky sellul. 40,49. 2) H. Perälä Kuu pap. 43,23. 3) T. Laine tal.-os. 43,36. 4) L. Rossi Ky sell. 43,40. 5) Erkki Mauno s:n 44,05. 6) L. Ellonen Kuu pap. 44,32. 7) V. Liikkanen metsäos. 45,56. 8) V. Nikulainen Kuu saha 46,21. 9) M. Villberg Ky sell. 46,27. 10) Eino Mauno s:n 46,28. 11) L. Pasi s:n 47,18. 12) O. Muuronen rak.-os. 47,36. 13) K. Hasari Ky sell. 47,43. 14) T. Munne Eerola 47,49. 15) A. Pasi ulkot. 47,59. 16) H. Luukas korj.-paja 48,01. 17) L. Salonen Ky sell. 48,06. 18) J. Töisman metsäos. 48,13. 19) K. Hatvala rak.-os. 48,22. 20) M. Aarnio tal.-os. 48,24. 21) S. Heikkinen tal.-os. 48,38. 22) K. Puumala Kuu saha 48,45. 23) S. Sahlberg Ky pap. 48,50. 24) A. Lindeman Ky sell. 48,53. 25) O. Vanhalakka Ky pap. 49,15. 26) L. Byman rak.-os. 49,16. 27) T. Gardemeister rak.-os. 50,11. 28) A. Mauno Ky sell. 50,22. 29) A. Askola rak.-os. 50,23. 30) O. Lantta yksit. 50,44. 31) J. Siivonen korj.-paja 51,00. 32) H. Lonka yksit. 51,22. 33) V. Häkinen Ky sell. 51,30. 34) O. Avikainen korj.-paja 51,33. 35) E. Lakka raitiotiet 51,41. 36) V. Mukula Ky pap. 52,31. 37) V. Lupunen metsäos. 52,46. 38) T. Korjala Kuu puuh. 52,53. 39) L. Jaakkola Ky pap. 52,56. 40) K. Raunio korj.-paja 53,02. 41) H. Orajärvi metsäos. 53,20. 42) O. Pesu Kuu saha 53,37. 43) A. Lampila metsäos. 53,37. 44) N. Seppälä rak.-os. 53,38. 45) V. Turkki Ky puuh. 53,52. 46) E. Leppä Kuu saha 53,57. 47) M. Siren yksit. 54,11. 48) T. Vilenius Ky pap. 54,30. 49) A. Kettula Kuu pap. 54,31. 50) M. Sjöholm Ky sell. 54,39. 51) T. Piira metsäos. 54,41. 52) A. Haimi rak.-os. 55,19. 53) V. Eskola s:n 55,22. 54) T. Harju s:n 55,23. 55) V. Kallioinen raitiotiet 55,40. 56) F. Heinonen Ky sell. 55,47. 57) A. Punkkinen s:n 55,50. 58) O. Laitinen sähköos. 55,57. 59) Y. Aalto Ky sell. 56,02. 60) O. Sahl-

berg rak.-os. 56,02. 61) L. Halme Ky puuh. 56,26. 62) M. Leivo, korj.-paja 56,28. 63) O. Lehtonen kloorit. 56,36. 64) A. Puolakka Ky. puuh. 56,46. 65) E. Niilola rak.-os. 56,51. 66) M. Alanko kloorit. 56,56. 67) V. Harju Kuu pap. 57,09. 68) A. Lahtinen metsäos. 57,12. 69) E. Kivinen Ky sell. 57,38. 70) U. Lampila metsäos. 57,39. 71) O. Seppälä Ky pap. 57,55. 72) A. Hytönen kloorit. 57,57. 73) K. Falck Ky sell. 58,04. 74) T. Lindén s:n 58,06. 75) E. Inkeroinen yksit. 58,57. 76) V. Majander yksit. 59,15. 77) V. Halonen korj.-paja 59,26. 78) J. Inkeroinen Ky sell. 59,36. 79) V. Pesu raitiotiet 59,40. 80) A. Hölsä Ky puuh. 59,40. 81) V. Inkilä Ky pap. 59,47. 82) J. Myyrä tal.-os. 60,07. 83) J. Laitinen metsäos. 60,31. 84) N. Karjalainen Ky pap. 60,47. 85) A. Salo Ky. sell. 60,55. 86) A. Nikula Ky pap. 61,04. 87) P. Kärki kloorit. 61,08. 88) Y. Rajala Ky sell. 61,14. 89) E. Sjöholm s:n 61,31. 90) V. Seppälä metsäos. 61,35. 91) T. Hannula Kuu saha 61,41. 92) P. Lauren raitiotiet 62,36. 93) P. Rantanen kloorit. 63,10. 94) P. Pajari rak.-os. 63,14. 95) H. Hoving pääkontt. 63,15. 96) K. Partti Ky sell. 63,26. 97) P. Talvinen Kuu pap. 63,49. 98) L. Lahtela s:n 64,13. 99) L. Toukkari rak.-os. 64,25. 100) V. Heino Ky sell. 64,28. 101) G. Haase sähköos. 64,30. 102) T. Karvanen kloorit. 65,10. 103) E. Kunelius Ky sell. 65,16. 104) L. Nenonen kloorit. 65,16. 105) T. Lakka raitiotiet 66,30. 106) T. Venemies metsäos. 66,58. 107) I. Himanen kloorit. 68,03. 108) E. Lindholm Ky sell. 68,06. 109) S. Rajajärvi metsäos. 68,12. 110) J. Båtsman korj.-paja 68,26. 111) O. Miettinen Ky sell. 68,48. 112) E. Kytö Ky pap. 68,55. 113) P. Floman s:n 69,00. 114) O. Nöjd Ky sell. 69,20. 115) P. Nieminen Ky pap. 69,25. 116) V. Pasi Ky sell. 69,33. 117) U. Karhu s:n 69,40. 118) U. Heikkinen rak.-os. 69,41. 119) E. Pesu Kuu pap. 70,25. 120) E. Puukko korj.-paja 70,50. 121) A. Toivonen s:n 70,55. 122) V. Tuomi Ky sell. 71,07. 123) E. Lagman raitiotiet 71,10. 124) E. Sirenus Ky sell. 71,35. 125) O. Helander kloorit. 71,39. 126) P. Kujala raitiotiet 71,59. 127) T. Karttunen Ky sell. 72,07. 128) A. Kola tal.-os. 73,48. 129) A. Niinimäki Ky sell. 74,05. 130) M. Hietala s:n 74,13. 131) E. Suominen s:n 74,23. 132) J. Pekkalin kloorit. 74,39. 133) S. Ellonen s:n 74,48. 134) J. Tuukkanen metsäos. 75,04. 135) L. Telkkinen Kuu pap. 76,20. 136) Y. Johansson kloorit. 76,32. 137) A. Höijer Ky sell. 77,07. 138) S. Laukas sähköos. 77,47. 139) S. Kataja s:n 77,48. 140) V. Pulsa Ky sell. 78,05. 141) A. Kari kloorit. 79,27. 142) A. Lampinen Ky sell. 79,51. 143) A. Luhanko s:n 80,01. 144) U. Mäkelä Ky pap. 81,16. 145) N. Dahl rak.-os. 81,53. 146) A. Kettunen kloorit. 82,08. 147) O. Railo Ky sell. 83,19. 148) P. Vitikainen s:n 84,06. 149) V. Virtanen korj.-paja 84,21. 150) A. Niemi Ky sell. 84,22. 151) A. Stadig kloorit. 86,02. 152) R. Perälä kloorit. 87,02. 153) T. Ahonen raitiotiet 87,17. 154) V. Pohjanlaakso metsäos. 87,55. 155) I. Poikala kloorit. 89,02. 156) T. Suominen s:n 94,34. 157) J. Hakkarainen Ky sell. 101,09. 158) O. Puupponen s:n 104,56. 159) Y. Salonen metsäos. 107,55. 160) U. Hyvärinen kloorit. 107,58. 161) L. Laakso Ky sell. 110,08. 162) V. Appelqvist kloorit. 115,00. 163) R. Örnholm s:n 118,40. 164) F. Pankka s:n 128,25. 165) O. Ryöppy korj.-paja 139,00. 166) Y. Virtanen kloorit. 139,23. 167) M. Lähde

s:n 139,42. 168) V. Rantanen s:n 139,45. 169) A. Haapanen korj.-paja 143,59. 170) E. Hytönen kloorit. 152,39. 171) L. Salminen s:n 157,17. 172) L. Lindholm s:n 158,38. 173) E. Laukamo s:n 162,17.

Ikämiehet.

40—45-vuotiaat: 1) A. Ääpäälä rak.-os. 30,22. 2) J. Kainulainen tal.-os. 33,03. 3) H. Järvinen korj.-paja 33,07. 4) J. Korppi Ky puuh. 34,48. 5) E. Kola korj.-paja 35,17. 6) N. Lantta rak.-os. 35,21. 7) O. Lahti Kuu pap. 35,44. 8) E. Lehtimäki yksit. 35,51. 9) J. Vahteri rak.-os. 35,59. 10) J. Niemi Ky sell. 36,03. 11) V. Vahvaselkä s:n 36,14. 12) J. Kauppinen s:n 36,45. 13) I. Tikkala Ky pap. 37,01. 14) V. Saareks rak.-os. 37,49. 15) T. Salmi Ky puuh. 40,25. 16) B. Sipiläinen metsäos. 40,44. 17) K. Leppälä Ky puuh. 41,26. 18) I. Niinimäki Ky sell. 42,07. 19) A. Kukkola s:n 42,25. 20) V. Lahtinen ulkutyöos. 43,14. 21) F. Koskinen sähköos. 45,25. 22) A. Loistamo korj.-paja 46,31. 23) V. Hämäläinen kloorit. 47,53.

45—50-vuotiaat: 1) E. Klemola tal.-os. 29,26. 2) T. Laukkanen metsäos. 30,02. 3) S. Suursalmi Ky pap. 32,32. 4) V. Hänninen rak.-os. 34,34. 5) A. Kukkanen tal.-os. 34,51. 6) J. Lindberg kloorit. 34,54. 7) A. Meriluoto Ky sell. 35,19. 8) F. Lahtinen Ky pap. 38,08. 9) M. Kalso ulkutyöos. 38,19. 10) G. Kainulainen Ky sell. 38,45. 11) J. Sulanen ulkutyöos. 38,48. 12) V. Fält, kloorit. 39,46. 13) K. Tuukkanen s:n 39,46. 14) V. Granqvist Ky pap. 40,00. 15) K. Honkkila rak.-os. 40,45. 16) O. Lamminpää raitiotiet 41,17. 17) E. Raja-aho rak.-os. 41,33. 18) J. Kontio kloorit. 42,05. 19) H. Eskelinen Ky sell. 42,40. 20) D. Laine s:n 42,59. 21) A. Lampila metsäos. 43,49. 22) B. Ikonen s:n 45,48.

50—55-vuotiaat: 1) K. Aarnio tal.-os. 34,51. 2) M. Venemies metsäos. 33,53. 3) M. Kasari Ky pap. 35,45. 4) H. Laaksonen rak.-os. 36,09. 5) E. N. Nora tal.-os. 36,12. 6) H. Talvinen Ky pap. 38,10. 7) H. Häkkinen Ky sell. 38,14. 8) E. Lantta rak.-os. 38,37. 9) A. Piehanen Kuu pap. 39,38. 10) V. Sihvola korj.-paja 39,39. 11) T. Raunio rak.-os. 39,58. 12) A. Tuomi s:n 42,33. 13) R. Lindeman Ky sell. 42,37. 14) U. Väkeväinen s:n 42,47. 15) A. Erola rak.-os. 42,56. 16) A. Hämäläinen metsäos. 44,28. 17) E. Pesu Ky pap. 45,04. 18) E. Mäki s:n 52,05. 19) T. Niveri Ky sell. 53,53.

55—60-vuotiaat: 1) A. Mauno ulkutyöos. 37,45. 2) A. Kainlauri Ky pap. 43,55. 3) T. Saarenpää rak.-os. 45,38. 4) T. Sjögren sähköos. 47,00. 5) A. Frilander tal.-os. 48,01. 6) F. Nenonen ulkutyöos. 48,12. 7) K. Krusberg Ky sell. 48,33. 8) O. Vauhkonen rak.-os. 55,28. 9) A. Salonen metsäos. 62,38.

Yli 60-vuotiaat: 1) R. Kettula Kuu pap. 43,16. 2) A. Korhonen Kuu saha 45,05. 3) H. Laukamo yksit. 45,35. 4) A. Glad rak.-os. 48,36. 5) J. Tuominen rak.-os. 49,31. 6) A. Raatikainen ulkutyöos. 49,55. 7) S. Tapio rak.-os. 50,10. 8) J. Luukas Eerola 50,11. 9) A. Kiiskinen kloorit. 52,49 (72-vuotias). 10) T. Nurmi rak.-os. 56,11. 11) J. Tolppala Ky pap. 64,25. 12) A. Mattila Ky sell. 66,25 (72-vuotias).

Naisten hiihdot

suoritettiin kaksi viikkoa myöhemmin eli maaliskuun 15 p:nä. Osanottajia oli tällä kertaa vähemmän kuin kos-

kaan aikaisemmin, nimittäin 72. Ilmoittautuneita oli kyllä tasan 100, mutta tuntemattomista syistä jäi kokonaista 28 saapumatta. Taipaleelle lähteneistä keskeytti 5, joten 5 km. pituisen radan hiihti loppuun 67, joista koululaisia oli 6. Kun tuloksia laskettaessa otettiin huomioon kunkin osaston 7 parhaan edustajan yhteistulos, jäi loppujen lopuksi vain kolmelle osastolle täysi joukkue. Kymintehtaan selluloosatehtaan naiset puolustivat kunnialla työosastonsa mainetta, samoin kuin heidän miehisetkin työtoverinsa olivat tehneet, ja voittivat kilpailun ajalla 2 t. 53 m. 30 sek. Voittaneeseen joukkueeseen kuuluivat Aini Tuukkanen, Liisa Monola, Helvi Huhtalin, Aira Mäkinen, Irene Inkeroinen, Tyyne Hänninen ja Elli Järvenmäki. Toiseksi tuli Kymintehtaan paperitehdas, aika 3 t. 09 m. 59 sek. ja kolmanneksi talousosasto ajalla 3 t. 18 m. 26 sek. Viimeksimainittu osasto on muuten useana talvena perätysten voittanut kilpailun saaden toissa vuonna edellisen kiertopalkinnon omakseen. Uuteenkin kiertopalkintoon on sillä jo yksi kiinnitys.

Yksityistulokset.

Yleinen sarja (alle 30-vuotiaat): 1) Olga Myyrä yksit. 21,25. Rva Myyrä on joka kerran voittanut naisten kilpailun. 2) Brita Aarnio, tal.-os. 21,30. 3) Helmi Miettinen 22,26. 13-vuotias kansakoululainen, joka ei tyytynyt kilpailemaan koululaisten sarjassa, jossa hän olisi ylivoimaisesti tullut ensimmäiseksi. 4) Laila Mäkelä Kuu pap. 22,32. 5) Kirsti Kukkonen tal.-os. 23,31. 6) Lahja Vilkki Kuu pap. 23,31. 7) Rauha Becklin rak.-os. 23,36. 8) Sirkka Salminen Ky pap. 23,38. 9) Eila Mauno tal.-os. 24,06. 10) Aini Tuukkanen Ky sell. 24,07. 11) Aili Luukas yksit. 24,18. 12) Liisa Monola Ky sell. 24,26. 13) Helvi Huhtalin s:n 24,30. 14) Aira Mäkinen s:n 24,38. 15) Irma Vauhkonen tal.-os. 25,02. 16) Irene Inkeroinen Ky sell. 25,04. 17) Tyyne Hänninen s:n 25,06. 18) Elli Järvenmäki s:n 25,39. 19) Hilma Kilpiä s:n 25,56. 20) Ada Hilden s:n 26,00. 21) Elli Aalto yksit. 26,06. 22) Vieno Sormunen Ky pap. 26,09. 23) Aune Falck Ky sell. 26,16. 24) Hellä Huhtala s:n 26,22. 25) Rakel Lilja yksit. 26,44. 26) Maija Päiviö Ky pap. 27,10. 27) Kaisa Laine Ky sell. 27,12. 28) Elsa Hämäläinen s:n 27,56. 29) Saima Ronkanen s:n 28,05. 30) Albertina Laitinen s:n 28,10. 31) Toini Laitinen tal.-os. 28,36. 32) Lilli Huttunen Ky sell. 29,12. 33) Siiri Laukola Ky pap. 29,37. 34) Tyyne Häkkinen Ky pap. 30,16. 35) Aino Hög Kuu pap. 30,42. 36) Hellä Lehtonen s:n 30,55. 37) Maire Pethman Ky pap. 31,30. 38) Eva Puhjo s:n 32,08. 39) Jenny Mäkinen yksit. 32,09. 40) Valma Perätalo Ky pap. 33,26. 41) Maj-Lis Pekkalin Kuu pap. 33,52. 42) Aili Nevala tal.-os. 34,18. 43) Anni Rajala Ky pap. 36,05. 44) Saimi Toukkari s:n 38,04.

Koululaiset: 1) Siiri Huuskonen ammattik. 23,35. 2) Ella Viinanen s:n 23,56. 3) Lahja Mauno s:n 24,32. 4) Aino Lahtinen s:n 24,44. 5) Sanni Hänninen s:n 25,14. 6) Kirsti Ruusunen s:n 31,17.

30—40-vuotiaat: 1) Aino Seppälä Ky pap. 24,52. 2) Elli Venäläinen yksit. 29,07. 3) Tyyne Mäkinen yksit. 29,41. 4) Eeva Niemi yksit. 30,12. 5) Saima Rahikainen yksit. 34,27. 6) Aune Lammervo Ky sell. 35,16.

40—50-vuotiaat: 1) Olga Takala yksit. 25,43. 2) Ida Erola Ky pap. 28,17. 3) Amanda Mauno yksit. 29,04.

KIRJOITUSKILPAILU.

Siinä mielessä, että tähän julkaisuun saataisiin kirjoitusten muodossa avustusta myös julkaisun lukijain taholta, julkaisemme kirjoituskilpailun, joka on avoin kaikille lukijoille. Ohjeeksi kilpailuun osallistuville mainitsemme, että kirjoitusten sisällön tulee ainakin jossain määrin sivuta toimintaa joko tehtailla tai Kymi-yhtymän palveluksessa olevien henkilöiden keskuudessa, jolloin ne herättävät lukijoissa suurempaa mielenkiintoa kuin puhtaasti kaunokirjalliset kirjoitelmat. Kirjoitusten muotopuoleen nähden emme aseta kovin korkeita vaatimuksia, sillä jos kirjoitus on asiallisesti hyvä, niin toimitus kyllä huolehtii sen painokuntoon saattamisesta. Muutkin kuin varsinaiset kirjalliset kyvyt voivat näin ollen arkailematta kilpailuun osallistua. Kilpailussa jaetaan kuusi rahapalkintoa, nimittäin yksi 200 mk:n, yksi 100 mk:n ja neljä 50 mk:n suuruista. Palkittuihin kirjoituksiin on toimituksella vapaa käyttöoikeus ja julkaistaan ne, toimituksen harkinnasta riippuen, julkaisun seuraavissa numeroissa.

Kirjoitukset pyydetään lähettämään syyskuun loppuun mennessä osoitteella: Kymi-yhtymän Toimitus, Kuusankoski. Kirjekuoren vasempaan alareunaan on merkittävä „Kirjoituskilpailu”. Kirjoittajan nimi ja tarkka osoite on kirjoitettava erikseen paperilapulle.

Toivomme runsasta osanottoa kilpailuun.

Toimitus.

4) Kaarina Styck yksit. 31,04. 5) Ida Hietala, Ky pap. 33,54. 6) Anni Aaltonen s:n 34,01. 7) Tilda Tamminen s:n 37,26. 8) Eeva Monthan yksit. 39,20. 9) Alma Virta tal-os. 41,23.

Yli 50-vuotiaat: 1) Ida Hoppman Ky pap. 42,43. 2) Eeva Laitinen s:n 43,05.

Sekä miesten että naisten hiihtojen jälkeen pidettiin illalla palkintojenjakotilaisuus Seuratalossa, jossa voitaneille joukkueille luovutettiin kiertopalkinnot ja yksityisille palkinnonsaajille arvoesineitä. Väkeä oli monemmissa tilaisuuksissa Seuratalon avara sali ääriään myöten täynnä.

Selostuksemme näistä „Kuusankosken olympialaisista” päättyy tähän. Se olisi kyllä voinut olla vieläkin yksityiskohtaisempi, mutta kun julkaisumme ensimmäiseen numeroon on saatava tilaa monille muillekin kirjoituksille ja urheiluselostuksille, rajoitumme vain edelläolevaan. Ja onhan sitä siinäkin kerrakseen.

INSINÖÖRI BENGT ANTELL.

Insinööri Bengt Antell.

Maaliskuun 29 p:nä kuoli Kuusankoskella Kymin Oy:n piirustus- ja rakennuskonttorin sekä työpajojen johtaja, dipl.-insinööri Bengt Kasten Antell 57 vuoden ikäisenä.

Insin. Antell oli syntynyt tammikuun 26 p:nä v. 1879 Pernajassa. Valmistuttuaan verrattain nuorena insinööriksi hän jo v. 1901 tuli piirtäjäksi valtionrautateitten koneinsinööriosastolle. V. 1904 siirtyi hän Kone- ja Siltarakennus Oy:n piirustuskonttoriin, mutta palasi kuitenkin kaksi vuotta myöhemmin takaisin valtionrautateitten palvelukseen, jossa oli aina vuoteen 1919 saakka joutuen tänä aikana suorittamaan useita tärkeitä tehtäviä. Niinpä hän oli vuosina 1913—19 valtionrautateitten Oulun konepajan johtajana. Kymin Oy:n palvelukseen astui hän viimeksi mainittuna vuotena toimien yhtiön piirustus- ja rakennuskonttorin johtajana, minkä lisäksi hän v:sta 1924 lähtien oli myös yhtiön työpajojen johtajana.

Kuusankoskella ollessaan kuului insin. Antell ruotsalaisen yhteiskoulun ja Kymin Oy:n ammattikoulun johtokuntaan ja toimi sitäpaitsi pitemmän aikaa Kymintehtaan Virkamiesklubin puheenjohtajana. Vapausodassa hän otti osaa Oulun valloitukseen.

Sekä ammattimiehenä että humanisena kulttuuri-ihmisenä oli insin. Antell erikoisen pidetty ystäväpiirissään.

*

Vainaja siunattiin viimeiseen lepoonsa huhtikuun 2 p:nä Kuusankosken kirkossa. Tilaisuus

YHTYNEET PAPERITEHTAAT OY:n JA KYMI-YHTYMÄN

välisen toisen ampumakilpailun voitti Yhtyneet Paperitehtaat Oy.
Pisteet 266,25 ja 260,67.

Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n ja Kymi-yhtymän välinen toinen ampumakilpailu suoritettiin kesäkuun 7 p:nä Myllykoskella. Kuten tunnetua, ovat kenraali Walden ja vuorineuvos Ahlman lahjoittaneet kilpailuja varten kiertopalkinnon, joka on tarkoitettu näiden kahden yhtymän henkilökuntien jo ennestään oivallisen ampumakulttuurin ja maanpuolustustahdon edelleen kehittämiseksi. Viime vuonna voitti kiertopalkinnon Yhtyneet Paperitehtaat Oy. ja samoin kävi tälläkin kertaa, vaikka piste-ero jäikin nyt pienemmäksi kuin ensimmäisessä yhteenotossa. Kilpailujen yleistaso muodostui huomattavan korkeaksi.

Sääntöjen mukaan saa kumpikin yhtymä lähettää kilpailuun 15 edustajaa, joista 12 parhaan keskitulos otetaan huomioon. Ampumisen suoritetaan 300 metrin matkalta sk.-järjestön rintarengastauluun. Kukin osanottaja ampuu 30 laukausta, joihin saa käyttää aikaa yhteensä yhden tunnin. Lisäksi on säännöissä määräys, että kaikkien osanottajien on oltava suojeluskuntalaisia.

Kilpailuja olivat tällä kertaa saapuneet kutsuvieraina seuraamaan sotaväen päällikkö, kenraaliluutnantti Österman, suojeluskuntain päällikkö, kenraaliluutn. Malmberg ja yleisesikunnan päällikkö, kenraalimajuri Oesch, jota paitsi katsojain joukossa nähtiin m.m. molempien yhtymien pääjohtajat, kenraali Walden ja vuorineuvos Ahlman, Kymi-yhtiön apulaishohtaja, vapaaherra von Troil, Kymi-yhtymään kuuluvien Laskelan tehtaiden isännöitsijä, kenraali Enckell, Kymenlaakson suojeluskuntain piiripäällikkö, everstil. Vainio y.m.

Ennen kilpailujen alkamista ilmoitti piiripäällikkö Vainio joukkueet sotaväen ja suojeluskuntain päälliköille, minkä jälkeen ampuminen alkoi. Kilpailu oli alusta saakka äärettömän tasaväkinen ja saavutettiin siinä, kuten mainittu, huomattavan korkeatasoisia tuloksia. Yhtyneet Paperitehtaat Oy. voitti pistemäärällä 266,25, Kymi-yhtymän edustajain keskituloksen ollessa 260,67. Piste-ero väheni siis viimevuoti-

siin tuloksiin verraten kolmella. Mieskohtaisen mestaruuden voitti toistamiseen Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n edustaja L. Tammi pistemäärällä 275.

Kymmenen parhaan ampujan tulokset olivat seuraavat: 1) L. Tammi, Yhtyneet, 275 pist. 2) A. Laine, Kymi-yhtymä, 274, 3) O. Kivistö, Yhtyneet, 273, 4) O. Timonen, Kymi-yhtymä, 272, 5) H. Henriksson, Yhtyneet, 271, 6) E. Punttila s:n 270, 7) L. Tiilikka s:n 269, 8) V. Norvea s:n 268, 9) T. Laulainen s:n 267, 10) R. Vartiainen s:n 265.

Kilpailujen päätyttyä tarjosi kenraali Walden lounaan kutsuvieraille ja yhtymien johtohenkilöille. Kenraali Walden lausui vieraat tervetulleiksi korostaen samalla sitä merkitystä, mikä näillä ampumakilpailuilla on maanpuolustuksen kannalta katsoen. Niihin valmentautuu ja karsintakilpailuihin osallistuu kummastakin yhtymästä noin 1500 miestä, insinööriä, konttoriväkeä, mestareita ja työväkeä näiden teollisuuslaitosten kaikilta toiminta-alueilta. Puheeseen vastasi kunniavieraiden puolesta kenraaliluutnantti Österman lausuen suuren tunnustuksen puunjalostusteollisuuden toiminnalle maanpuolustuksen hyväksi ja yhtymien puolestaan siihen kenraali Waldenin julkilausumaan vakaumukseen, että meidän kansamme, yhteiskunnalliseen asemaan ja puoluekantaankin katsomatta, on läpikotaisin ja ehdottomasti puolustustahtoinen ja puolustusystävällinen. Konttoripäällikkö Koskelo selosti Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n ampumatöimintää v:sta 1922 saakka valaisten esitystään diagrammein.

Samanaikaisesti tarjottiin ampujille ja toimitsijoille lounas Myllykosken tehtaan kerholla.

Klo 16 suoritettiin ampumakilpailujen palkintojen jako urheilukentällä, minne ampujat, Myllykosken suojeluskunta ja lotat olivat asettuneet paraatirintamaan. Suojeluskunnan ja lotat ilmoitti suojeluskuntain päälliköille everstiluutnantti Vainio, minkä jälkeen kenraaliluutnantti Malmberg yhdessä kenraali Waldenin kanssa tarkasti suojeluskuntalaisten ja lottien rivistöt. Kenraali Walden luki vielä tilaisuuteen kutsutun, mutta sairauden takia saapumasta estettynä olleen sotamarsalkka Mannerheimin lähettämän sähkösanoman sekä jakoi palkinnot.

Paraatin jälkeen seurasi ohimarssi, jonka tehtaan portilla vastaanottivat kenraaliluutnantti Österman ja Malmberg seurassaan kenraali Walden, vuorineuvos Ahlman y.m.

Koko tehdasalue oli liputettu ja suurin piirtein katsoen tehtaiden koko väestö oli liikkeellä seuraten suurella innolla kilpailujen kulkua.

muodostui vaikuttavaksi surujuhla, jossa monin tavoin tuotiin ilmi se kaipaus, minkä hänen poismenonsa on laajoissa piireissä synnyttänyt. Lukuivat olivat ne puheet, jotka hänen muistolleen omistettiin, ja valtava se seppelmä, mikä arkulle sekä yhteisöjen että yksityisten henkilöitten puolesta laskettiin. Kirkosta saatettiin vainaja Kymintehtaan asemalle ja sieltä edelleen Helsinkiin, missä hautaus myöhemmin tapahtui.

KYMIN OY:n HENKILÖKUNNAN HUOLTOKONTTORI.

Jäsenten saatavat viime vuoden lopussa yli 8 1/2 milj. markkaa.

Kymin Oy:n henkilökunnan huoltokonttori, ensimmäinen laatuaan maassamme, aloitti toimintansa tammikuun 2 p:nä 1915. Viime vuoden lopussa tuli se siten toimineeksi 21 vuotta. Huoltokonttorin jäsenmäärä on vuosi vuodelta lisääntynyt ja sen toiminta samassa suhteessa laajentunut, kuten järempänä olevasta taulukosta, joka osoittaa huoltokonttorin kehitystä vuosina 1915—1935, käy selville.

Yhtiön palveluksessa olevien huoltokonttorin jäsenten lukumäärä oli viime vuoden lopussa 3,058, vastaten 95,86 % yhtiön palveluksessa olevista virkamiehistä sekä 80,56 % mestareista, esimiehistä, kirjureista, työläisistä ja sekalaisista toimihenkilöistä, joista viimeksimainituista suuri määrä oli yhtiön koulujen opettajia. Konttoria käytti sitäpaitsi hyväkseen 47 yhdistystä ja 773 etupäässä eläkkeellä olevaa henkilöä. Vuoden alussa oli jäsenmäärä 3,332, vuoden kuluessa liittyi uusia jäseniä 338 ja erosi 192, joten vuoden lopussa kuului huoltokonttoriin kaikkiaan 3,478 jäsentä. Lisäys, 146 jäsentä, vastaa 4,38 % jäsenluvusta vuoden alussa.

Viime vuoden aikana tehtiin konttoriin seuraavat panot:

Jäsenten saatavat per 1.1.1935	7,709,586:36
Palkanpidätyksiä	9,869,183:40
Käteismaksuja	8,519,603:34
Sekal. perimisiä	462,751:06
	18,851,537:80
	26,561,124:16
Tilivuonna saatu korkoa	418,275:36
	26,979,399:52

Samana aikana suoritettiin konttorista seuraavat erät:

Henkivakuutusmaksuja ...	1,007,766:88
Tapaturmavakuutusmaksuja	30,509:05
Palovakuutusmaksuja	158,671:44
Kunnallisveroja	2,680,253:41
Kirkollisveroja	358,126:99
Tulo- ja omaisuusveroja ..	1,433,574:39
Vuokria	668,330:—
Valomaksuja	367,000:25
Korkoja huoltokonttorille .	7,523:05
Lainojen lyhenn. ja korkoja	374,888:—
Ruokarahoja	149,344:60
Myönnetty lainoja	236,710:—
Säästökassasta maksettu .	8,950,822:97
Sekalaisia maksuja	1,996,364:66
	18,419,885:69

Jäsenten saatavat per 31.12.1935 Smk. 8,559,513:83

Huoltokonttorin kehitys vuosina 1915—1935.

Vuosi	Jäsenten luku 31/12	Lisäys + tai vähenn. — lähinnä edelliseen vuoteen verrattuna		Talletukset ja palkanpidätykset	Lisäys + tai vähennys — lähinnä edelliseen vuoteen verrattuna			Maksuja	Lisäys + tai vähennys — lähinnä edelliseen vuoteen verrattuna			Korkoja	Jäsenten varat korkoineen	Lisäys + tai vähennys — lähinnä edelliseen vuoteen verrattuna			
		Luku	o/o		Smk	p.	o/o		Smk	p.	o/o			Smk	p.	o/o	
1915	433			133 172	23			105,120	30			743 03	28,794 96				
1916	719	+ 286	66,05	214,102	73	+ 80,930	50	60,77	181,610	89	+ 76,490	59	72,76	1,621 98	62,908 78	+ 34,113 82	118,47
1917	1,115	+ 396	55,08	344,400	20	+ 130,297	47	60,86	306,250	—	+ 124,639	11	68,63	3,396 45	104,455 43	+ 41,546 65	66,04
1918	1,210	+ 95	8,52	405,850	29	+ 61,450	09	17,84	418,509	72	+ 112,259	72	36,66	3,382 76	95,178 76	— 9,276 67	8,88
1919	1,408	+ 198	16,36	801,983	71	+ 396,133	42	97,61	761,674	50	+ 343,164	78	82,00	6,593 03	142,081 —	+ 46,902 24	49,28
1920	1,747	+ 339	24,08	1,153,740	62	+ 351,756	91	43,86	1,069,539	04	+ 307,864	54	40,42	12,939 79	239,222 37	+ 97,141 37	68,37
1921	2,070	+ 323	18,49	2,151,546	98	+ 997,806	36	86,48	2,096,422	92	+ 1,026,883	88	96,01	21,420 26	315,766 69	+ 76,544 32	32,00
1922	2,627	+ 557	26,91	3,698,216	81	+ 1,546,669	83	71,89	3,349,018	09	+ 1,252,595	17	59,75	34,545 81	699,511 22	+ 383,744 53	121,53
1923	2,799	+ 172	6,55	4,016,456	16	+ 318,239	35	8,61	4,111,678	90	+ 762,660	81	22,77	48,529 12	652,817 90	— 46,693 32	6,68
1924	2,591	— 208	7,40	5,306,302	85	+ 1,289,846	69	32,11	5,311,530	13	+ 1,199,851	23	29,18	57,152 63	704,743 25	+ 51,925 35	7,95
1925	2,628	+ 37	1,43	5,636,351	26	+ 330,048	41	6,22	5,020,548	02	— 290,982	11	5,48	90,984 33	1,411,530 82	+ 706,787 57	100,29
1926	2,765	+ 137	5,21	8,272,556	45	+ 2,636,205	19	46,77	7,346,011	52	+ 2,325,463	50	46,32	167,343 12	2,505,418 87	+ 1,093,888 05	77,50
1927	3,041	+ 276	9,99	10,548,430	85	+ 2,275,874	40	27,51	9,720,172	86	+ 2,374,161	34	32,32	273,297 78	3,606,974 64	+ 1,101,555 77	43,97
1928	3,392	+ 351	11,54	11,434,353	78	+ 885,922	93	8,40	11,294,729	50	+ 1,574,556	64	16,20	286,043 11	4,032,642 03	+ 425,667 39	11,80
1929	3,405	+ 13	0,38	12,460,479	37	+ 1,026,125	59	8,97	12,166,194	05	+ 871,464	55	7,72	388,807 12	4,715,734 47	+ 683,092 44	16,94
1930	3,253	— 152	4,46	13,592,672	31	+ 1,132,192	94	9,09	13,500,187	44	+ 1,333,993	39	10,96	431,595 16	5,239,814 50	+ 524,080 03	11,11
1931	3,206	— 47	1,44	14,434,782	36	+ 842,110	05	6,20	14,225,970	78	+ 725,783	34	5,38	422,876 23	5,871,502 31	+ 631,687 81	12,06
1932	3,208	+ 2	0,06	14,195,677	90	— 239,104	46	1,66	14,585,979	49	+ 360,008	71	2,53	417,247 20	5,898,447 92	+ 26,945 61	0,46
1933	3,214	+ 6	0,19	14,877,091	33	+ 681,413	43	4,80	15,050,993	38	+ 465,013	89	3,19	379,788 11	6,104,333 98	+ 205,886 06	3,49
1934	3,332	+ 118	3,67	16,833,730	28	+ 1,956,638	95	13,15	15,603,963	43	+ 552,970	05	3,67	375,485 53	7,709,586 36	+ 1,605,252 38	26,30
1935	3,478	+ 146	4,38	18,851,537	80	+ 2,017,807	52	11,99	18,419,885	69	+ 2,815,922	26	18,05	418,275 36	8,559,513 83	+ 849,927 47	11,02

VOIKAAN TEHTAAN HIIHTOKILPAILUT.

Ulkotyöosasto voitti nopeuspalkinnon ja höyryosasto prosenttipalkinnon.

Maaliskuun 8 p:nä järjesti Voikaan tehtaan VPK. tavanmukaiset työosastojen väliset hiihtokilpailut Voikaalla. Kilpailuun oli ilmoittautunut yhteensä 341 osanottajaa, joista miehiä 309 ja naisia vain 32. Kun poisjääneet ja keskeyttäneet jätetään luvuista pois, hiihti 5 km. pituisen taipaleen loppuun kaikkiaan 231 osanottajaa, niistä 212 miestä ja 19 naista. Maaliin saapui siten 110 vähemmän kuin mitä ilmoittautuneita alunperin oli. „Kato” oli näin ollen varsin huomattava.

Työosastoista, joitten tuloslaskennassa huomioidut edustusjoukkueet olivat suhteellisia osastojen vahvuuteen verraten, olivat täydellä joukkueella mukana kaikki muut, paitsi sähköosasto. N.s. nopeuspalkinnon sai tällä kertaa vuodeksi haltuunsa ulkotyöosasto, jonka 13 edustajan keskitulos oli 20 m. 06 sek. Muiden osastojen järjestys muodostui seuraavaksi, edustajien lukumäärä suluissa mainittuna: 2) Höyryosasto 20,19 (5). 3) Selluloosatehdas 20,27 (11). 4) Paperitehdas 20,57 (15). 5) Rakennusosasto 21,48 (13). 6) Puuhiomo 21,53 (10). 7) Talousosasto 23,27 (5). 8) Korjauspaja 26,21 (11).

Prosenttipalkinto oli ilman muuta höyryosaston „heiniä”, sillä sen henkilökunnasta oli kokonaista 93,75 pros. lylyä lykkimässä. Muut osastot eivät päässeet edes lähellekään sitä. 2) Talousosasto 40 pros. 3) Selluloosatehdas 38,09 pros. 4) Puuhiomo 22,22 pros. 5) Ulkotyöosasto 20,8 pros. 6) Paperitehdas 19,08 pros. 7) Korjauspaja 18,18 pros. 8) Rakennusosasto 18,04 pros. 9) Sähköosasto 1,09 pros.

Mieskohtaisessa kilpailussa oli miehistä Aarne Virtanen paras, päihittäen toiseksi parasta kanssakilpailijaansa minuutilla ja sekunnilla. Harvalukuisessa naisjoukossa „emännöi” Tyyne Gardemeister voittaen aivan ylivoimaisesti.

Tulosluettelo on kokonaisuudessaan seuraava:

Yksityistulokset.

Miehet.

Yleinen sarja (alle 35-vuotiaat): 1) Aarne Virtanen rak. 17,09. 2) O. Junnila ulk. 18,10. 3) A. Utti s:n 18,12. 4) L. Tommola sell. 18,20. 5) E. Lonka pap. 18,29. 6) P. Mäkinen ulk. 18,33. 7) P. Vähänen pap. 18,35. 8) L. Simonen rak. 18,43. 9) V. Lehtinen höyry 18,43. 10) Armas Virtanen ulk. 19,00. 11) M. Sokura s:n 19,07. 12) K. Lehtinen korj. 19,12. 13) R. Hasu sell. 19,13. 14) A. Timonen puuh. 19,36. 15) A. Miettinen sell. 19,41. 16) V. Björn tal. 19,48. 17) U. Takanen

rak. 19,53. 18) Hj. Nummelin sell. 20,00. 19) O. Ylen pap. 20,00. 20) N. Grönlund s:n 20,03. 21) M. Garde-meister s:n 20,05. 22) P. Parvinen höyry 20,12. 23) E. Grönberg s:n 20,12. 24) O. Salo sell. 20,14. 25) P. Ryöppy pap. 20,15. 26) U. Gammelin s:n 20,17. 27) K. Villberg sell. 20,19. 28) T. Paavola pap. 20,21. 29) V. Vastamäki ulk. 20,26. 30) H. Rönberg sell. 20,30. 31) J. Aaltonen rak. 20,31. 32) T. Paasonen puuh. 20,34. 33) K. Salmi rak. 20,37. 34) R. Sundström pap. 20,43. 35) T. Vähänen pap. 20,52. 36) U. Sahanen rak. 20,54. 37) K. Koskinen puuh. 20,54. 38) I. Sihvola höyry 20,55. 39) K. Aspelin ulk. 20,58. 40) E. Virtanen korj. 21,05. 41) H. Luorinen höyry 21,06. 42) U. Tähtinen pap. 21,15. 43) V. Hasu sell. 21,23. 44) A. Paavola ulk. 21,33. 45) V. Järvinen pap. 21,34. 46) A. Lojander sell. 21,44. 47) L. Kauppinen höyry 21,46. 48) E. Grönlund puuh. 21,48. 49) L. Kattelus ulk. 21,49. 50) M. Tikkanen puuh. 21,50. 51) E. Perälä pap. 21,50. 52) E. Tani rak. 21,51. 53) V. Vidgren höyry 21,52. 54) J. Krzyvacki ulk. 22,07. 55) K. Tiitinen pap. 22,09. 56) V. Tukki ulk. 22,09. 57) E. Rundberg pap. 22,12. 58) T. Nikkinen puuh. 22,21. 59) A. Koskela korj. 22,22. 60) V. Ahvenainen sell. 22,25. 61) A. Roitto s:n 22,26. 62) E. Juurikas ulk. 22,27. 63) K. Suurnuolaja pap. 22,28. 64) K. Haimi tal. 22,31. 65) T. Töyrylä pap. 22,31. 66) V. Pesu puuh. 22,43. 67) E. Fagerlund korj. 22,43. 68) K. Pyötsiä sell. 23,15. 69) M. Kiri höyry 23,15. 70) V. Vahter puutarha 23,17. 71) E. Mykänen höyry 23,17. 72) O. Laitinen ulk. 23,18. 73) E. Salmi höyry 23,25. 74) T. Ahonen pap. 23,51. 75) E. Pokki rak. 23,55. 76) M. Rihu sell. 24,00. 77) T. Nisilä s:n 24,02. 78) E. Henttu s:n 24,03. 79) V. Kempillä pap. 24,11. 80) S. Kinnari korj. 24,15. 81) O. Järvinen pap. 25,05. 82) M. Hasu höyry 25,14. 83) P. Kähäri rak. 25,35. 84) O. Laaksonen puuh. 25,36. 85) E. Nevanperä rak. 25,54. 86) T. Hietamies sell. 26,03. 87) E. Mauno höyry 26,14. 88) V. Kuusisto höyry 26,37. 89) A. Moilanen sell. 26,44. 90) J. Tamminen s:n 27,07. 91) A. Matilainen 27,26. 92) U. Hietamies ulk. 27,34. 93) S. Kärki korj. 27,46. 94) K. Loikkanen rak. 28,44. 95) O. Metiäinen höyry 28,54. 96) J. Laitinen puuh. 29,17. 97) E. Hasu korj. 29,23. 98) M. Eskelinen tal. 29,47. 99) M. Grusdaitis 31,24. 100) T. Vilen höyry 33,03. 101) K. Kärki pap. 33,20. 102) H. Salonen sell. 33,27. 103) A. Hietamies höyry 33,35. 104) E. Kurtto rak. 33,36. 105) P. Kalho höyry 33,52. 106) O. Peuhu pap. 34,35. 107) V. Salminen höyry 34,47. 108) L. Korpinen höyry 39,45. 109) P. Koskinen sell. 40,47. 110) B. Eklund höyry 41,38. 111) S. Lönegren s:n 44,42. 112) E. Mauno s:n 45,35. 113) H. Lestberg s:n 52,07. 114) U. Nyberg 58,54.

35—40-vuotiaat: 1) O. Turkkila rak. 20,24. 2) V. Horsma ulk. 20,38. 3) E. Rantanen s:n 20,48. 4) A. Väisänen sell. 21,08. 5) K. Andersson ulk. 21,18. 6) O. Loikala pap. 22,07. 7) U. Jokelainen sell. 22,45. 8)

Vuoden 1935 aikana sovellutti konttori niin otto- kuin antolainauksessakin $4\frac{3}{4}$ % korkoa.

Huoltokonttorin hoitokustannukset, jotka työ on suorittanut, nousivat Smk:aan 165,000.—, joka tekee Smk. 47:45 jäsentä kohti.

E. Malm ulk. 22,47. 9) T. Metiäinen s:n 23,35. 10) E. Ahomies höyry 24,10. 11) A. Nummelin sell. 24,19. 12) E. Borg s:n 24,38. 13) V. Koskus korj. 25,00. 14) H. Knapp puuh. 25,25. 15) M. Peltola pap. 25,47. 16) K. Vilenius sell. 25,47. 17) S. Karhunen pap. 26,35. 18) E. Matilainen puuh. 27,25. 19) J. Paasonen s:n 27,35. 20) E. Pöljö pap. 27,38. 21) E. Ahonen sell. 27,42. 22) K. Mäkinen rak. 27,49. 23) O. Skaren sell. 28,59. 24) R. Lunkka s:n 29,14. 25) A. Ahlroth pap. 29,25. 26) K. Hurmalainen höyry 30,01. 27) M. Honkanen sell. 30,37. 28) B. Sundqvist tal. 33,18. 29) A. Manner korj. 33,58. 30) E. Laine höyry 34,15. 31) V. Vilen korj. 34,56. 32) T. Mouhu s:n 38,50. 33) V. Turpeinen höyry 40,30. 34) S. Lehtinen s:n 41,38.

40—45-vuotiaat: 1) V. Juhola ulk. 20,55. 2) N. Vass s:n 21,42. 3) U. Vähänen rak. 22,27. 4) O. Saarenpää ulk. 22,35. 5) J. Kousa puuh. 23,10. 6) V. Koivula pap. 23,41. 7) E. Ellonen höyry 23,49. 8) E. Pessa tal. 24,06. 9) A. Sonkala rak. 26,45. 10) V. Mujunen pap. 27,24. 11) A. Paavola puuh. 27,33. 12) O. Perälä rak. 28,15. 13) S. Aronen pap. 28,17. 14) T. Halme höyry 28,33. 15) O. Kauppinen s:n 28,56. 16) A. Partti sähkö 29,10. 17) Y. Heikkilä korj. 31,12. 18) S. Vahter sähkö 31,17. 19) P. Korpelainen sell. 32,02. 20) U. Hyle höyry 37,12.

45—50-vuotiaat: 1) A. Kiiskinen rak. 21,59. 2) V. Virtanen pap. 22,48. 3) T. Veckström s:n 23,31. 4) S. Lindqvist s:n 24,21. 5) E. Jaatinen rak. 24,44. 6) V. Tirkkonen korj. 25,12. 7) A. Merivirta höyry 25,44. 8) P. Loijas pap. 26,04. 9) A. Virolainen ulk. 26,24. 10) A. Vidgren tal. 26,47. 11) K. Sievinen puuh. 27,47. 12) V. Komppula ulk. 27,56. 13) M. Uusitalo sell. 28,17. 14) A. Ahola s:n 28,40. 15) E. Sipilä pap. 30,23. 16) V. Dahl korj. 31,04. 17) F. Varjonen höyry 31,36. 18) R. Vahter sell. 32,31. 19) A. Hartikainen s:n 34,47. 20) H. Uotinen puuh. 37,03. 21) T. Virtanen höyry 61,32.

50—55-vuotiaat: 1) V. Joutjärvi tal. 23,09. 2) O. Ahonen puuh. 26,21. 3) D. Pöysä höyry 27,54. 4) F. Salminen pap. 28,03. 5) H. Janhunen s:n 29,59. 6) E. Kääpä sell. 31,55. 7) O. Vihavainen höyry 33,33. 8) J. Sysmälinen pap. 34,20. 9) P. Gröndahl rak. 36,19. 10) S. Peltomaa korj. 36,37. 11) V. Hilden pap. 39,32. 12) N. Helander rak. 41,37.

55—60-vuotiaat: 1) P. Korhonen puuh. 28,48. 2) K. Kalke tal. 29,38. 3) A. Haimi pap. 30,36. 4) K. Kauppinen höyry 37,17. 5) E. Kaartinen puuh. 37,55. 6) E. Takala höyry 38,46. 7) D. Tähtimö tal. 42,35. 8) K. Parviainen höyry 47,49. 9) R. Tanner sell. 53,36.

Yli 60-vuotiaat: 1) J. Kauppila sähkö 31,52. 2) J. Puttonen puuh. 34,37.

Naiset.

Yleinen sarja (alle 25-vuotiaat): 1) Tyyne Garde-meister sell. 23,19. 2) Eva Lojander sell. 28,25. 3) Lempi Tuomenoja s:n 31,24. 4) Meerä Toivonen pap. 32,37.

25—35-vuotiaat: 1) Lempi Ahvenainen pap. 28,58. 2) Elsa Nikula sell. 31,50. 3) Birgit Monnberg pap. 36,32. 4) Lempi Paasonen sell. 42,36.

35—45-vuotiaat: 1) Impi Lampila sell. 27,59. 2) Margit Lindberg tal. 32,09. 3) Laina Isomäki puuh. 32,57.

KREIVI DE BAILLET-LATOUR,

kansainvälisen olympialaisen komitean puheenjohtaja, joka yhdessä saman komitean jäsenen tri Lewaldin kanssa on vieraillut maassamme vuoden 1940 olympialaisia kisoja koskevissa asioissa, käväisi t.k. 6 p:nä pikimmältään myös Kuusankoskella, missä hänet yhtiön johdon puolesta otti vastaan vapaaherra K. von Troil. Ensin pistäydettiin urheilukentällä, missä parhaillaan pidettyjen urheilukurssien osanottajat olivat harjoittelemassa, ja sen jälkeen tarjottiin vieraille johtokunnan huvilassa virvokkeita. Kun oli tutustuttu muihinkin yhtiön rakennuttamiin urheilulaitoksiin ja ammattikouluun, joka herätti erikoista ihastusta, jatkoivat vieraat autolla matkaansa Vierumäkeä kohden.

SORTAVALAN „PUULAAKI-HIIHDOT“

pidettiin Sortavalassa helmikuun 1 päivänä. Kilpailussa, johon osallistui m.m. 42 miesjoukkuetta, oli hiihdettävänä 5 × 3 km. viestinhiihto. Rata oli helpohkoa murtomaata, mutta nuoskainen keli huononsi tuloksia. Kilpailuihin oli Oy. Läskelä Ab. lähettänyt kolme miesjoukkuetta: Läskelän tehtaalta kaksi ja Leppäkosken tehtaalta yhden, jotka kilpailivat teollisuuslaitosten sarjassa. Tulokset olivat: 1) Läskelän tehtaan I joukkue, aika 1,04,06. 2) Oy. Helylän II joukkue, aika 1,06,45. 3) Läskelän tehtaan II joukkue, aika 1,07,06. — Leppäkosken tehtaan joukkue tuli kuudenneksi ajalla 1,10,21.

Huomautettakoon, että kilpailujen parhaan ajan 1,03,26 saavutti koulujen sarjassa hiihtänyt seminaarin I joukkue ja toiseksi parhaan ajan 1,04,06 Läskelän tehtaan I joukkue.

4) Tilda Rahikainen rak. 36,14. 5) Olga Joutjärvi sell. 38,30. 6) Selma Kukkola pap. 39,41. 7) Lempi Penttilä sell. 43,18.

Yli 45-vuotiaat: 1) Anna Sikanen pap. 35,01. 2) Alina Ylen puuh. 38,48. 3) Tilda Ylönen pap. 40,57. 4) Impi Paasonen ulk. 41,32.

Mäenlaskukilpailut.

Hiihtokilpailujen yhteydessä suoritettiin myös mäenlaskukilpailut, joissa järjestys muodostui seuraavaksi:

Yleinen sarja: 1) J. Tirkkonen 139,4 pist. 2) H. Evonen 137,9 pist. 3) U. Takanen 94,5 pist. 4) V. Luostarinen 83,0 pist. 5) I. Vidgren 82,6 pist.

Alle 18-vuotiaat: 1) O. Kalke 124,0 pist. 2) M. Koskinen 122,5 pist. 3) P. Kivikoski 116,0 pist. 4) O. Telkinen 96,0 pist. 5) T. Levänen 89,3 pist. 6) E. Aronen 85,5 pist. 7) A. Reinikainen 84,0 pist. 8) A. Virolainen 66,5 pist.

Alle 15-vuotiaat: 1) E. Karhunen 122,7 pist. 2) V. Haimi 117,7 pist. 3) O. Heijala 115,1 pist. 4) A. Hurme 113,6 pist. 5) V. Niemelä 99,7 pist. 6) K. Aarnio 96,0 pist. 7) U. Vägg 95,5 pist. 8) E. Aalto 94,0 pist. 9) U. Hartikainen 94,0 pist. 10) V. Vähänen 87,5 pist. 11) O. Sundqvist 82,0 pist. 12) J. Uitto 78,3 pist. 13) P. Inkeroinen 71,3 pist. 14) A. Nieminen 64,5 pist.

HIIHTOPÄIVÄ JUANKOSKELLA.

Maaliskuun 8 päivänä pidettiin Juankoskella tavanmukaiset „puulaakihiihdot”. Näitä kilpailuja on jo aikaisemmin pidetty kahdet, nimittäin vuosina 1934 ja 1935. Juantehtaan isännöitsijä, insinööri T. Timgren lahjoitti vuonna 1933 komean kiertopalkinnon kilpailtavaksi eri osastojen välillä. Ensimmäisen kerran voitti kuljetusosasto kiertopalkinnon ja toissa talvena tehtaan maanviljelysosasto. Kilpailu osastojen välillä on vuosittein muodostunut yhä kireämmäksi ja palkinnon lahjoittaja on mielihyvällä todennut, että hiihtoharrastus

Naiset alle 40 v. lähdössä.

paikkakunnalla on kasvamassa, mikä onkin ollut isännöitsijä Timgrenin toivomus tällaista kilpailua järjestettävässä. Radalla, joka on runsaasti kaksi kilometriä, on pitkin talvea harjoiteltu kovasti, ei ole latu päässyt umpeen menemään pahimmankaan tuiskun jälkeen. Kelloon katsoen on aikoja yritetty vertailla aikaisempiin ja samoin kello kädessä seurattu kilpailutoverien aikoja, siis aivan kansainvälistä „ennakkokytäilyä”.

Hiihdolla on yksi ikävä puoli, jonka jokainen suksilla liikkuja on todennut, nimittäin voitelu. Vaikka olisi miten hyvä voitelija tehtaassa koneitten ääressä, niin ei se auta, kun tulee hiihto kysymykseen. Tämän seikan olivat jo kaikki kilpailijat huomanneet aikaisemmista kilpailuista, joten jokainen oli varma itsestään. Oltiinhan sitä kokeiltu melkein kaikkia voiteita mitä saatavissa oli. Noin viikkoa ennen kilpailua, missä vaan kaksi tai useampi kokoontuivat, niin ohikulkija kuuli nuo oudoilta kuulostavat sanat: „Mixi”, „Ratlinki”, „Liisteri”, mutta puhuttiin myöskin „Vauhdista” ja „Vedosta”. No tähän tietysti heti selveni, kun muisteli, että kohta se taas on se puulaakihiihto. Mutta olipa sellaisiakin, jotka eivät puhuneet voitelusta mitään, varsinkin miehet yli 60 v. Ne kulkivat vain salaperäisen näköisinä ja ajattelivat omia patenttivoiteitaan, jotka he itse valmistivat milloin mistäkin. Terva niissä kyllä kuulema oli pääasia, mutta sitten ne lisääneet; toiset pistivät grafiittia, suolaa, killoitusvahaa, saapas-

rasvaa y.m., mutta nämähän ovat patenttisalaisuuksia, joten on ollut vaikeata päästä näistä asioista perille.

Sitten valkeni vihdoin se kauan odotettu kilpailupäivä, valkeni kyllä, mutta ei kirkkaana, vaan lumisateisena. Ensimmäinen ajatus jokaisella, kun katsoi ulos, oli: Mitä sitä nyt pannaan alle? — Jos panee sitä, niin lipsaa, ja jos panee sitä, niin jäättää. Siitähän helpolla pääsee, kun ei pane mitään, niin ei lipsa eikä jäädy, ja niin monet tekivätkin, mutta sittenkin lipsasi ja aika pahasti vielä, sillä keli oli vetinen ja aina välillä satoi vähän lunta ladulle, juuri sen verran, että jäätäisi.

Kilpailussa oli mukana yhteensä 306 hiihtäjää, nimittäin kaikki, jotka vain suksille pystyivät. Siinä kilpaili isännöitsijä ja juoksupoika, pehtori ja navetta-poika, laivan kapteeni ja lämmittäjä, rakennusmestari ja sekatyöläinen, metsänhoitaja ja propsinhakkaaja j.n.e. Oli siinä edustettu koko yhteiskunta pappia ja nimismiestä lukuunottamatta, mutta nämähän ovat muukalaisia, kun on kysymyksessä tehtaan hiihto.

Kello 12 lähetettiin ensimmäinen hiihtäjä ladulle, nainen tietysti, sillä osataan sitä täällä Savossa kohteliaitakin olla. Ja niin sitä lähtöä jatkui aina 10 sekunnin väliajoilla. Maaliintulo ei ollut yhtä säännöllistä, vaan päinvastoin, aikaerot olivat suuret, johtuen juuri pääasiassa voiteluteknillisistä syistä.

Osastojen välisen kilpailun, siis kiertopalkinnon, voitti tällä kertaa metsäosasto, jonka keskiaika oli 7 min. 20 sek. 2) Rupsan ja Kaunisharjun maatilat 7.32,2. 3) Voima ja varasto 7.42,9. 4) Korjauspaja 7.59,9. 5) Puuhiomo 8.05,1. 6) Kartonkitechdas 8.05,5. 7) Rakennusosasto 8.12,9. 8) Tehtaan maanviljelys 8.13,1. 9) Kuljetusosasto 9.12,6. 10) Virkakunta 10.11,8.

Yksityisiä palkintoja jaettiin seuraavasti:

Naiset alle 40 vuotta: 1) Tyyne Räisänen 10.04,0. 2) Kerttu Mustonen 10.08,0. 3) Hulda Leskinen 10.35,0. 4) Elma Karppinen 10.40,5. 5) Anni Leskinen 10.42,5. 6) Kerttu Leskinen 10.49,5. 7) Esteri Tirkkonen 10.58,5. 8) Helmi Torvinen 11.17,0.

Naiset yli 40 vuotta: 1) Emma Hakkarainen 15.05,0. 2) Iida Miettinen 15.19,5. 3) Kirsti Koponen 15.38,0. 4) Hilma Hakkarainen 16.20,0. 5) Maria Hartikainen 16.32,5. 6) Hanna Torvinen 18.12,0. 7) Helena Leskinen 20.55,0.

Miehet alle 30 vuotta: 1) Martti Korhonen 7.09,0. 2) Oiva Ruotsalainen 7.11,0. 3) Eelis Laitinen 7.17,5. 4) Toivo Laitinen 7.27,5. 5) Viljo Miettinen 7.34,0. 6) Veikko Karppinen 7.35,0. 7) Kalle Väättäin 7.37,0. 8) Veikko Ruotsalainen 7.38,5. 9) Arvo Leskinen 7.41,0. 10) Toimi Tuppurainen 7.41,0. 11) Viljo Laitinen 7.47,0. 12) Toivo Kettunen 7.48,5. 13) Veikko Korhonen 7.55,0.

Miehet alle 40 vuotta: 1) Väinö Koponen 8.14,0. 2) Reino Parviainen 8.30,0. 3) Antti Torvinen 8.31,0. 4) Kalle Tuovinen 8.43,5. 5) Frans Pietikäinen 8.44,0. 6) Viljo Savolainen 8.54,0. 7) Lauri Lönnmark 9.17,5. 8) Ole Rosenlöf 9.19,0. 9) Erik Hakkarainen 9.28,5. 10) Vilho Hakkarainen 9.34,0.

Miehet alle 50 vuotta: 1) Riku Tirkkonen 9.22,0. 2) Aapeli Martikainen 9.53,0. 3) Antti Heikkinen 9.59,0. 4) Juho Juutilainen 10.17,0. 5) Otto Kirkkopelto 10.20,5. 6) Hannes Leskinen 10.27,5. 7) Toivo Lampi 10.29,0. 8) Olli Leskinen 10.37,0.

Miehet alle 60 vuotta: 1) Jussi Tirkkonen 10.09,0. 2) Gabriel Korhonen 10.42,5. 3) Ville Hyvärinen 10.56,5. 4) PaaVo Korhonen 12.40,0. 5) Heikki Riekkinen 12.42,0. 6) Eetu Pöyhönen 12.55,0. 7) Pekka Hakkarainen 12.59,0. 8) Jussi Tuppurainen 13.02,0.

Miehet alle 70 vuotta: 1) PaaVo Pasanen 12.19,0. 2) Matti Airaksinen 13.27,0. 3) Kalle Pirskanen 15.02,5. 4) Eero Tolppanen 15.38,0. 5) Antti Kärkkäinen 15.44,0. 6) Ville Miettinen 16.45,0. 7) Heikki Karppinen 16.59,0. 8) Kalle Heikkinen 17.00,0.

Kunniapalkintoja jaettiin seuraaville: Vanhimmat naiset: Hanna Torvinen 73 v. Reeta Roth 66 v. Hilda Hakkarainen 60 v. Helena Leskinen 60 v. — Vanhimmat miehet: Lassi Savolainen 78 v. Pekka Hynynen 76 v. Olli Voutilainen 74 v. Antti Heikkinen 73 v. Kusti Hartikainen 70 v.

N.s. „Einon-Myrskyn” palkinto, josta tallimiehet kilpailevat, annettiin tällä kerralla Otto Hiltuselle, joka on kymmenen lapsen isä, ja joka katsottiin oikeutetuksi juuri tämän palkinnon omistajaksi. („Einon-Myrsky” on yhtiön omistama vanha ori, joka aina on saanut ensimmäisen palkinnon „jälkeläisten perusteella”, niinkuin kunniakirjassa mainitaan.)

Kilpailun palkintotuomarilautakunta oli täysin puolueeton, sillä siihen oli otettava muita miehiä, kun kaikki omat olivat mukana kilpailemassa. Ylituomarina toimi opettaja Eino Sipilä, apunaan aluepäällikkö E. A. Herlevi sekä paikallispuhallikko J. K. Iskala, tiemestari U. Mäkinen, opettaja E. Oksala, osuuskaupan johtaja S. Hautamäki apulaisineen, kauppias Kusti Hakkarainen sekä herra Veikko Pitkänen.

Mainita voi vielä, että Juankosken lotat olivat järjestäneet kahvi- y.m. tarjoilun kilpailupaikalle, ja että se oli paikallaan, sitä todistivat ne monet suuret pan-

nulliset kahvia, mikä heidän oli keitettävä. Ennen kilpailua olivat monet lyöneet „veikkaa” kahvista ja olivat nyt heti kilpailun jälkeen paikan päällä tilaisuudessa kuittaamaan sen.

Tämän kilpailun paras tulos on se, että jokainen mielessään päätti, että ensi kerralla sitä on hiihdettävä vielä paremmin ja harjoiteltava lujasti, ja siihen meidän kaikkien on pyrittävä, sillä samalla kun harjoittemme kilpailua varten, harrastamme myöskin ulkoilua, jota me kaikki tarvitsemme, olemme me sitten koneen ääressä tehtaassa tai konttorituolilla. Viettäköämme vapaat hetket ulkona raikkaassa ilmassa!

Kilpailujen vanhin osanottaja, 78-vuotias Lassi Savolainen lähtöviivalla.

LEPPÄKOSKEN TEHTAITTEN

osastojenväliset propagandahiihdot

pidettiin Harlussa viime helmikuun 23 päivänä. Hiihdettävä matka oli 5 km. murtomaata. Keli oli kireänlainen, mutta siitä huolimatta lähti ladulle 231 miestä ja 26 naista, jotka kaikki hiihtivät matkansa lopun.

Pistelaskelmien perusteella, joissa huomioitiin kilpailuihin osallistuneiden ikä sekä myös osallistuneiden prosenttimäärä osastovahvuuden mukaan, voitti nuukasti puunkuljetusosasto pistemäärällä 395,8. 2) Viimeistely- ja lastausosasto 395,3. 3) Kuorimo 391,2. 4) Selluloosanvalmistus-os. 386,2. 5) Paperinvalmistus-os. 382,7. 6) Maanviljelysos. 382,4. 7) Korjauspaja 382,2. 8) Ulkotyöosasto 381,4. 9) Virkailijat 362,0.

Mieskohtainen järjestys pistelaskelmien perusteella

oli seuraava: 1) K. Niiranen, viim.-os., 412,7. 2) O. Piitulainen, ulkotyöos., 411,8. 3) T. Tolvanen, puunkulj., 409,8. 4) J. Jaatinen, korjausp., 408,3. 5) E. Voutilainen, ulkotyö, 407,5. 6) V. Tolvanen, puunkulj., 406,9. 7) S. Jormalainen, lastaus, 406,3. 8) L. Hämäläinen, korjausp., 405,7. 9) V. Vänskä, selluloosa, 405,6.

Mieskohtainen järjestys hiihtoon käytetyn ajan perusteella oli seuraava: 1) K. Niiranen 21.13. 2) T. Tolvanen 21.42. 3) J. Jaatinen 21.51. 4) A. Tolvanen 21.57. 5) V. Tolvanen 22.11. 6) S. Jormalainen 22.17. 7) L. Hämäläinen 22.23. 8) V. Vänskä 22.24. 9) V. Hämäläinen 22.36. 10) K. Sormunen 22.48.

Naisten tulokset olivat: 1) Aili Silvennoinen 27.16. 2) Toini Leskinen 27.38. 3) Kerttu Koponen 27.59. 4) Alli Jurvanen 28.11. 5) Helmi Simpanen 29.00.

Kunniapalkinnon nopeimmasta hiihdosta sai K. Niiranen. Veteraanipalkinnon sai ikämiesten nopein hiihtäjä, 52-vuotias Antti Hartikainen, aika 32.32. Kehoituspalkinnon sai vanhin kilpailuihin osallistunut, 69-vuotias Mikko Pussinen, aika 47.23.

TURVALLISUUSTYÖ KYMINTEHTAALLA.

Kirjoittanut K. Holopainen.

Vaikkakin tehtaistemme turvallisuustyöstä on jo useampaan eri otteeseen sanoma- ja aikakauslehdissä kirjoitettu ja suurelle yleisölle esitelmien muodossa kerrottu, niin tahdomme tässä uudelleen kuvailla nykyhetken työskentelytapoja, koska asian tärkeys sitä edelleenkin vaatii. On paikallaan heti tämän esityksen alussa mainita, että se perusta ja ne suunta-aviivat, jotka vuosina 1930—1935 tehtaistemme ensimmäisenä huoltotarkastajana toiminut maisteri Margit Borg ulkomailla saamansa koulutuksen ja kokemuksensa perusteella oli laskenut ja viitoittanut, ovat suurin piirtein pysyneet muuttumattomina.

Maisteri Borgin siirryttyä sosiaaliministeriön palvelukseen on sekä Kymin että Voikan tehtaille nimitetty omat turvallisuustarkastajansa, jotka muun toimensa ohella huolehtivat käytännöllisestä turvallisuustyöstä kukin omalla tehtaallaan. He neuvottelevat asioista yhtiön huoltokonttorin johtajan kanssa, joka on puheenjohtajana yhteisiä asioita pohdittaessa.

Turvallisuustyötä harjoitetaan kahdessa eri muodossa, nimittäin pakollista turvallisuustyötä, jota tehdään lain määräyksestä ja josta huolehtii valtiollaan määräämä ammattientarkastaja, sekä vapaaehtoista turvallisuustyötä, jota harjoitetaan yhtiön omasta aloitteesta ja joka muodostaa osan nykyaikana yhä enemmän alaa voittavasta työvään hyväksi koituvasta huoltotoiminnasta.

Lähtekäämme kertomaan alallaan vanhimasta turvallisuustyön suorittajasta, nimittäin ammattientarkastajasta.

Piirimme ammattientarkastajat käyvät virkansa puolesta tehtaissa ja työpaikoilla jopa useastikin vuodessa ja tekevät lakiin ja asetuksiin perustuvat huomautuksensa ensin suullisesti, minkä johdosta alustavasti keskustellaan osaston johtajan ja paikallisen tapaturmatarkastajan kanssa. Jonkun ajan kuluttua saapuu työnantajalle kirjelmä, jossa toivomukset ja määräykset esitetään uudelleen. Paikallinen tapaturmatarkastaja huolehtii määräysten täytäntöönpanosta, ja niin on uusia suojalaitteita saatu aikaan ja tapaturmanvaaraa siten supistettu.

Varsin huomattavaa osaa vapaaehtoisessa tapaturmasuojelutyössä esittää Suomen Teollisuudenharjoittajain Keskinäisen Tapaturmavakuutusyhtiön tarkastaja. Hän saapuu tarkastusmatkalleen kerran vuodessa tai useammin, riippuen olosuhteista ja asiain vaatimuksista. Kaikki työpaikat ovat hänelle ennestään tunnettuja, sillä niistä on aikaisempien käyntien aikana tehty merkintöjä, huomautuksia

ja esityksiä. Jokaisella tarkastuskäynnillä on kahdenlainen merkitys. Tarkastaja katsoo, onko entisiä muistikirjaan merkittyjä ehdotuksia suoritettu ja samalla hän keksii uusia, useinkin tavallisen kuolevaisen silmälle näkymättömiä vaarankohhtia, joissa varoituskellon ääntä ei kuulu eikä varoitustauluakaan näy. Tarkastajan taskukirja on kuin „Keksintöjen kirja”. Siitä hän katsoo ja siihen hän merkitsee uudet esityksensä. Näitten tehtävään aikana seuraa tarkastajaa tavallisesti paikallinen tehtaantarkastaja, sekä hyvin usein osaston johtaja tai hänen sijaisensa.

Liikkuessa turvallisuustarkastajan matkassa tehdasosastoilla huomaa pian, mihin käytännöllisessä turvallisuustyössä olisi pyrittävä. Esim. koneita ostettaessa olisi yhä enemmän vaadittava, että niiden liikkuvat osat, kuten rattaat, hihnapyörät, syöttövalssit y.m. ovat suojatut, tai jos suojalaitteet puuttuvat, olisi ne tehtävä ennenkuin konetta varsinaisesti aletaan tarkoitukseensa käyttää. Sillä huono tapa on sekin, jos suojalaitteiden hankkimiseen ryhdytään vasta sitten, kun jo todettu loukkaantuminen sitä vaatii.

Mainittakoon vielä, että vakinaisen yhtiön tarkastajan suulliset esitykset ennen pitkää saapuvat kirjallisina ja että silloin menetellään, kuten ammattientarkastajien määräyksistä jo on mainittu.

Seuraavalle sijalle suojelutyössä olisi asetettava osastojen insinöörit ja heidän apulaisensa, mestarit. Kun silmäilee esim. viimeksi valmistuneiden tehdasosastojemme koneita ja laitteita, huomaa selvästi, kuinka toinen toistaan hauskemman näköiset ja käytännölliset, kotona tehdyt suojalaitteet niitä täydentävät.

Suuri ansio turvallisuustyössä annettakoon osastojen turvallisuustoimikunnille, jotka kokoontuvat tarpeen vaatiessa ja ainakin neljästi vuodessa, joko keskustelemaan tai kuulemaan heitä varten tarkoitettuja luentoja sekä varjo-kuva- ja elokuvaesityksiä turvallisuustyön eri aloilta.

Turvallisuustoimikuntien kokouksista mainittakoon seuraavaa:

Vuorotyöläisten kokoukset pidetään vuoron vaihdon aikana klo 14 ja päivätyöläisten kokoukset klo 16, ollen ne tavallisesti noin tunnin kestäviä. Kokouksen alussa puheenjohtaja lukee edellisen kokouksen pöytäkirjan, jolloin myös pöytäkirjaan merkitään erinäiset sitä koskevat huomautukset. Tämän jälkeen turvallisuustarkastaja tekee selkoa edellisen vuosineljänneksen aikana sattuneista tapaturmista ja näyttää tilastotaulukoita, jotka osoittavat, ovat-

ko tapaturmat lisääntymässä tai vähenemässä. Jokaisella toimikunnan jäsenellä on tilaisuus tehdä omia ehdotuksiaan turvallisuuslaitteista ja muustakin, jolla on merkitystä oman ja toisten turvallisuuden edistämiseksi paitsi työpaikoilla, myöskin kulku- ja ajotiellä, kuten näkyväisyys- ja valaistusseikoista yhteenajojen välttämiseksi matkalla työhön ja työstä. Kokouksessa esitetyt ja hyväksytyt päätökset merkitään pöytäkirjaan, mistä jäljennös lähetetään osaston johtajalle lähempiä toimenpiteitä varten.

Turvallisuustoimikuntien ja niihin kuuluvien jäsenten lukumäärä on nykyään seuraava:

Osastot	Insiinööriä.	Mestareita.	Työläisiä
Ky-Kuu paperitehtaat ja puuhiomot	1	2	8
—, — sähkö-, konekorjaus- ja höyryos.	1	4	8
Ky selluloosatehdas	1	2	6
Kuu "	1	1	6
Klooritehdas	1	1	6
Saha	1	2	6
Ky ulkotyöosasto	1	3	6
Ky rakennusosasto	1	2	6
Wo paperitehtaat ja puuhiomo	1	4	6
Wo selluloosatehdas	1	2	6
Wo sähkö-, konekorjaus- ja höyryos.	1	3	10
Wo ulkotyö- ja rakennusosasto	1	3	6

Vielä mainittakoon, että paikalliset turvallisuustarkastajat pistäytyvät milloin milläkin osastolla keskustelemassa turvallisuustoimikunnan jäsenten kanssa sekä tarkastamassa ja toteamassa, että määrättyt suojalaitteet tulevat aikanaan hankituiksi ja ettei yleinen puhtaus ja järjestys työpaikoilla anna aiheutta valituksiin. Jos tarkastuskäynnin aikana on jotain erikoista huomautettavana, tehdään se, paitsi suullisesti, myöskin kirjallisesti osaston johtajalle tai hänen sijaiselleen. Turvallisuustarkastajan tehtäviin kuuluu myöskin tapaturmien tutkiminen.

Turvallisuuskuvia ja tilastotaulukoita vaihdetaan kahdesti kuukaudessa tehdasosastojen ja tehtaan porteilla olevissa kuvakaapeissa. Toivotaan, että onnistuneet turvallisuuskuvat ja helposti ymmärrettävät tilastotaulukot jäävät katselijan mieleen ja että näin ollen tälläkin turvallisuustyömuodolla on oma tärkeä merkityksensä.

Kaikesta turvallisuus- ja suojelutyöstä huolimatta sattuu kuitenkin vielä useita tapaturmia, kuten v. 1935 tilasto osoittaa taulukoissa I ja II.

Seuraava taulukko osoittaa kehityksen kulua v. 1929 lähtien. Mainittakoon vielä, että järjestelmällinen tapaturmasuojelutyö tehtaillamme aloitettiin v. 1930.

Tapaturmatilastoa.

Ky-Kuu tehtailla.

Aika	Työläisten lukumäärä a)	Tapaturmien lukumäärä b)	100 vuosi-työl. kohden	Sairauspäivien lukumäärä	Vuosityöläistä kohden
1929	2552	545	21,3	3406	1,33
1930	2184	320	14,6	2588	1,18
1931	2031	274	13,4	2587	1,27
1932	2122	282	13,2	2028	0,95
1933	2129	285	13,3	1558	0,73
1934	2053	261	12,7	2703	1,31
1935	2124	261	12,3	1967	0,92

Woikan tehtailla.

Aika	Työläisten lukumäärä a)	Tapaturmien lukumäärä b)	100 vuosi-työl. kohden	Sairauspäivien lukumäärä	Vuosityöläistä kohden
1929	1603	389	24,2	3942	2,45
1930	1376	389	28,2	3419	2,84
1931	1158	252	21,7	2180	1,88
1932	1091	215	19,7	1736	1,59
1933	1060	264	24,1	2215	2,08
1934	1126	303	26,9	2293	2,03
1935	1163	323	27,7	1887	1,62

a) Työläisten lukumääränä on vuoden keskiarvo.

b) Tapaturmien lukumäärään sisältyvät myöskin ne tapaukset, jotka eivät ole aiheuttaneet mitään työkyvyttömyyttä.

Tarkastamalla tähän liittyviä tilastotaulukoita huomaamme, että tapaturmien luku Ky-mintehtaalla pysyttelee melko tasaisena. Voikalla on huomattavissa vähän nousua, mutta tämä johtunee kaikesta päättään rakennusaikakaudesta. Myöskin olemme todenneet konetapaturmien vähenemisen vuosi vuodelta, mikä onkin luonnollista, koska suojalaitteita jatkuvasti lisätään. Myöskin voimme tapaturmia tutkiesamme todeta, että niin pian kuin yhdessä ja samassa paikassa työskentelevä työntekijä joutuu uuteen tehtävään ja uuteen ympäristöön, on hän alussa altis loukkaantumiselle, esim. kun tehdastyömiehet joutuvat auttamaan rakennustyömiehiä ja päinvastoin.

Lopuksi toteamme, että niinkuin kaikessa muussakin taistelussa tuhon aiheuttajia, kuten tulta, sairautta y.m. vastaan, on tapaturmien ehkäisytyössäkin laaja työkenttä edessämme.

Taulukko I.

Konetapaturmat v. 1935 Koneiden laatu.	Ky-Kuu tehtaait						Vo tehdas					
	B.	C.	D.	E.	Yht.	%	B.	C.	D.	E.	Yht.	%
Paperin valmistuskoneet	2	2	—	—	4		4	4	—	—	8	
Selluloosan valmistuskoneet	—	—	—	—	—		1	1	—	—	2	
Puumassan valmistuskoneet	3	—	—	—	3		2	3	—	—	5	
Kloorin ja lipeän valmistuskoneet	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Rotatio- ja rullauskoneet	4	1	—	—	5		1	1	—	1	3	
Leikkuu-, viivaus- ja puristuskoneet	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Kuorimo- ja hakkuukoneet	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Sirkkeli- ja sahauskoneet	3	—	—	—	3		—	1	—	—	1	
Sorvit, höylät, pora- y.m. koneet rautaosastolla	2	—	—	—	2		1	1	—	—	2	
” ” ” ” ” puuosastolla	—	1	—	—	1		—	—	—	—	—	
Smergeli-, tahkoamis- ja puhdistuskoneet	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Hitsauskoneet	2	—	—	—	2		—	—	—	—	—	
Voimansiirtolaitteet	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Hissit, kattoratat ja nosturit	—	—	—	—	—		2	—	—	—	2	
Kuljetuslaitteet ja ilmaradat	2	1	—	—	3		3	—	—	—	3	
Paperipuiden ja tukkien nostolaitteet	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Turbiinit ja niiden luukut, höyrykoneet, polttomoottorit ja ilmapainekoneet	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Sähkökoneet ja niiden laitteet	1	—	—	—	1		—	—	—	—	—	
Höyrykattilalaitokset	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Sekalaiset koneet	1	—	—	—	1		—	—	—	—	—	
Yhteensä	20	5	—	—	25	16,4	14	11	—	1	26	18,4

A) Sitäpaitsi on vuoden aikana sattunut pienempiä konetapaturmia, jotka eivät ole aiheuttaneet mitään työkyvyttömyyttä, seuraavasti: Ky-Kuu tehtailla 19 ja Woikan tehtaalla 30.

Selitys:

A = ei mitään työkyvyttömyyttä

B = työkyvyttömyys 1—15 päivää

C = työkyvyttömyys 15 päivää tai enemmän

D = otaksuttavasti invalidi

E = kuolema.

Taulukko II.

Sekalaiset tapaturmat. Tapaturmien syyt.	Ky-Kuu tehtaait						Vo tehdas					
	B.	C.	D.	E.	Yht.	%	B.	C.	D.	E.	Yht.	%
Kulku- ja kuljetusneuvot niiden liikkeessä ollessa	12	4	—	—	16		7	4	—	—	11	
Kaatuminen, liukastuminen tai kompastuminen samalla tasolla	5	4	1	—	10		15	5	—	—	20	
Putoaminen tai hyppäminen korkeammalta tasolta ..	3	2	—	—	5		12	3	—	—	15	
Puristuminen tai raapaisu nostaessa, kantaessa tai vieritettäessä	17	7	—	—	24		10	2	1	—	13	
Putoavat ja heitetyt esineet korkeammalta tasolta ..	17	6	—	—	23		11	5	—	—	16	
Naulat, pistävät ja leikkaavat esineet	8	1	—	—	9		5	3	—	—	8	
Kirveet y.m. työkalut	16	3	—	—	19		7	2	2	—	11	
Kemikalien käsittely ja kuljetus	1	—	—	—	1		—	—	—	—	—	
Räjähdytys	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Palaminen	2	—	—	—	2		4	1	—	—	5	
Kaasumyrkytys	1	—	—	—	1		—	—	—	—	—	
Sähköiskut	—	—	—	—	—		1	1	—	—	2	
Tulipalon sammutus	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
Vieras esine ruumiissa	3	—	—	—	3		1	—	—	—	1	
Sekalaiset tapaturmat	—	1	—	—	1		5	1	—	—	6	
Yhteensä	85	28	1	—	114	75	78	27	3	—	108	76

A) Sitäpaitsi on vuoden aikana ollut tapauksia, jotka eivät ole aiheuttaneet mitään työkyvyttömyyttä, seuraavasti: Ky-Kuu tehtailla 86 ja Woikan tehtaalla 143.

INSINÖÖRI ROBERT FRANTSILA.

Kesäkuun 4 p:nä kuoli Voikaalla insinööri Robert Aleksander Frantsila 58 vuoden ikäisenä.

Insinööri Frantsila oli syntynyt maaliskuun 23 p:nä v. 1878. Kouluja käytyään tuli hän Porin Konepajan palvelukseen, mistä käsin teki opintomatkoja Saksaan työskennellen harjoittelijana useissa saksalaisissa tehtaissa. Erikoisesti perehtyi hän sähköhitsausmenetelmään ja ryhtyi kotimaahan palattuaan työskentelemään tällä meidän maassamme vielä niihin aikoihin aivan uudella alalla. Hän oli sitten monet vuodet Kankaan paperitehtaan palveluksessa, erikoisesti tehtaan korjauspuolella. Yritteliäänä miehenä hän toimi muillakin aloilla, perustaen suksitehtaan Jyväskylään ja myöhemmin Tampereelle nappitehtaan, jossa ensimmäisenä meidän maassamme ryhtyi valmistamaan nappeja kaseiinista. Samanlaisen tehtaan perusti hän myös Viroon. Oltuaan välillä Turussa, missä hänellä oli teknillinen toimisto, siirtyi hän helmikuussa 1930 Kymin Oy:n palvelukseen työskennellen insinöörinä Voikaan paperitehtaalla ja kuorimolla.

Insinööri Frantsila oli suurella harrastuksella mukana tapaturmasuojelutyössä ollen käytännöllisen tapaturmasuojelutyön johtomiehiä Voikaalla.

Luonteeltaan ystävällisenä ja maltillisena sai hän osakseen työläisten luottamuksen ja kunnioituksen. Samoin oli hän virkatoveriensä keskuudessa varsin pidetty.

Anton Vesander.

ryillä ja myöhemmin kantoi muurarille tiliiä y.m. rakennustarpeita. Tehtaan valmistuttua pääsi sisätöihin työskennellen 1½ vuotta hollanterilla, 10½ vuotta pahvikoneilla ja 13 vuotta viirokoneella. Heinäkuun 19 p:nä 1912 alkaneen työlakon päätyttyä, minkä lakon tarkoituksena oli 8 tunnin työpäivä, joutui Vesander korjaustöihin ja on hän tehnyt niitä nyt yhtämittaisesti 24 vuotta, työskennellen, kuten mainittu, nykyisin Kymin korjauspajassa.

35 VUOTTA TYÖNJOHTAJANA

Viktor Heikkilä.

Hallan lautatarhalla on ollut Viktor Heikkilä. Hän on syntynyt 16.1.1880. Heikkilä on viettänyt koko ikänsä Hallassa. Hän aloitti merkkajapoikana lautatarhalla toukokuussa v. 1893, oman muistinsa mukaan jo kahta vuotta aikaisemmin, siis 11 vuotiaana, joten hän on ollut palveluksessa 45 vuotta. Nykyiseen toimeensa nimitettiin hänet 1.6.1901.

Sekalaiset tapaturmat. Tapaturman syy.	Ky-Kuu tehtaas						Vo tehdas					
	B.	C.	D.	E.	Yht.	%	B.	C.	D.	E.	Yht.	%
Matkalla työhön tai työstä sattunut tapaturma	11	2	—	—	13	8,6	5	3	—	—	8	5,7

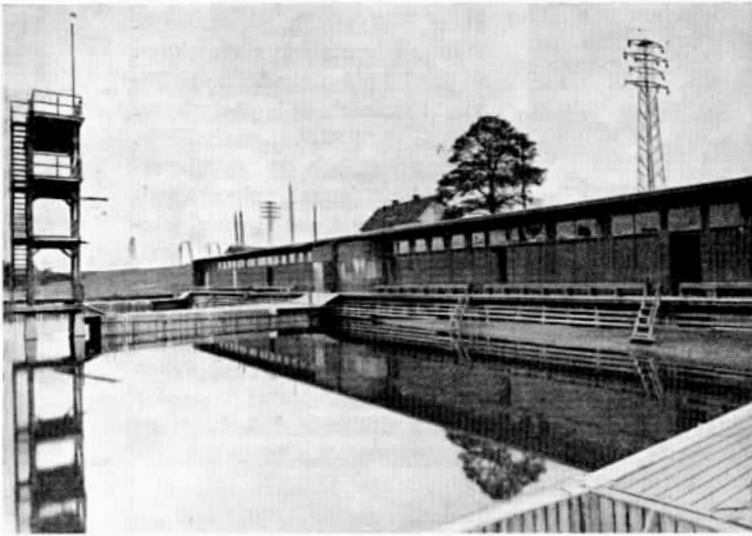
A) Sitäpaitsi on vuoden aikana matkalla työhön tai työstä sattunut pienempiä tapauksia, jotka eivät ole aiheuttaneet työkyvyttömyyttä, seuraavasti: Ky-Kuu tehtailla 4 ja Voikan tehtaalla 6.

Yhteenveto tapaturmista, jotka ovat aiheuttaneet työkyvyttömyyttä.

	Ky-Kuu tehtaas		Voikan tehdas	
Konetapaturmia	25	16,4 %	26	18,3 %
Sekalaisia tapaturmia	114	75,0 %	108	76,0 %
Matkalla työhön tai työstä	13	8,6 %	8	5,7 %
Yhteensä	152	100 %	142	100 %
	Ky-Kuu tehtaas		Voikan tehdas	
Keskiarvo 100 työläistä kohden	7,15		12,2	

KUUSANKOSKEN URHEILURIENNOILLE

ovat uimalaitos ja hyppymäki antaneet voimakkaan sysäyksen.

Kuusankosken uimalaitos.

Kuusankoskella on jo vuosikautia ollut vaikiintunut urheilumaineensa, sillä sieltä on ollut miehiä mukana sekä kotimaisissa että ulkomaisissa arvokilpailuissa, piirimestaruuskilpailuista aina olympialaiskisoihin saakka. Huomattavampia nimiä yleisurheilun alalla ovat Tolamo, Askola ja Nora, hiihdossa taas Liikkanen ja viimeksi Vainonen, joka Salpausselän kisoissa yllättäen voitti 17 km:n hiihdon. Voimistelussa on Kymintehtaan Urheiluseuran poikajoukkue voittanut Suomen mestaruuden nuorten sarjassa ja pesäpalloilussa taas toi Kuusankosken Veto viime syksynä kunniakkaan Suursarjan ja samalla Suomen mestaruuden Kuusankoskelle.

Urheilupaviljonki.

Painissa ei sensijaan ole suurempia saatu aikaan ja esim. uinti on kokonaan ollut lapsipuolen asemassa, johtuen se kunnollisen uimalaitoksen puutteesta. Viime kesänä saatiin kuitenkin tämäkin epäkohta korjatuksi, kun yhtiön rakennuttama uljas uimalaitos valmistui ja saatiin jo kesän alussa yleiseen käyttöön.

Uimalaitos sijaitsee urheilukentän vierellä Kymijoen rannassa ja on se rakennettu arkkitehti B. Liljequistin piirustusten mukaan. Pituutta sillä on kokonaista 60 metriä. Naisilla on oma osastonsa ja samoin myös miehillä. Pikkulapsiakaan ei ole unohdettu, vaan on heitä varten oma altaansa, jossa veden korkeus on n. 30 sm. Se on varustettu metrin korkuisella aidalla, etteivät tenavat kurkottautuessaan pääse putoamaan syvemmille paikoille. Aikuisten käytettävissä on kaksi uima-allasta, kumpikin 25 m. pitkiä, ja ovat ne paaluilla suojatut, etteivät tukit pääse ihmisten seassa uiskentelemaan. Hyppääjiä varten on rakennettu erikoinen hyppyteline, jonka korkeus normaalivedenpinnasta on tasan 9 m. Korkein syvyys altaissa on veden normaalikorkeuden aikana n. 4,5 m., mutta mataloituu se rantaa kohti aina 50 sm:ksi. Pukeutumissuojia on kaikkiaan 32 ja on niiden ovet niin kätevästi tehty, että ne toimivat myös pukeutumissuojien yhteydessä olevien vaatesäiliöitten ovina. Uimaopettajien suojat sijaitsevat keskellä rakennusta.

Viime kesänä toimi uimalaitoksella uimakoulu, johon yhtiö palkkasi uimaopettajiksi tunnetut uimarit Aili Mikkelsen ja Elmer Kukkosen. Sadoissa ovat laskettavat ne lapset, jotka kesän kuluessa saivat opetusta uimisen jalossa taidossa eikä aikaihmissiäkään koulusta puuttunut. Tulos oli myöskin sen mukainen. Loppukesällä toimitetussa ensimmäisessä uimapromotiossa, jossa promootorina toimi maist. A. Mustonen Helsingistä, seppelöitiin 27 uimamaisteria, joista naisia 17 ja miehiä 10, sekä 53 kandidaattia, niistä 42 naista ja 11 miestä, eli yhteensä 80. Promotion yhteydessä suoritettussa uimakilpailussa huomioitiin muutamia lupaavia kykyjä, jotka vastaisuudessa kyennevät puolustamaan Kuusankosken mainetta myöskin uintiurheilun alalla.

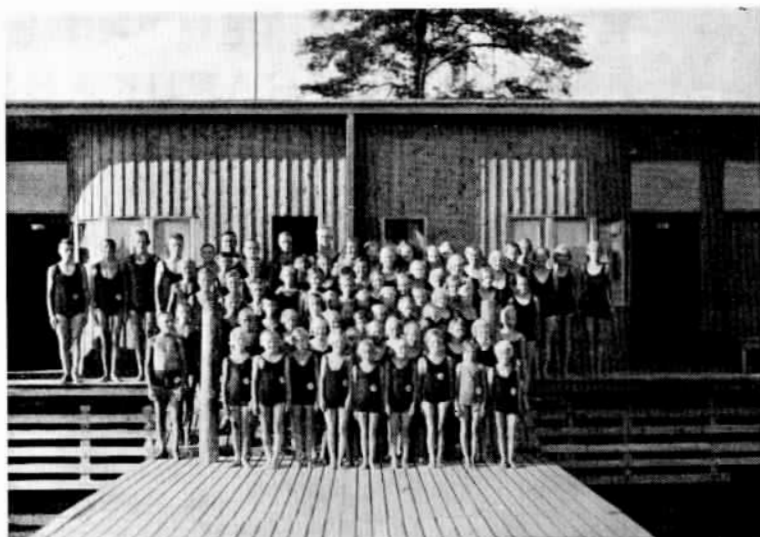
Uimalaitoksen saamista paikkakunnalle on tervehdittävä mitä suurimmalla ilolla ja tyydytyksellä, ja tulevaisuus on varmasti osoittava, etteivät siihen enempää kuin muihinkaan ruumiillisen kulttuurin kehittämistä edistäviin tarkoituksiin uhratut varat ole hukkaan heitettyjä.

Urheilukentän vierelle on kohonnut toinenkin tarpeenvaativa laitos, nimittäin urheilupaviljonki, siromuotoinen, tiilistä rakennettu kaksi-

kerroksinen rakennus. Se on myöskin arkkitehti B. Liljequistin käsialaa. Kun muistelee aikaa muutamia vuosia takaperin, jolloin pukeutumisuojana toimi laudoista kyhätty, epä-mukava ja ahdas latomainen hökkeli, niin ei voi muuta kuin mielihyvin todeta, että Kuusankoskella pidetään urheiluväen tarpeista aivan erikoisen hyvää huolta. Tarvinnee tuskin mainita, että urheilupaviljonkikin on yhtiön rakennuttama, samoin kuin vertojaan hakeva urheilukenttäkin, joka valmistuttuaan sai ammattimiesten taholta mitä kiittävimmit maininnat osakseen. Eikä sellaista kenttää Suomen maassa monta löydykään.

Kuten mainittu, on paviljonki kaksikerroksinen. Alakerrassa on tilavat pukeutumisuojat erikseen miehille ja naisille ja lisäksi vielä ravintolahuone keittiöineen ja tarjoilukomeroineen. Yläkerrassa on taasen keskellä halli ja sen vierellä jälleen kaksi pukeutumishuonetta sekä riittävästi kaappeja eri seuroille urheiluvälineitten säilyttämistä varten. Eipä liene tällaista paviljonkia monen urheilukentän vierellä koko maassa.

Talviurheilulle antoi voimakkaan sysäyksen hypyrimäen valmistuminen ampumaradan vierelle. Mäki on rakennettu insinööri A. Janssonin piirustusten mukaan ja ovat siinä korkeintaan 34 1/2 m. pituiset hyppy mahdollisia.

Kesällä 1935 vihityt uimamaisterit ja -kandidaatit.

Toistaiseksi on mäkiennätys vain 32 m. Hypyrimäki on hyvin rakennettu ja myös hyvässä kunnossa ja tyydyttää se kyllä nykyisen tarpeen.

Urheilutoiminnasta Kuusankoskella kerromme tarkemmin tuonnempana.

KYMINTEHIDAS VOITTI

Kymi-yhtymän tehtaiden ja metsäosaston välisen ampumakilpailun. — Mieskohtaisessa kilpailussa oli Kymintehdaan

R. Läckström paras.

Kymi-yhtymän tehtaiden ja metsäosaston välinen ampumakilpailu, joka samalla oli karsintakilpailu Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n ja Kymi-yhtymän välistä kilpailua varten, suoritettiin kesäkuun 6 p:nä Kuusankosken ampumaradalla. Kilpailuun olivat Kymintehdas, Voikka, Halla, Läskelä, Juantehtas ja metsäosasto lähettäneet yhteensä 30 ampujaa. Ampuminen suoritettiin 300 m. matkalta sk.-järjestön rintarengastauluun ja kukin kilpailija ampui 30 laukausta, joihin sai käyttää aikaa yhteensä korkeintaan yhden tunnin. Joukkuekilpailussa muodostui järjestyi seuraavaksi.

1) Kymintehdas, 5 parhaan edustajan keskitulos 261,2 pistettä. — R. Läckström 271, R. Juusela 261, A. Suominen 260, T. Korjala 258 ja A. Halme 256.

2) Halla, 3 parhaan edustajan keskitulos 261,0 pistettä. — M. Lehtosalo 262, Vilho Suomalainen 261 ja Veikko Suomalainen 260.

3) Metsäosasto, 3 parhaan edustajan keskitulos 260,33 pistettä. — A. Laine 269, O. Eriksen 257 ja H. Stark 255.

4) Läskelä, 3 parhaan edustajan keskitulos

259,0 pistettä. — A. Nyberg 267, O. Timonen 262 ja Y. Niemelä 248.

5) Voikka, 3 parhaan edustajan keskitulos 253,66 pistettä. — W. Gräsbeck 257, L. Lindholm 256 ja A. Leppä 248.

6) Juantehtas, 2 parhaan edustajan keskitulos 253,5 pistettä. — E. Lipponen 257 ja M. Korhonen 250.

Yksityistulokset: 1) R. Läckström, Kymintehdas, 271. 2) A. Laine, metsäosasto, 269. 3) A. Nyberg, Läskelä, 267. 4) O. Timonen, Läskelä, 262. 5) M. Lehtosalo, Halla, 262. 6) R. Juusela, Kymintehdas, 261. 7) Vilho Suomalainen, Halla, 261. 8) Veikko Suomalainen, Halla, 260. 9) A. Suominen, Kymintehdas, 260. 10) T. Korjala, Kymintehdas, 258. 11) O. Rönnholm, yksityinen, 258. 12) W. Gräsbeck, Voikka, 257. 13) E. Lipponen, Juantehtas, 257. 14) O. Eriksen, metsäosasto, 257. 15) A. Halme, Kymintehdas, 256. 16) R. Wide, yksityinen, 256. 17) P. Andersén, Kymintehdas, 256. 18) L. Lindholm, Voikka, 256. 19) A. Myöhänen, yksityinen, 256. 20) H. Stark, metsäosasto, 255. 21) V. Turkki, Kymintehdas, 255. 22) M. Korhonen, Juantehtas, 250. 23) Y. Niemelä, Läskelä, 248. 24) A. Leppä, Voikka, 248. 25) L. Lönnmark, Juantehtas, 248. 26) V. Hacklin, Läskelä, 243. 27) L. Kalliola, metsäosasto, 236. 28) T. Kaite, Voikka, 228. 29) E. Vecksten, Halla, 217. 30) V. Hiltunen, yksityinen, 210.

KYMIN OY:n TEHTAIDEN TYÖLÄISTEN SAIRAS- JA HAUTAUSAPUKASSA SEKÄ ELÄKEKASSA.

Kassojen varat viime vuoden lopussa Smk. 6,280,577: 84.
Jäsenmäärä 3,626.

Kymin Oy:n tehtaiden työläisten sairaa- ja hautausapukassan sekä eläkekassan toimialueeseen kuuluvat Kymin, Kuusankosken, Voikaan ja Haukkasuo-ntehtaat. Kassojen jäsenluku oli viime vuoden lopussa 3,626 henkeä, joista miehiä 2,648 ja naisia 978. Näistä oli yhtiön palveluksesta eronneita, yksityisesti maksavia 76 miestä ja 25 naista eli yhteensä 101 henkeä.

Sairasavut.

Sairasavustuksia on vuoden aikana maksettu 634 henkilölle 764 sairastapauksessa 17,360 sairaspäivältä Smk. 286,057: 10, josta vuoden alkupuoliskolla 8,635 sairaspäivältä Smk. 137,509: 25 ja jälkipuoliskolla 8,725 sairaspäivältä Smk. 148,547: 85. Näihin lukuihin sisältyy 176 henkilölle 182 sairastapauksesta, jotka aiheutuivat työssä kohdanneista tapaturmista, 2,594 sairaspäivältä maksetut Smk. 48,891: 50, joista takaisin on saatu Smk. 42,789: 70. Sairasavustuksina on tämän lisäksi niille työläisille, joilla on yhtiön kanssa sopimus irtisanomisajasta, suoritettu yhtiön varoista 14:ltä ensimmäiseltä sairaspäivältä lisämaksuja sairaskassan välityksellä 277 henkilölle 339 sairastapauksessa 3,992 sairaspäivältä Smk. 122,109: 40.

Hautausapuina on osakasten ja heidän perheidensä keskuudessa sattuneiden 104 kuolemantaupauksen johdosta maksettu yhteensä Smk. 27,000: —.

Ylimääräistä apua on annettu kahdelle perheelle yhteensä Smk. 600: —.

Eläkkeet.

Eläkkeellä oli vuoden alussa 149 avioparia, 109 yksinäistä miestä, 150 yksinäistä naista (oma palvelusaika), 276 leskivaimoa ja 130 lasta.

Vuoden kuluessa myönnettiin eläkkeitä 19 pariskunnalle, 4 yksinäiselle miehelle, 11 yksinäiselle naiselle, 11 leskivaimolle ja 7 lapselle. Samaa aikaan purkautui kuoleman kautta 23 avioparia, yksinäisistä miehistä kuoli 11, yksinäisistä naisista 14, leskivaimoista 19 ja lapsista 1. Tämän lisäksi 19 lapsen eläke päättyi asianomaisen täytettyä 15 vuotta tai vanhemman eläkkeen lakkauttamisen johdosta.

Edellämäinitut muutokset huomioon ottaen oli eläkkeellä vuoden lopussa 144 avioparia, 104 yksinäistä miestä, 144 yksinäistä naista, 287 leskivaimoa ja 117 lasta.

Eläkkeitä maksettiin vuoden aikana yhteensä Smk. 1,643,457: —, joka on Smk. 4,029: — suu-

rempi edellisenä vuotena maksettua summaa. Kun lisäys on jo usean vuoden aikana ollut laskusuunnassa ja nyt viime vuodelta alentunut melkein olemattomiin, ja kun eläkkeensaajain lukukin, joka tähän saakka on säännöllisesti noussut, on vuoden aikana vähän laskenut, niin näyttää siltä kuin nyt olisi jo saavutettu korkein raja tai ainakin päästy lähelle sitä.

Kymin Oy:n vanhojen työläisten avustusraho.

Varsinaisten, eläkekassan maksamien eläkkeiden lisäksi maksettiin Kymin Oy:n vanhojen työläisten avustusrahojen varoista lisäavustuksina niille eläkkeensaajille, jotka ovat palvelleet yhtiötä vähintään 20 vuotta, köyhäinholon perusteella yhteensä Smk. 381,596: —, ollen tämä summa Smk. 8,637: — pienempi edellisenä vuotena maksettua määrää. Avustusta sai vuoden aikana 238 henkilöä. Vuoden lopussa oli avustukseen oikeutettujen luku 209 henkilöä.

Rahaston varat, jotka vuoden alussa olivat Smk. 4,000,000: —, ovat vuoden kuluessa lisääntyneet miljoonalla markalla ja olivat siis vuoden lopussa Smk. 5,000,000: —.

Kun rahaston korot tilivuodelta olivat Smk. 180,762: 55, on yhtiön täytynyt avustuksiin käyttää muita varoja Smk. 200,833: 45.

Kassaliike.

Kassojen tulot olivat vuoden aikana Smk. 2,230,687: 29, josta jäsenmaksuja Smk. 1,912,616: 76 ja korkoja Smk. 318,670: 53. Menot (eläkkeet, saira- y.m. avustukset sekä palkat y.m. kustannukset) olivat Smk. 2,078,705: 55, joten ylijäämä tekee Smk. 151,981: 74, mikä vastaa 6,8 % tuloista.

Edelliseen vuoteen verrattuna ovat kassojen tulot Smk. 142,505: 17 ja menot Smk. 8,261: — suuremmat.

Kassojen rahastot.

Kun eläkekassan ylijäämä Smk. 151,981: 74 ja yhtiön, vuoden 1934 tappion peittämiseksi lahjoittama erä Smk. 147,978: 98 siirretään eläkekassan pohjarahastoon, olivat kassojen rahastot vuoden päättyessä seuraavan suuruiset: Sairasapukassan pohjarahasto .. 30,000: — Eläkekassan pohjarahasto 5,688,390: 73 Eläkekassan vararahasto 62,187: 11 50-vuotisjuhlan lahjarahasto ... 500,000: —

Yhteensä Smk. 6,280,577: 84

LÄSKELÄN TEHTAITTEN HIIHDOT.

LÄSKELÄN TEHTAITTEN VÄLINEN HIIHTOKILPAILU

Viestinhiihto.

Viime maaliskuun 8 päivänä pidettiin Läskelässä tehtaitten välinen hiihtokilpailu, johon tehtaitten lisäksi osallistui myös metsäosasto erillisenä osastona. Kilpailu suoritettiin Oy. Läskelä Ab:n johtokunnan puheenjohtajan herra Hinnerichsen'in lahjoittamasta komeasta kiertopalkinnosta. Tänä vuonna oli kilpailu päätetty suorittaa 10 x 5 km. viestinhiihtona. Karsinnat näihin kilpailuihin oli suoritettu itsekunkin tehtaan omien osastojen välisissä hiihdoissa, paitsi metsäosastolla, joka ei ollut ehtinyt karsintoja pitää. Tuleen oli lähettänyt Läskelän tehdas 3, Leppäkosken tehdas 2, Läskelän saha 3 ja metsäosasto 2 joukkuetta, yhteensä siis 100 miestä. Näin ollen voitiin näin monen valitun miehen ollessa ladulla odottaa kilpailusta erittäin jännittävää, mielenkiintoista ja tasaista otetta. Sellaiseksi se olisi epäilemättä muodostunutkin, jollei muutamille joukkueille olisi sattunut suksirikkoutumisia ja jollei erään joukkueen hiihtäjä olisi päässyt lähtemään toimitsijoiden käsistä ennen aikaansa väärällä viestin vaihdolla. Tästä huolimatta riitti jännitystä kuitenkin tarpeeksi. Ankaraa kamppailua käytiin voitosta alusta alkaen Leppäkosken I joukkueen ja

metsäosaston II joukkueen, jolle sattui suksivahinko, kesken. Nämä joukkueet johtivat kilpailua vuorotellen viimeisiin vaihtoihin saakka, jolloin Leppäkosken pojat pinnistäytyivät vakuuttavasti edelle. Urhoollisesti nämä sinnikkäät hiihtäjät kamppailivat, he ottivat itsestään irti kaiken ja tuloksena oli: nimi pokaalin kylkeen sen ensimmäisenä voittajana.

Rata oli vaikeata murtomaata. Keli oli jäätävä, joten se kysyi paljon sitkeyttä ja voimia.

Yleisöä oli maalipaikalla ja ladun varrella tavattoman runsaasti. Myöskin kiertopalkinnon lahjoittaja, johtaja Hinnerichsen, yhtiön johtokunnan jäsen, insinööri Klaile, ja toimitusjohtaja, kenraali Enckell seurassivat kilpailuja innokkaasti koko ajan. — Tulokset: 1) Leppäkosken I joukkue 3,48,06. 2) Metsäosaston II joukkue 3,50,23. 3) Sahan I joukkue 4,02,21. 4) Metsäosaston I joukkue 4,05,21. 5) Sahan II joukkue 4,07,49. 6) Leppäkosken II joukkue 4,11,51. 7) Läskelän III joukkue 4,18,27.

3 joukkuetta keskeytti suksien rikkoutumisen ja väärän viestinvaihdon takia.

Mieskohtaiset palkinnot: 1) Toivo Tolvanen, Mets. II, 21,03. 2) Kalle Niiranen, Lepp. I, 21,11. 3) Arvo Pakarinen, Läsk. I, 21,47. 4) B. Jouhki, Mets. II, 21,54. 5) E. Turunen, Läsk. I, 21,58. 6) S. Jormalainen, Lepp. I, 21,58. 7) L. Hämäläinen, Lepp. I, 21,59. 8) K. Sormunen, Mets. II, 22,10. 9) V. Sotti, Mets. II, 22,14. 10) V. Tolvanen, Lepp. I, 22,15. 11) O. Pakarinen, Läsk. I, 22,21. 12) T. Rantanen, Läsk. I, 22,22. 13) U. Kauranen, Saha I, 22,35. 14) E. Lamberg, Saha I, 22,45. 15) T. Tuunainen, Läsk. I, 22,45.

Kenraali Enckell'in parhaimmalle hiihtäjälle lahjoittaman palkinnon sai Toivo Tolvanen, Mets. II joukkue.

Lopuksi yhdyimme erään kilpailuja katselemaan saapuneen henkilön sanoihin: „Mahtaakohan ne järjestää kesäurheilukilpailuja? Nämä ovat niin tavattoman jännittäviä.”

LÄSKELÄN TEHTAAN OSASTOJEN VÄLISET KILPAHIIHDOT.

Sunnuntaina, viime helmikuun 23 päivänä, vietettiin Läskelässä suurta hiihtopäivää. Silloin näet ratkaistiin jälleen, mikä osasto saisi vuodeksi haltuunsa yhtiön toimitusjohtajan, kenraali Enckell'in lahjoittaman kiertopalkinnon. Melkein koko tehtaan palveluksessa oleva henkilökunta oli lähtenyt ladulle voittoa tavoittamaan ja omaa osastoaan puolustamaan. Vanhin hiihtäjä oli 69-vuotias. Nyt, kuten ainakin, saavuttivat nämä kisat yleisön suuren suosion. Jo aikaisin aamulla lappautui kilpailun lähtö- ja tulopaikalle, palokunnan talon kentälle, sankat joukot kansaa, niin että sekä lähtökentän että ladun varret täyttivät innostuneet katsojat. Kilpailu muodostui hyvin miellyttäväksi sekä kilpailijoille itselleen että sitä katsomaan saapuneelle yleisölle. Vallitsi kaunis pakkassää kelin ollessa viti-kelin. Rata, joka oli 5 km., hiihdettiin kerran ja oli se vanhojen miesten vuoksi laitettu helppoon maastoon.

Vertaamalla vuositulosta edellisen vuoden tulokseen voidaan merkitä, että kassain tulot ovat edelleenkin nousseet, vieläpä huomattavastikin, ja menot taasen pysyneet suunnilleen samanlaisina, josta on ollut tuloksena, että eläkekassan ylijäämä, joka edellisenä vuotena oli ainoastaan 1,1 %, on tilivuodelta 8,5 % mainitun kassan tuloista ja siten vain 1,5 % eli Smk. 27,550: — pienempi sääntöjen edellyttämää ylijäämää. Näin ollen ja kun on todennäköistä, että kassojen tulot ja menot edelleenkin pysyvät suunnilleen samoina, näyttää tilanne tällä kertaa paljon valoisammalta kuin vuoden 1934 tilinpäätöksessä.

Ikämiehille annettiin hyvitystä puoli minuuttia jokaisesta vuodesta, jonka hiihtäjä oli yli 35 vuoden.

Osastojen väliset tulokset: 1) Maanviljelysosasto 515,66 pist. Voitti myös viime vuonna kiertopalkinnon. 2) Paperikoneet 512,14. 3) Paperisali ja -makasiinit 512,10. 4) Puuhiomo 516,61. 5) Korjauspajat 501,71. 6) Ulkotyöläiset 497,71. 7) Voimaosastot 492,53. 8) Metsäosasto 488,67.

Mieskohtaiset palkinnot alle 35-vuotiaille: 1) Arvo Pakarinen pk. 17,45. 2) Einari Turunen h. 18,34. 3) Olavi Pakarinen pk. 19,14. 4) Toivo Tuunainen pk. 19,15. 5) Taavi Rantanen h. 19,21. 6) Lauri Alava pk. 19,24. 7) Jussi Repo mv. 19,33. 8) Iikka Malinen mv. 19,40. 9) Heikki Nuorjoki pk. 19,47. 10) Heikki Votkin ulk. 19,50. 11) Eero Julkunen ulk. 19,54. 12) Tauno Valkonen mets. 20,09. 13) Arvi Happonen korj. 20,12. 14) Arvi Pellinen korj. 20,14. 15) Vilho Huovinen mets. 20,15.

Ikämiehet yli 35 vuotta: 1) Pekka Saavalainen pap. 435,4 pist. 2) Antti Leskinen korj. 433,4. 3) Antti Pitkänen mv. 433,3. 4) Vasilei Salonen h. 424,3. 5) Juho Kallio mv. 423,5. 6) Vilho Koskinen h. 420,8. 7) Jalmari Tirronen korj. 418,2. 8) Mikko Piirainen ulk. 415,2. 9) Antti Kärkkäinen pap. 414,1. 10) Heikki Tuomi pap. 413,8. 11) Santeri Kolehmainen mets. 412,6. 12) Mikko Sivonen s:n 412,6. 13) Vasilei Mujunen mv. 412,2. 14) Feodor Keto ulk. 411,4. 15) Tauno Näättänen mv. 411,0.

Samalla suoritettiin naisten ja poikain hiihto. Rata oli 5 km. helpompaa murtomaata kuin miesten. Palkinnot jakaantuivat seuraavasti:

Naiset: 1) Martta Balaguroff 23,45. 2) Selma Leskinen 23,55. 3) Rauha Leskinen 24,12. 4) Hilja Nousiainen 25,55. 5) Hanna Leinonen 25,32. 6) Meri Kronholm 25,33. 7) Helvi Könönen 25,39. 8) Kyllikki Jaatinen 25,39. 9) Hilka Laine 25,59. 10) Kerttu Leskinen 26,30.

Pojat alle 15 vuotta: 1) Eino Saavalainen 20,48. 2) Lauri Pöllänen 20,53. 3) Toivo Lahdensalo 21,13. 4) Sulo Bom 21,29. 5) Veikko Lamberg 21,47. 6) Arvo Pulkkanen 22,35. 7) Eino Ettanen 22,44. 8) Toivo Simonen 23,15. 9) Viljo Kortela 23,40. 10) Kauko Raatikainen 23,57.

Lopuksi oli mäenlasku. Tulokset: Miehet: 1) Kauko Tanskanen 215 p. 2) Arvo Leskinen 195,4 p. 3) L. Kasanenperä 188,8 p. — Pojat alle 15 vuotta: 1) Niilo Laitinen 194,1 p. 2) Erkki Vaarna 191,1 p. 3) Matti Koskinen 180,3 p.

LÄSKELÄN SAHAN HIIHTOKILPAILUT

350 osanottajaa.

Läskelän sahan suuret hiihtokilpailut pidettiin sunnuntaina, viime maaliskuun 1 päivänä. Kilpailtavana oli kaksi eri matkaa: 10 km. vaikeata murtomaata 35 vuotta nuoremmille miehille sekä 5 km. helpompaa murtomaata ikämiehille ja naisille. Osanotto kilpailuihin oli niin täydellinen, että kaikki sahan palveluksessa olevat henkilöt, ikään ja sukupuoleen katsomatta, hiihtivät itsekukin oman matkansa. Niinpä olikin osanottajia kertynyt seuraavasti: 10 km. matkalle 125 miestä sekä 5 km. matkalle 99 naista ja 126 ikämiestä, yhteensä siis 350 hiihtäjää. Keli oli juuri sataneen tuoreen lumen

takia raskas, joten se oli omiaan huonontamaan tuloksia. Sensijaan ei se kyennyt lamauttamaan yleistä kilpailuinnostusta.

Palkintoja jaettiin naisten hiihdossa 27, ikämiesten 32 ja nuorten miesten hiihdossa 34. Palkinnot jakaantuivat seuraavasti:

Naisten hiihto.

1) Olga Kiema 25,32. 2) Maria Rapi 26,19. 3) Alma Sotikoff 26,25. 4) Siiri Väistö 26,30. 5) Ida Eklund 26,32. 6) Niina Jouhki 26,42. 7) Anna Viitanen 26,50. 8) Lyyli Kiema 26,51. 9) Impi Koponen 27,46. 10) Veera Lehtinen 28,30. 11) Aino Anuveroff 28,50. 12) Hilma Tynkkynen 28,58. 13) Siiri Valkonen 29,07. 14) Hilja Kiema 29,11. 15) Elli Kiema 29,13. 16) Maria Tynkkynen 29,13. 17) Hilma Makkonen 29,14. 18) Maikki Koikkalainen 29,18. 19) Tyyne Lempinen 29,28. 20) Toini Virtanen 29,35. 21) Eelin Lehvonen 29,42. 22) Maria Auvinen 29,54. 23) Niina Joronen 29,58. 24) Hilja Lempinen 30,04. 25) Hulda Padatsu 30,07. 26) Aino Lempinen 30,19. 27) Siiri Asikainen 30,26.

Ikämiesten hiihto:

1) Heikki Karttunen 19,22. 2) Matti Jaatinen 20,40. 3) Aleks Jokinen 20,54. 4) Timo Kuikka 21,03. 5) Vasili Hietala 21,48. 6) Juho Nuikka 22,37. 7) Mikko Laitinen 22,42. 8) Mikko Lyhykäinen 23,44. 9) Antti Oranen 23,47. 10) Pekka Tiihonen 23,51. 11) Antti Hämäläinen 23,53. 12) Yrjö Kivinen 23,54. 13) Matti Hakkarainen 23,58. 14) Matti Tynkkynen 24,36. 15) Jaakko Lempinen 24,40. 16) Toivo Voutilainen 24,43. 17) Heikki Tynkkynen 25,03. 18) Mikko Hämäläinen 25,04. 19) Henrik Raatikainen 25,15. 20) Heikki Ryynänen 25,16. 21) Santeri Padatsu 25,37. 22) Abner Ylinen 25,52. 23) Juho Nykänen 25,53. 24) Viktor Talma 25,54. 25) Otto Mustonen 26,02. 26) Matti Malinen 26,13. 27) Mikko Röppänen 26,27. 28) Pekka Lempinen 26,27. 29) Herman Nyberg 26,35. 30) Olli Tynkkynen 26,35. 31) Pekka Santala 26,36. 32) Matti Hämäläinen 26,36.

Nuorten miesten 10 km. hiihto:

1) Eino Lamberg 45,08. 2) Pekka Marttinoff 46,07. 3) Herman Kuokkanen 46,34. 4) Tauno Koikkalainen 47,04. 5) Uljas Kauranen 47,10. 6) Eino Eronen 47,15. 7) Viljo Virtanen 47,46. 8) Santeri Aalto 47,48. 9) Artturi Pennanen 47,56. 10) Aarne Auvinen 48,25. 11) Matti Silvennoinen 48,51. 12) Toivo Kantelinen 48,53. 13) Antti Silvennoinen 49,14. 14) Väinö Kauppinen 49,19. 15) Herman Tuunainen 49,58. 16) Vihtori Kuusmin 50,04. 17) Arvi Ryynänen 50,07. 18) Vihtori Aalto 50,19. 19) Väinö Hämäläinen 50,29. 20) Juho Valkonen 50,35. 21) Vilho Jokinen 50,43. 22) Vilho Laakkonen 50,44. 23) Paavo Kotilainen 50,45. 24) Hannes Tervonen 50,49. 25) Kalle Vainio 50,56. 26) Einar Ohvo 50,56. 27) Juho Kauppinen 51,03. 28) Vladimir Lehtoranta 51,12. 29) Eino Holopainen 51,15. 30) Einar Malinen 51,22. 31) Benjam Jokinen 51,26. 32) Tauno Pohjolainen 51,50. 33) Matti Jouhki 51,53. 34) Aarne Lempinen 52,06.

Kilpailussa, joka samalla oli myös sahan eri työryhmien välinen, tuli voittajaksi lautatarha saaden työ-

URHEILUTIETOJA HALLAN TEHTAILTA.

X. Kotkan Hiihto

suoritettiin 1. 3. —36, matkan ollessa miehille 5 km. ja naisille 3 km.

Kilpailuun oli ilmoittautunut 2.190 osanottajaa, mutta raskaan suojakelin tähden oli keskeyttäneiden lukumäärä varsinkin aamupäivällä suuri.

Hallan Tehtaita edusti 300 hiihtäjää, joka on noin 25 % koko henkilökunnan lukumäärästä.

Teollisuuslaitosten työväen ryhmässä tuli toiseksi Hallan saha, 14 miehen keskiaika 24.36,2, ja kuudenneksi Hallan selluloosatehdas, 13 miehen keskiaika 25.09,0. — Naisjoukkueet: 2) Hallan saha, keskiaika 23.07,4. 7) Jumalniemen saha 26.10,7. — Yhdistysten ryhmässä tuli toiseksi Hallan Palokunnan Jumalniemen osasto ajalla 25.46. — Kansakoululuokat, matka 3 km.: 1) Hallan kansakoulu, op. Nuotion luokka, 29.47,4.

Mieskohtaisista tuloksista mainittakoon, että yleisessä sarjassa sijoittui 3:nneksi A. Jaakkola, Hallan saha, 22.48, 6:nneksi T. Vuori, Hallan saha, 23.04, 7:nneksi U. Hassinen, Jumalniemen saha, 23.07 ja 12:nneksi A. Tiihonen, Hallan sellul.-tehdas, 23.41. — Naiset: 4) Alli Suntio, Hallan saha, 22.11. — Ikämiehet: 4) I. Suntio, Hallan saha, 23.53. — Yli-ikämiehet: 1) O. Huuho, Jumalniemen saha, 26.32. 2) E. Penttilä, Hallan saha, 27.09. 6) E. Peltola, Hallan saha, 29.54.

Kotkan Hiihdon perusteella jakoi yhtiö muistopalkintoja Hallan merkillä varustettuja hopealusikoita.

Palkintojenjakotilaisuus pidettiin lauantaina 7. 3. Hallan Seuratalossa. Torvisoitto-kunnan soitettua muutamia kappaleita, piti Hallan Tehtaitten teknillinen johtaja, ins. Kanto puheen hiihtourheilulle, sekä suoritti palkintojen jaon. Tämän jälkeen tarjottiin hiihtäjille kahvia.

Eri sarjoissa jakaantuivat palkinnot seuraavasti:

Naiset: 1) Alli Suntio 22,11. 2) Milka Mäkelä 22,36. 3) Siiri Kiviharju 22,45; 4) Liisi Lönngrén 22,50. 5) Anna Penttilä 23,12. 6) Kaino Raasu 23,27. 7) Aira Puhakka 23,55. — Yli-ikämiehet: 1) Otto Huuho 26,32. 2) Einar Penttilä 27,09. 3) Evert Anttila 30,19. 4) August Karhunen 31,41. — Ikämiehet: 1) Ilmari Suntio 23,53. 2) Viljam Penttilä 24,43. 3) Anton Korjula 25,22. 4) Filemon Suntio 25,35. 5) Toivo Hassinen 25,38. 6) Ananias Suntio 25,41. — Miehet, yleinen sarja Halla: 1) Atte Jaakkola 22,48. 2) Tauno Vuori 23,04. 3) Niilo Viikari 24,18. 4) Evald Hytönen 24,20. 5) Ilmari Porkka 24,28. 6) Väinö Sipilä 24,39. 7) Erkki Suntio 24,57. 8) Matti Laanti 25,15. 9) Matti Hyypiä 25,30. 10) Kaarlo Hukkonen 25,35. 11) Unto Kirjavainen 25,48. 12) Lauri Kelkka 25,49. — Yleinen sarja J:nien saha ja palok.: 1) Unto Hassinen 23,07. 2) Jaakko

Hassinen 24,12. 3) PaaVo Roos 25,09. 4) Eero Piri 25,42. 5) Armas Heikkilä 26,18. 6) Niilo Merisaari 26,32. 7) Kalervo Hassinen 26,40. 8) Elis Eriksen 26,48. 9) Ilmari Heijari 27,21. 10) Eino Tani 27,47. — Yleinen sarja selluloosatehdas: 1) Auvo Tiihonen 23,41. 2) Veikko Lommi 24,19. 3) Arvo Mussalo 24,42. 4) Veikko Gásman 24,51. 5) Pauli Jalava 24,54. 6) Reino Kirjavainen 25,09. 7) Lauri Puhakka 25,10. — Työnjohtajat ja virkailijat: 1) Arvo Mäkelä 27,22. 2) Uuno Korjus 27,36. 3) Arvo Tapola 28,23. 4) Martti Tuominen 28,33.

*

Hallalaisten muista urheilusaavutuksista mainittakoon, että kirvesmies Viljam Suntio tuli Suomen hiihtomestaruuskilpailuissa Hyvinkäällä 17 km. matkalla ikämiessarjan mestariksi ja sk-järjestön mestaruuskilpailuissa Tyrvällä ikämiessarjassa neljänneksi.

Salpausselän 50 km:llä sijoittuivat hallalainen V. Sipilä 6:nneksi ajalla 3,43,45 ja T. Vuori 12:nneksi ajalla 3,47,21.

Suomen painimestaruuskilpailuissa Tainionkoskella tuli Esko Hjelt Suomen mestariksi sarjassa alle 56 kg.

N. s. neljän seuran hiihdossa Mussalossa 15. 3. -36 10 km. matkalla tuli ensimmäiseksi Hallan Visa ajalla 38,53,2.

Viiden parhaan yksityistulokset olivat: 1) V. Sipilä 36,58. 2) V. Viikari 38,15. 3) M. Hyypiä 38,18. 4) V. Volanen 38,27. 5) V. Lommi 38,51. Kaikki Hallan Vi-sasta.

Kymin palokuntien välisessä viestinhiihdossa 25. 3. -36 5 × 5 km. matkalla olivat joukkueet: 1) Hallan Palok. I joukkue 1,25,40. 2) Hallan Palok. II joukkue 1,27,14. 3) Hallan Palok. Jumaln. os. I joukkue 1,27,16. 8) Hallan Palok. Jumaln. os. II joukkue 1,34,37.

Mieskohtaiset tulokset: 2) T. Vuori, Hallan Palok. I joukk. 16,31. 3) U. Kirjavainen, Hallan Palok. I joukk. 16,49. 4) P. Kirjavainen, Hallan Palok. II joukk. 16,58. 5) V. Suntio, Hallan Palok. I joukk. 17,09. 6) E. Hytönen, Hallan Palok. I joukk. 17,12. 7) V. Lommi, Hallan Palok. II joukk. 17,12. 8) O. Koistinen, Hallan Palok. Jumaln. os. I joukk. 17,13. 10) M. Hyypiä, Hallan Palok. II joukk. 17,18. 11) N. Merisaari, Hallan Palok. Jumaln. os. I joukk. 17,20.

— Teollisuuden ammattikoulujen väliset hiihtokilpailut pidettiin helmikuun 19 p:nä Mäntässä. Kilpailun voitti Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n ammattikoulu, jonka kolmen parhaan edustajan yhteenlaskettu aika 10 km:n matkalla oli 2 t. 15 m. 13 sek. Se sai uuteen kiertopalkintoon ensimmäisen kiinnityksen. Aikaisemman kiertopalkinnon voitti nimittäin edellisenä talvena omakseen Kymin Oy:n ammattikoulu, joka nyt tuli toiseksi ajalla 2 t. 19 m. 41 sek. — Mieskohtaisessa kilpailussa sijoittautuivat Kymin Oy:n ammattikoulun edustajat seuraavasti: 2) Heikki Lonka 45,26. 10) Veikko Lanta 47,07. 11) Erkki Raita 47,08. 21) Sulo Kuitunen 49,13. 27) Martti Siren 51,02.

ryhmien välisen pokaalin vuodeksi haltuunsa. Sahan mestarihiihtäjän pokaalin sai vuodeksi haltuunsa 10 km. voittaja Eino Lamberg. Ikähyvitystä annettiin ikämiehille puoli minuuttia jokaisesta vuodesta, jonka hiihtäjä oli yli 35 vuoden.

KYMIN OY:n AMMATTIKOULU

ON OPPILASMÄÄRÄLTÄÄN TOISEKSI SUURIN KOKO MAASSA.

Oppilasmäärä oli kuluneena lukuvuotena noin 600.

Kymin Oy:n ammattikoulu Kuusankoskella.

Koulun upea juhlasali.

Puusepänalut töissä.

Yksi vaikeimmin ratkaistavia sosiaalisia probleemeja on ollut kysymys sopivan toiminnan järjestämisestä kansakouluista vuosittain vapautuvalle lukuisalle lapsijoukolle, joka ikänsä takia ei vielä ole kykenevä eikä kypsäkään itse hankkimaan elatustaan käytännöllisen elämän miljöön alalla. Oppivelvollisuuslakihan tosin velvoittaa lapset nauttimaan vielä kansakoulusta pääsyn jälkeen kahden vuoden aikana jatko-opetusta, mutta jatkokoulukysymys sellaisena kuin sitä meillä on yritetty toteuttaa, ei ole monestakaan syystä osoittautunut käytännön vaatimuksia vastaavaksi. Lapsille on jäänyt liian paljon vapaata aikaa, joka on kulutettu pääasiassa joutilaisuuteen, kun koditkin tämän yhteiskunnallisen kysymyksen edessä ovat olleet melko avuttomia. Joutilaisuus taas on kaikkien paheitten äiti, se on totuus, joka pitää paikkansa, olkoonpa sitten kysymys joko aikuisista tai lapsista. Mutta erikoisen vaarallista se on juuri lapsuusiässä, jolloin ihmistaimen tuleva kohtalosta lyödään arpaa ja jolloin vaikutteet niin hyvään kuin pahaankin suuntaan kehittymiselle ovat suunnilleen samanlaiset. Lapsen herkkä mieli on kummallekin yhtä vastaanottavainen, ja se, ken ensiksi ehtii siihen vaikuttamaan, vie yleensä voiton. Yhteiskunnan on tässä kilpajuoksussa tultava avuksi ja ojennettava kätensä lasten ohjaamiseksi sille ainoalle oikealle tielle, jolla heistä voi kehittyä yhteiskunnalle hyödyllisiä, isänmaataan rakastavia ja sen lakeja kunnioittavia kansalaisia.

Tässä mielessä on maahamme perustettu myöskin ammattikouluja ja 22 vuotta sitten saatiin sellainen Kymin Oy:n toimesta Kuusankoskelle, ollen tämä koulu ensimmäinen laatuaan maaseudulla. Mikä merkitys tällä opinahjolla, jota Kymin Oy. on koko ajan ylläpitänyt, on paikkakunnalle ollut, sen tietävät parhaiten lasten vanhemmat ja sen tietää myös koulun ylläpitäjä, jonka erikoisen huolenpidon kohteena ammattikoulu on kaiken aikaa ollut.

Oppilaiksi Kymin Oy:n ammattikouluun pääsevät kaikki Kuusankosken kunnassa toimivista kansakouluista päästötodistuksen saaneet lapset, jotka muutamaa harvaa poikkeusta lukuunottamatta siirtyvätkin ammattikouluun opintojaan jatkamaan. Näin on jatkokoulukysymys saatu Kuusankoskella onnellisella tavalla ratkaistuksi.

Koulussa, joka toimii Kauppa- ja Teollisuusministeriön valvonnan alaisena, on sekä tyttö- että poikaoppilaita. Tyttöjen ammattikoulu jakautuu talousosastoon, liinaompeluosastoon ja

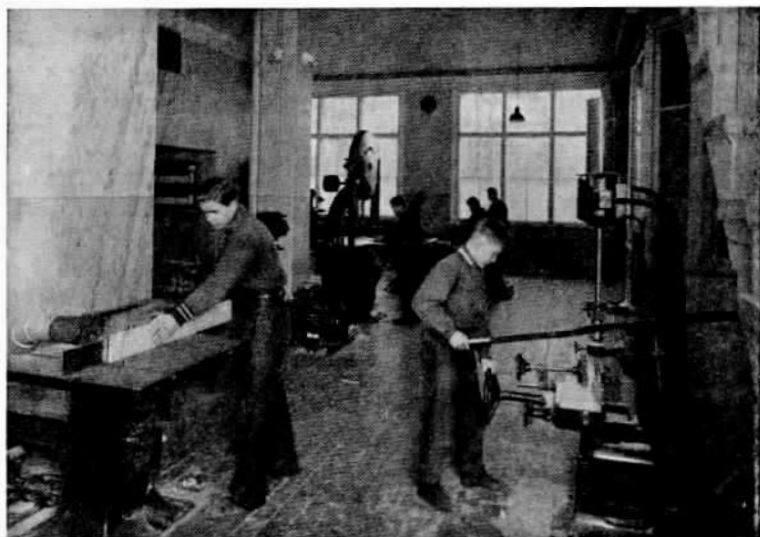
pukuompeluosastoon, jota paitsi kahden viimeksi mainitun osaston oppilaat saavat opetusta myös kankaankudonnassa. Kurssi on kaksivuotinen, mutta sen päätyttyä on tytöillä tilaisuus jatkaa opintojaan n. s. emäntäluokalla, jolle kuitenkin voidaan ottaa vain rajoitettu määrä oppilaita. Poikain ammattikoulussa on puutyö- ja metalliosastot sekä lisäksi puutarhaosasto Aholan puutarhakoulussa, missä halukkaat, toiselle luokalle siirretyt pojat saavat kesän aikana sekä käytännöllistä että tietopuolista opetusta puu- ja kasvi-
tarhanhoidossa. Pojilla on myös jatkoluokka, kolmas luokka, jolle keväisin valitaan 25—30 koulun kurssin suorittanutta, hyväkäytöksistä ja työntekoon innostunutta poikaa. Pääsyvaatimuksena 3:nnele luokalle on sitäpaitsi kuuluminen suojeluskunnan poikaosastoon. Nämä pojat jaetaan tehtaan eri osastoille, joissa he neljänä päivänä viikossa ovat palkallisessa työssä ja kahtena päivänä nauttivat koulussa opetusta tietopuolisissa aineissa. Mainittakoon, että kolmannen luokan pojat ovat keskuuteensa perustaneet toverikunnankin, samoin myös tytöt.

Poikaoppilaille antaa yhtiö kaiken raaka-
aineen ilmaiseksi ja valmistamansa työt saavat oppilaat keväisin itselleen. Tämä systeemi on osoittautunut varsin onnistuneeksi ja se on saanut pojat innostumaan työntekoon jopa siinä määrin, etteivät he malttaisi pitää edes tavanmukaisia kuukausilupiakaan. Omin käsin valmistetut kappaleet, niin suuremmat kuin pienemmätkin, käyvät heille niin rakkaiksi, etteivät he hyvästä maksustakaan halua niistä luopua. Toitten myyminen ei näin ollen tule kysymykseenkään. Kaikki esineet viedään kotiin, ja kun jokainen poika valmistaa m. m. kokonaisen huonekalustonkin, voidaan tästäkin päätellä, miten suuri merkitys ammattikoululla on kotikulttuurin kohottajana paikkakunnalla. Tuskin millään tehdasseudulla koko maassa kodit ovat niin hyvin kalustetut kuin Kymintehtaalla, Kuusankoskella ja Voikaalla.

Paitsi käytännöllisiä aineita, opetetaan koulussa myös tietopuolisia aineita, kuten äidinkieltä, laskentaa, terveystietoa, kansalaistietoa, fysiikkaa ja kirjanpitoa sekä tytöille sitäpaitsi pikkulasten hoitoa. Voimistelu ja urheilu sisältyvät niinkään opetusohjelmaan.

Oppilasmäärältään on Kymin Oy:n ammattikoulu toiseksi suurin Suomessa. Korkeimmillaan on oppilasmäärä ollut viime lukuvuotena (1935—1936), nimittäin 592, ja pienin lukuvuonna 1918—1919, jolloin oppilaita oli 142. Koulun on sen 22-vuotisella toiminta-ajalla otettu uusia oppilaita kaikkiaan 4.125, joista tyttöjä 1.950 ja poikia 2.175.

Koululla on oma, upea talonsa, yhtiön rakennuttama, ja sen yhteydessä oleva juhlasali on maamme kauneimpia. Salin eteisaulaa koristavat vapaussota-aiheiset freskot, jotka on suunnitellut tait. Eric O. W. Ehrström, ja juhlasalin

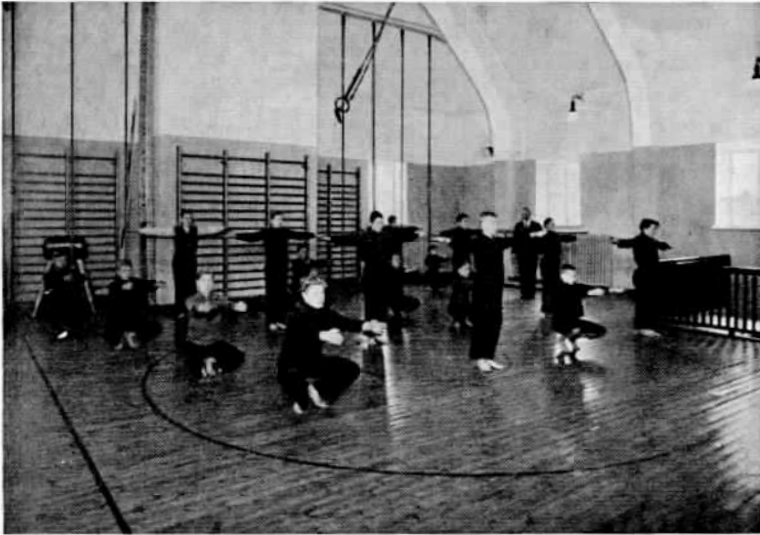
Puutyöosaston konesali.

Metalliosaston valoisa ja ilmava työsal.

Valimon poikia.

Voimistelutunti.

KAASU- JA VÄESTÖ-SUOJELUUN

KIINNITETÄÄN KUUSANKOSKELLA VAKAVAA HUOMIOTA.

Toukokuun loppupuolella pidettiin viikon kestäneet kaasu- ja väestösuojelukurssit ja niiden päättäjaisiksi onnistunut harjoitus.

Toukokuun 17 ja 24 päivien välisenä aikana pidettiin Kuusankoskella ja osittain myös Voikaalla kaasu- ja väestösuojelukurssit, joitten johtajana toimi Suomen Kaasusuojelujärjestön palveluksessa oleva luutnantti P. I. Rautkari. Kurssit oli jaettu tavallaan kolmeen osaan, sillä kaasu- ja väestösuojelun johdolla oli omat kurskinsa, samoin myös palosammutusmiehistöllä ja muilla suojeluelimillä. Osanottajia oli kursseilla kaikkiaan satakunta.

Kurssien päättäjaisiksi järjestettiin Kuusankoskella sunnuntaina toukokuun 24 p:nä kaasuja väestösuojeluharjoitus, joka oli koetettu saada mahdollisimman paljon todellisuutta vastaavaksi. Harjoituksen johtajana toimi tehtaan suojelupäällikkö, jolla oli omassa toimistohuoneessaan apunaan joukko kaasu- ja väestösuojelun eri alojen johtomiehiä. Harjoituksen kulku oli lyhyesti selostettuna seuraava:

Kun suojelupäällikkö oli saanut ilmoituksen, että vihollisen oletettu lentokonelaivue oli lähestymässä etelästä päin ollen sillä hetkellä noin 30 km. päässä tehtailta, määräsi hän annettavaksi ilmarvotuksen, joka suoritettiin tehtaan puhalluspilleillä ja palosireenillä. Samanaikaisesti varmistauduttiin siitä, että väestösuojat olivat kunnossa. 10 minuutin kuluttua ilmarvotuksesta annettiin ilmahälytys ja tehtaan työväestö toimitettiin suojakammioihin. Kohta sen jälkeen alkoikin ilmapommitus vihollisen lentolaivueen pudottaessa räjähdyspommeja silloille, klooritehtaaseen ja hallintorakennukseen. Välittömästi ilmapommituksen jälkeen seurasi toinen hyökkäys, jolloin vihollisen lentokoneet pudottivat kaasupommeja, mistä oli seurauksena, että kaikki liikenne kaasutetuilla alueilla

seinälle on sijoitettu prof. Eero Järnefeltin maa-laamat tasavallan presidentin P. E. Svinhufvudin ja sotamarsalkka Mannerheimin isokokoiset muotokuvat.

Koulun johtajana on sen perustamisesta saakka toiminut johtaja Väinö Niinivaara ja johtokunnan puheenjohtajana yhtä pitkän ajan johtaja Julius Polin, jonka muotokuva paljastettiin toissa keväänä lukuvuoden päättäjäistilaisuudessa.

Vakainaisia opettajia oli koulussa viime lukuvuotena 15 sekä tunti- y.m. opettajia 9.

Tyttöjä ruoanlaittohommissa.

— ja käsitöissä.

oli keskeytettävä ja tällaiset alueet merkittiin lipuilla. Ennenkuin räjähdys- ja kaasupommien aiheuttama tilanne oli ehditty kunnolla selvittää, tuli tieto jälleen uudesta ilmahyökkäyksestä, jolloin vihollinen pudotti palopommeja. Maaleina olivat tällöin klooritehdas ja paperitehdas, joitten katot syttyivät palamaan. Myös Kuusan sahalle osui palopommi ja samoin myös hallintorakennukseen. Suojelupäälliköllä oli käytettävänä yhdistetty Kymintehtaan—Kuusankosken ja Voikaan VPK ja lähetti hän sekä klooritehtaalle että paperitehtaalle vahvan palokuntaosaston samoin kuin myös sahalle, missä tulen leviämistä lautatapuleihin oli kaikin voimin koetettava ehkäistä. Hallintorakennukseen sattunutta palopommiä ei sensijaan pidetty erikoisen vaarallisena.

Hetkestä myöhemmin saapui ilmoitus eri ta-
hoilla sattuneista kaasumyrkytystapauksista, minkä johdosta ensiapuaseman johtaja lähetti pelastus- ja ensiapuryhmän korjaamaan kaasusairaita ensiapuasemalle, missä kaksi lääkäriä sairaanhoitajattarien ja lottien avulla huolehti heistä.

Kymmenisen minuutin kuluttua saatiin ilmoitus, että ilmavaara oli ohi, mikä äänimerkeillä sen jälkeen tiedotettiin. Seuraavina minuutteina alkoi tulla ilmoituksia, että kaasupuhdistusryhmä oli toimittanut puhdistuksen, että palokunta oli saanut tulipalot sammute-
tuiksi ja että korjausryhmät olivat saaneet puhelin- ja sähköjohdoissa sekä klooritehtaalla kloorivuodon muodossa ilmenneet viat korjatuiksi. Suojelupäällikkö antoi sitten määräyksen päästää väen pois suojakammioista ja tämän jälkeen voivat tehtaat jatkaa normaalia käyntiään.

Harjoituksen päätyttyä tapahtui yleinen toiminnan arvostelu, jossa yleisvaikutelmaksi jäi, että toiminta oli tapahtunut sangen joustavasti ja odottamattoman suurella varmuudella, huolimatta siitä, että tapahtumia kasaantui samoille hetkille useampiakin.

Harjoitus oli erinomaisen opettava sekä tehtaan johdolle että työväestölle ja tulee se olemaan hyvänä pohjana vastaiselle työskentelylle kaasus- ja väestösuojelun tärkeällä alalla.

— **Jääpallo-ottelu** Kymintehtaan kirjurien ja teknikojen välisestä kiertopalkinnosta suoritettiin maaliskuun 21 p:nä Kuusankosken luistinradalla. Vastoin odotuksia voittivat ottelun tällä kertaa kirjurit, vieläpä yllättävän ylivoimaisesti 9—2, puolijajan päätyessä 3—0. Ellei huonossa kunnossa ollut jää, joka monin paikoin murtui pelaajan alla aiheuttaen nurinmenoja, olisi haitannut peliä, olisi ottelusta muodostunut vieläkin nautittavampi kuin nyt. Nopeat ja tehokkaat eturivinsä ansiosta, jossa varsinkin Byholm, Roos ja Antell kunnostautuivat, voi kirjurien joukkue merkitä tililleen tähänastisista huomattavimman voittonsa.

KISSAKOSKEN TEHTAAN VPK:n

ryhmienvälinen hiihto

kunnan päällikön Yrjö Heleniuksen lahjoittamasta kiertopalkinnosta suoritettiin neljännen kerran 8.3.36 Kissakoskella. Entistä tapaa noudattaen olivat kyläläiset joukolla hiihtoa seuraamassa. Aikaisemmin oli kilpailun voittanut 1. ryhmä kerran ja 2. ryhmä, n.s. „ikämiesryhmä”, kaksi kertaa. Säännöissä on näet määräys, että kilpailija kultakin yli 30 ikävuotensa menevältä vuodelta tai sen osalta saa ikähyvitystä 20 sek. ja siitä johtuu, että vanhatkin miehet voivat varsin hyvin kilpailla nuorempiensa kanssa.

Hiihto oli nyt, samoin kuin ennenkin, kova urakka vähän hiihdelleille miehille, mutta varsin sopivaksi ver-
ryttelyksi arkisen työn lomaan sen jokainen heistä kuitenkin jälkeensä myönsi.

Kilpailun voitti jälleen 2. ryhmä lasketulla ajalla 1.37,17. Toiseksi tuli 3. ryhmä ajalla 2.05,44. Ensimmäisestä ryhmästä oli vain 2 miestä mukana. — Yksityispalkinnot jakautuivat seuraaville: 1) Lauri Ruhanen, 1. r., 26,36 (sai ikähyvitystä 20 sek.). 2) Armas Kivinen, 2. r., 28,42 (ikähyvitys 3,40). 3) Nestor Relander, 3. r., 29,43 (ilman ikähyv.). Lähinnä olivat Einar Hurmalainen, 1. r., 31,11 (ilman ikähyv.) ja Kustaa Torniainen, 2. r., 32,18 (ikähyv. 8 min.). Hiihdettävä matka oli n. 5 km.

PITKÄAIKAISESTI PALVELLEITA.

KYMİNTEHTAALLA:

Lajittelija *Maria Roos*, synt. 15.2.1871 Valkealassa. Työskennellyt Kymin paperitehtaalla v:sta 1891 lähtien ja tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 40 vuotta.

Lajittelija *Maria Malin*, synt. 16.1.1880. Tullut Kymin paperitehtaalle v. 1901 ja työskennellyt siitä lähtien yhtämittaisesti samalla osastolla. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 35 vuotta.

Kirjuri *Lydia M. Massala*, synt. 6.1.1875 Valkealassa. Rouva Massala on tullut Kymin selluloosatehtaalle ensimmäisen kerran v. 1889 ollen toimesta v:een 1894. V:sta 1901 lähtien on hän ollut jälleen toimesta mainitulla osastolla ja tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa yhtämittaisesti 35 vuotta.

Silinterimies *Juho Emil Mäki*, synt. 3.8.1885 Iitissä. Tullut työhön ensin v. 1906 Kuusankosken paperitehtaalle, josta myöhemmin siirtyi Kymin paperitehtaalle. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 30 vuotta.

Sekatyöläinen *Matilda Kousa*, synt. 20.9.1874 Mäntyharjussa. Tuli työhön Kuusankosken puuhiomoon v. 1906. Siirtynyt Kymin selluloosatehtaalle v. 1910. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa yhtämittaisesti 30 vuotta.

Mestari *David Richard Berg*, synt. 24. 8. 1889 Iitissä. Tuli ensin Kuusankosken paperitehtaalle v. 1906 työskennellen siellä useammassa eri toimissa. Oli välillä noin vuoden ajan Kymin paperitehtaalla, mutta siirtyi uudelleen Kuusankosken paperitehtaalle, jossa on edelleenkin, tullen tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 30 vuotta.

Siivooja *Maria Nordström*, synt. 15. 11. 1872. Työskentelee Kymin paperitehtaalla, jonne tuli v. 1906. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa yhtämittaisesti 30 vuotta.

Paperinlastaaja *Sylvester Puhjo*, synt. 7. 6. 1880 Valkealassa. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 30 vuotta. Hän tuli ensin työhön Voikaan rakennusosastolle v. 1906. Siirtyi sieltä Kuusankosken puuhiomoon ja myöhemmin Kymin paperitehtaalle nykyiseen toimeensa.

Rullapakkaaja *Robert Vilen*, synt. 11. 4. 1882 Iitissä. Tullut Kymin paperitehtaalle v. 1906. Työskennellyt sen jälkeen myös muilla osastoilla Kuusankoskella ja Voikaalla. Tullut v. 1919 uudelleen Kymin paperitehtaalle ja tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 30 vuotta.

Koneenkäyttäjät *Taavi Kataja*, synt. 30. 12. 1888 Iitissä. Tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran v. 1904 Kuusankosken paperitehtaalle, jossa työskenteli v. 1909. Tullut Kymin paperitehtaalle v. 1911 ja tulee tänä vuonna työskennelleeksi siellä yhtämittaisesti 25 vuotta.

Kirjuri *Kerttu Erolin*, synt. 30. 8. 1894. Tuli ensin v. 1911 Kymin paperitehtaalle. Ollut sen jälkeen kirjuriina Kymin rakennusosastolla, talousosastolla ja höyryosastolla, jossa on nykyäänkin. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 25 vuotta.

Sekatyöläinen *Antti Valto Rihu*, synt. 18. 6. 1895 Iitissä. Tuli työhön Kymin ulkutyöosastolle v. 1911. Työskennellyt välillä Kymin paperitehtaalla ja sitten siirtynyt uudelleen ulkutyöosastolle, jossa työskentelee edelleenkin. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 25 vuotta.

Massanmättäjä *Anna Kaino Tirkkonen*, synt. 15. 2. 1891 Orimattilassa. Työskentelee nykyään Kymin selluloosatehtaalla, jonne tuli v. 1911. Ollut siitä lähtien aina samalla osastolla ja tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 25 vuotta.

VOIKKAAN TEHTAALLA:

Keittäjä *Emil Aalto*, synt. 7. 4. 1882 Iitissä. Tullut Voikaan selluloosatehtaalle v. 1906. Työskennellyt koko ajan samalla osastolla tullen tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 30 vuotta.

Rullapakkarit *Hjalmar Lahtinen*, synt. 23. 3. 1884 Lapträskissä. Työskentelee Voikaan paperitehtaalla, jonne tuli v. 1911 työskennellen siellä edelleenkin. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa 25 vuotta.

Sekatyöläinen *Aatami Skyttä*, synt. 12. 12. 1882 Valkealassa. Tuli yhtiön palvelukseen Voikaan paperitehtaalle v. 1911 ja tulee tänä vuonna olleeksi palveluksessa yhtämittaisesti 25 vuotta.

Koneenhoitaja *Eemil Alanko*, synt. 8. 7. 1882 Iitissä. Tullut ensimmäisen kerran v. 1900 Voikaan paperiteh-

taalle työskennellen jaksottain v. 1908. Tullut uudelleen v. 1911 samalle osastolle, jossa tänä vuonna tulee työskennelleeksi yhtämittaisesti 25 vuotta.

Sekatyöläinen *Juho Miettinen*, synt. 25. 6. 1884 Iitissä. Tullut yhtiön palvelukseen Kuusankosken rakennusosastolle v. 1911. Siirtynyt Voikaalle v. 1920 työskennellen siellä koskityö- ja rakennusosastolla. V. 1932 siirtynyt Voikaan ulkutyöosastolle, jossa on edelleenkin. Tulee tänä vuonna olleeksi yhtiön palveluksessa yhtämittaisesti 25 vuotta.

HALLAN TEHTAILLA:

50 VUOTTA YHTIÖN PALVELUKSESSA

tulee kesäkuussa yhtäjaksoisesti olleeksi *Daniel Horto*. Hän on syntynyt 31. 5. 1870. Tuli v. 1886 tiilitehtaalle, jossa toimi kirvesmiehenä. Siirtyi v. 1930 Jumalnimien lautatarhan vahdiksi.

40 VUOTTA YHTIÖN PALVELUKSESSA

yhtäjaksoisesti tulee kesäkuun 10 p:nä olleeksi sekatyöm. *Adolf Keinänen*, Hallan lautatarhalta. Hän on syntynyt 11. 7. 1867.

35 VUOTTA YHTIÖN PALVELUKSESSA

yhtäjaksoisesti ovat olleet siivooja *Hilma Taavitsainen* ja miksarimies *Viktor Kankaanpää* selluloosatehtaalta.

30 VUOTTA YHTIÖN PALVELUKSESSA

on ollut kirvesmies *Otto Nurmi* selluloosatehtaalta.

KISSAKOSKELLA:

25 VUOTTA O/Y. KISSAKOSKI A/B:n TYÖSSÄ OVAT OLLEET:

Työmies *Viljam Björninen* 1. 2., työmies *Kustaa Inkeröinen* 1. 5., työmies *Riku Vitikka* 1. 5., työmies *Antti Karhunen* 15. 7., työläinen *Amanda Hurri* 4. 5.

HENKILÖTIETOJA

KYMINTEHTAALTA:

70-VUOTIAITA:

Sekatyöläinen *Antti Johan Ripatti*, Kymin ulkutyöosastolta, toukokuun 1 p:nä. Tullut yhtiön palvelukseen 15. 5. 1907.

Leikkuukoneen käyttäjä *Sylvester Ritari*, Kymin paperitehtaalta, heinäkuun 20 p:nä. Tullut yhtiön palvelukseen 20. 9. 1897.

Mankelinhoitaja *Anna Rutanen*, Kymin talousosastolta, elokuun 23 p:nä. Tullut yhtiön palvelukseen 1. 11. 1920.

60-VUOTIAITA:

Voima-aseman hoitaja *Oskari Hokkanen*, Kymin sähköosastolta, toukokuun 30 p:nä.

Diakonissa *Hilja Maria Vaaranen*, Kymin talousosastolta, kesäkuun 8 p:nä.

Siivooja *Aina Augustina Hake*, Kymin talousosastolta, kesäkuun 23 p:nä.

ELOKUVA TAPATURMASUOJELUN PALVELUKSESSA.

Teollisuudenharjoittajain Keskinäinen Tapaturmavakuutusyhtiö on yhteistoiminnassa A. Ahlström Oy:n kanssa valmistanut „Suojaa silmäsi!”-nimisen suojeluteknillisen elokuvan, joka on valokuvattu Warkauden Tehtaalla. Huhtikuun 20 p:stä lähtien esitettiin elokuva neljän päivän aikana Kuusankoskella ja kahtena seuraavana päivänä Voikaalla Kymin Oy:n palveluksessa oleville henkilöille sekä ammatti- ja kansakoululaisille.

Ennen kunkin esityksen alkamista lausui vakuutusyhtiön tarkastaja, insinööri E. Carlborg, joka esiintyy elokuvassa yhtenä „päähenkilönä”, katsojat tervetulleiksi, selostaen samalla tilaston valossa eri ammatteluissa vuosittain sattuvia silmävammoja ja niiden seuraamuksia. Vuosina 1926—1933 sattui Teollisuudenharjoittajain Keskinäisessä Tapaturmavakuutusyhtiössä vakuutettujen työntekijöiden keskuudessa yhteensä 13,586 silmävammaa, joista suunnilleen puolet metallityössä. Niiden vahingonkorvaukset nousivat yhteensä noin 10 miljoonaan markkaan ja niiden takia menetetty työaika teki kokonaista 2,529 työvuotta, jolloin vuoteen on laskettu 300 8-tuntista työpäivää. Monessa tapauksessa menetti tapaturman uhri näkökykynsä joko kokonaan tai osaksi. — Silmä on

ihmisen kalleimpia elimiä, mutta samalla vahingoittumiselle erittäin arka. Pieni terässiru, lipeäpisara, vähäpätöinen likainen rikka voi lyhyessä ajassa pilata silmän. Menetetty jalka tai käsi saatetaan korvata tekojäsenellä, jolla joten kuten voidaan tulla toimeen, mutta lasisilmä on auttamattomasti sokea. Vaikkapa silmä säilyisikin suuremmilta vammoilta, vahingoittavat työn aikana alituisesti silmiä kohtaavat pikku sirut niitä huonontaan näköä. Nykyisin on kilpailu kaikilla aloilla ankara ja tulakseen toimeen ja edistykseen alallaan tarvitsee jokainen kaikkia aistejaan ja varsinkin näköä. Kun silmävammoja sattuu huolestuttavan paljon ja ne aiheuttavat suunnattomia aineellisiakin vahinkoja, ei silmäsuojelu näin ollen ole ainoastaan jokaisen yksityisasia, vaan, kuten kaikki muutkin suojelutoimenpiteet, myös kansantaloudellisesti erittäin tärkeä seikka.

Selostuksen päätyttyä alkoi elokuvanäytäntö. Kaikki tässä elokuvassa esiintyvät henkilöt ovat amatöörejä elokuva-alalla, mutta ammattimiehiä omalla alallaan. Elokuva ei esitäkään tekaistuja oloja, vaan se kuvaa tapahtumia sellaisina kuin ne on totuttu näkemään jokapäiväisessä työssä. Aluksi näytettiin juliste, josta

Arkin vastaanottaja *Sylvester Rusi*, Kuusankosken selluloosatehtaalta, heinäkuun 4 p:nä.

Kivimies *Anton Saksa*, Kymin rakennusosastolta, heinäkuun 2 p:nä.

Sekatyöläinen *Ferdinand Nenonen*, Kymin ulkotyöosastolta, heinäkuun 5 p:nä.

Saunottaja *Edla Jäntti*, Kymin talousosastolta, elokuun 25 p:nä.

50-VUOTIAITA:

Puiden latoja *Aino Rantala*, Kuusankosken puuhio-
molta, toukokuun 1 p:nä.

Portinvartija *Nestor Mäkinen*, Kymin talousosastolta,
toukokuun 25 p:nä.

Sekatyöläinen *Tilda Piirainen*, Kymin ulkotyöosastol-
ta, toukokuun 18 p:nä.

Rotatsioonikoneen käyttäjä *Johan Fabian Lähde*, Ky-
min paperitehtaalta, kesäkuun 2 p:nä.

Vuoromestari *Herman Tamlander*, Kymin paperiteh-
taalta, kesäkuun 16 p:nä.

Riisinkäärijä *Amalia Vähimaa*, Kuusankosken pape-
ritehtaalta, kesäkuun 19 p:nä.

Aputyöläinen *Emil Kytö*, Kymin rakennusosastolta,
kesäkuun 25 p:nä.

Portinvartija *Aksel Tillanen*, Kymin talousosastolta,
kesäkuun 24 p:nä.

Kalanderin käyttäjä *Frans Verner Granqvist*, Kymin
paperitehtaalta, heinäkuun 10 p:nä.

Keittäjä *Taneli Pentti*, Kuusankosken selluloosateh-
taalta, heinäkuun 11 p:nä.

Kirvesmies *Vihtori Hämmen*, Kymin rakennusosas-
tolta, heinäkuun 16 p:nä.

Ränniesimies *Emil Tuominen*, Kymin rakennusosas-
tolta, heinäkuun 25 p:nä.

Taaplaaja *Emil Laakso*, Kuusankosken sahalla, hei-
näkuun 14 p:nä.

Lajittelija *Naimi Lehtonen*, Kymin paperitehtaalta,
elokuun 9 p:nä.

Kirvesmies *Albin Puhjo*, Kymin rakennusosastolta,
elokuun 31 p:nä.

VOIKKAAN TEHTAALTA:

60-VUOTIAITA:

Massansekoittaja *Johan E. Pöyry*, Voikaan paperi-
tehtaalta, heinäkuun 22 p:nä.

Siivooja *Vilhelmiina Tapanila*, Voikaan paperiteh-
taalta, toukokuun 1 p:nä.

Ratatyöläinen *Adam Honkatukia*, Voikaan ulkotyö-
osastolta, heinäkuun 25 p:nä.

Sekatyöläinen *Miina Vesalainen*, Voikaan ulkotyö-
osastolta, elokuun 8 p:nä.

Mylläri *Juho Sommarberg*, Voikaan talousosastolta,
kesäkuun 6 p:nä.

Portinvartija *Viktor Anttila*, Voikaan talousosastolta,
elokuun 19 p:nä.

kävi selville, että konepajassa oli työskennellyt 34 päivää yhteen menoon kenenkään jäämättä tapaturman takia työstä pois. Mutta jo samana päivänä täytyi luku 34 vaihtaa nollaksi. Mirkelikoneessa sattuu nimittäin silmätapaturma, kun rautasiru lentää työmiehen suojaamattomaan silmään. Asianomainen yrittää poistaa sirua, mutta epäonnistuttuaan siinä kutsuu toverinsa apuun. Tämä käyttää tavanomaiseksi muodostunutta, mutta silmää vaarantavaa keino: ottaa tulitikun, pureksii sen pään pehmeäksi ja ryhtyy sillä kaivamaan sirua pois toverinsa silmästä. Onneksi sattuu paikalle samalla tulemaan työnjohtaja, joka antaa kummallekin miehelle ankarat nuhteet, lähettää tapaturman uhrin sairastuvalle ja määrää tämän toverin keskeytynyt työtä jatkamaan. Sitä ennen on kuitenkin työpaikalla olevasta kaapista haettu suojasilmälaseja, jotka vasta nyt otetaan käyttöön.

Näihin aikoihin saapuu vakuutusyhtiön tarkastaja tehtaalle. Heti ensi töikseen hän saa tiedon äsken sattuneesta tapaturmasta ja lähtee ottamaan tarkempaa selkoa sen syistä. Tarkastettuaan nyt käytännössä olevia suojasilmälaseja hän toteaa, etteivät ne ole tarkoitettut tällaista työtä varten lainkaan. Tarkastaja menee nyt vuorostaan kaapille, jossa on paksu tomukerros sisällä, ja ottaa sieltä toiset, oikeamalliset suojasilmälaseja. Niissä on kuitenkin „pieni” vika: toinen lasi puuttuu kokonaan ja muutenkin on laite epäkunnossa. Tarkastaja

kaivaa taskustaan uuden uutukaiset suojalasit ja antaa ne työmiehelle, joka koettelee niitä ja näyttää, hymyilevästä naamastaan päättäen, olevan niihin kovin tyytyväinen. Mies saa lasit itselleen ja voi nyt turvallisesti jatkaa työntekoa. Tarkastaja huomauttaa samalla, että jokaisella työntekijällä pitäisi olla omat suoja-silmälaseja, ettei tarvitsisi turvautua yhteisiin, enemmän tai vähemmän kunnossa tai oikeastaan epäkunnossa oleviin. Illalla pitää tarkastaja luennon tehtaalla henkilökunnalle ja esittelee tällöin erilaisia, silmäsuojelua varten tarkoitettuja laitteita. Sitten nähdään kuvia silmille vaarallisista työsuorituksista ja käytännössä olevista suojalaitteista, joiden avulla tapaturmat voidaan välttää. Välillä ilmestyy valkokankaalle tilastoa eri ammateissa vuosittain sattuvista silmävammoista sekä niiden aiheuttamista korvaussummista ja menetetyistä työajasta. Synkkää tilastoa, mutta toisaalta varsin opettavaa erikoisesti niille, jotka mistään suojalaitteista välittämättä yhä edelleenkin vaarantavat näköaistimensa, joka sittenkin on heille mitä kallein omaisuus, mutta jonka he välinpitämättömyydellään ja huolimattomuudellaan varsin helposti saattavat menettää. Elokuva päättyy kehoitukseen: „Suoja silmäsi — tarvitset molempia!” Toivottavasti tämä kehoitus ja elokuvan antamat opetukset otetaan varteen, jolloin se tarkoitus, mihin tämän elokuvan avulla on pyritty, tulee saavutetuksi.

Portinvartija *Akseli Lojander*, Voikaan talousosastolta, heinäkuun 14 p:nä.

50-VUOTIAITA:

Nauhojen kuljettaja *Alina Lahtinen*, Voikaan paperitehtaalta, elokuun 24 p:nä.

Sekatyöläinen *Ida Heinonen*, Voikaan selluloosatehtaalta, elokuun 10 p:nä.

Massanmättäjä *Eedla M. Rantala*, Voikaan selluloosatehtaalta, heinäkuun 13 p:nä.

Työkaluviilaaja *Ilo Kaleva*, Voikaan korjauspajalta, elokuun 1 p:nä.

Sekatyöläinen *Jalmar Marttinen*, Voikaan ulkotyöosastolta, toukokuun 2 p:nä.

Sekatyöläinen *Vihtori Tillanen*, Voikaan ulkotyöosastolta, toukokuun 4 p:nä.

Sekatyöläinen *Matilda Gren*, Voikaan puuhiomolta, toukokuun 4 p:nä.

Sekatyöläinen *Hugo Kytö*, Voikaan puuhiomolta, kesäkuun 16 p:nä.

Portinvartija *Taavetti Hurme*, Voikaan talousosastolta, kesäkuun 5 p:nä.

HALLAN TEHTAILTA:

60-VUOTIAITA:

Kirvesmies *Alfred Juusti*, Hallan sahalla, 13. 4.

Hakkumies *Adolf Koponen*, Hallan selluloosatehtaalta, 2. 6. Ollut yhtiön palveluksessa 34 vuotta.

Hevosmies *Topias Tiikonen*, Hallasta, 15. 6.

Siivooja *Sigrid Lukkarinen*, selluloosatehtaalta, 16. 6. Ollut yhtiön palveluksessa 15 vuotta.

Lautatarhan vahti *Taavetti Hytönen*, Jumalniemestä, 4. 7. Tuli yhtiön palvelukseen v. 1897.

Soodanpolttaja *Albin Sallinen*, selluloosatehtaalta, 16. 7. Ollut yhtiön palveluksessa 12 vuotta.

50-VUOTIAITA:

Betonityömies *Kalle Pulkkinen*, Hallan sahalla, 6. 3. Sahatyöläinen *Ines Temppunen*, Jumalniemen sahalla, 22. 3.

Veturinkuljettaja *Viktor Keveri*, Hallan sahalla, 22. 3. Hiilenkärääjä *Vilho Ikonen*, selluloosatehtaalta, 9. 4. Lipeänlaskija *Otto Einari Jalava*, selluloosatehtaalta, 9. 4.

Vahti *Iivari Ritola*, Hallan sahalla, 17. 5.

Sahatyöläinen *Amalia Blomqvist*, Jumalniemen sahalla, 25. 7.

Sekatyömies *Juho Heikki Puska*, selluloosatehtaalta, 21. 6.

KISSAKOSKELTA:

60 vuotta täytti työmies *Taavetti Ukkonen* 20. 3.

50 vuotta täytti työmies *Nestor Pekkanen* 20. 4.

Vastaava toimittaja: *Varatuomari I. Horelli*.

K O U V O L A 1936.
K O U V O L A N K I R J A -
J A K I V I P A I N O O Y.

KYMIN OSAKEYHTIÖ

KUUSANKOSKI.

Kymiyhtymä valmisti vuonna 1935:

Puumassaa	162.508 tonnia
Sulfiittiselluloosaa .	107.649 „
Sulfaattiselluloosaa .	14.713 „
Paperia	152.875 „
Sivutuotteita	5.478 „
Rautatavaroita	6.924 „
Sahattua puutavaraa	<u>40.926 stand.</u>
	491.073 tuotantoyksikköä

Paperinvalmistukseen käytetty

puumassaa ja selluloosaa 128.673 tonnia

Myytyjä tuotantoyksikköjä . . . 362.400